

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

easyBUSINESS IN UA

ЦЕНТР
ЕКОНОМІЧНОЇ
СТРАТЕГІЇ

USAID

ЛІДЕРСТВО
В ЕКОНОМІЧНОМУ
ВРЯДУВАННІ
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Лібералізація валютного регулювання

До чого треба прийти і яким
чином рухатися

Київ, 22/04/2016

Резюме	02
Ключові тези	03
А. Додаток. Аналіз світового досвіду	30
Б. Додаток. Детальний огляд прикладів лібералізації	61
Б.1. Польща	62
Б.2. Ізраїль	71
Б.3. Російська Федерація	80
В. Додаток. Основи європейського законодавства	88
Г. Додаток. Деталізація першого етапу реформи	98

Поетапна лібералізація валютного регулювання сприятиме збільшенню притоку іноземного капіталу

ПРИЧИНИ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПОТОЧНОЇ СИСТЕМИ

спадщина радянської системи, де валютний контроль виконував функцію допуску до валютних операцій

ФУНКЦІЇ НОВОГО ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

нормативна база для безперешкодного перебігу зовнішньоекономічних транзакцій; сприяння виконанню гривнею функцій грошей; контроль макроекономічних ризиків; відповідність цілям фінансового моніторингу та міжнародної статистики

СВІТОВИЙ ДОСВІД

свідчить, що проведення поетапної лібералізації валютного контролю може розширити фінансову базу для бізнесу та сприятиме збільшенню притоку іноземного капіталу

НАСЛІДКИ НЕЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ

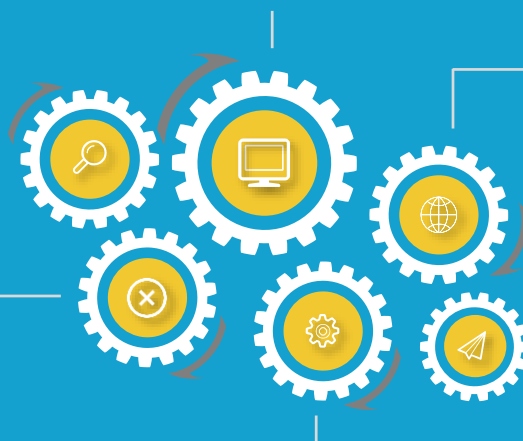
обтяжлива та заплутана нормативно-правова база; високий рівень доларизації; обтяжливі бюрократичні процедури, що призводять до зростання тіньової економіки

ПЕРЕБІГ ПРОЦЕСУ РЕФОРМУВАННЯ

процес реформування налічує 4 етапи. Реалізація кожного етапу сприяє створенню умов для наступного кроку реформи.

ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА МАЄ БАЗУВАТИСЬ НА ПРИНЦИПАХ ЗАМІСТЬ ПРАВИЛ

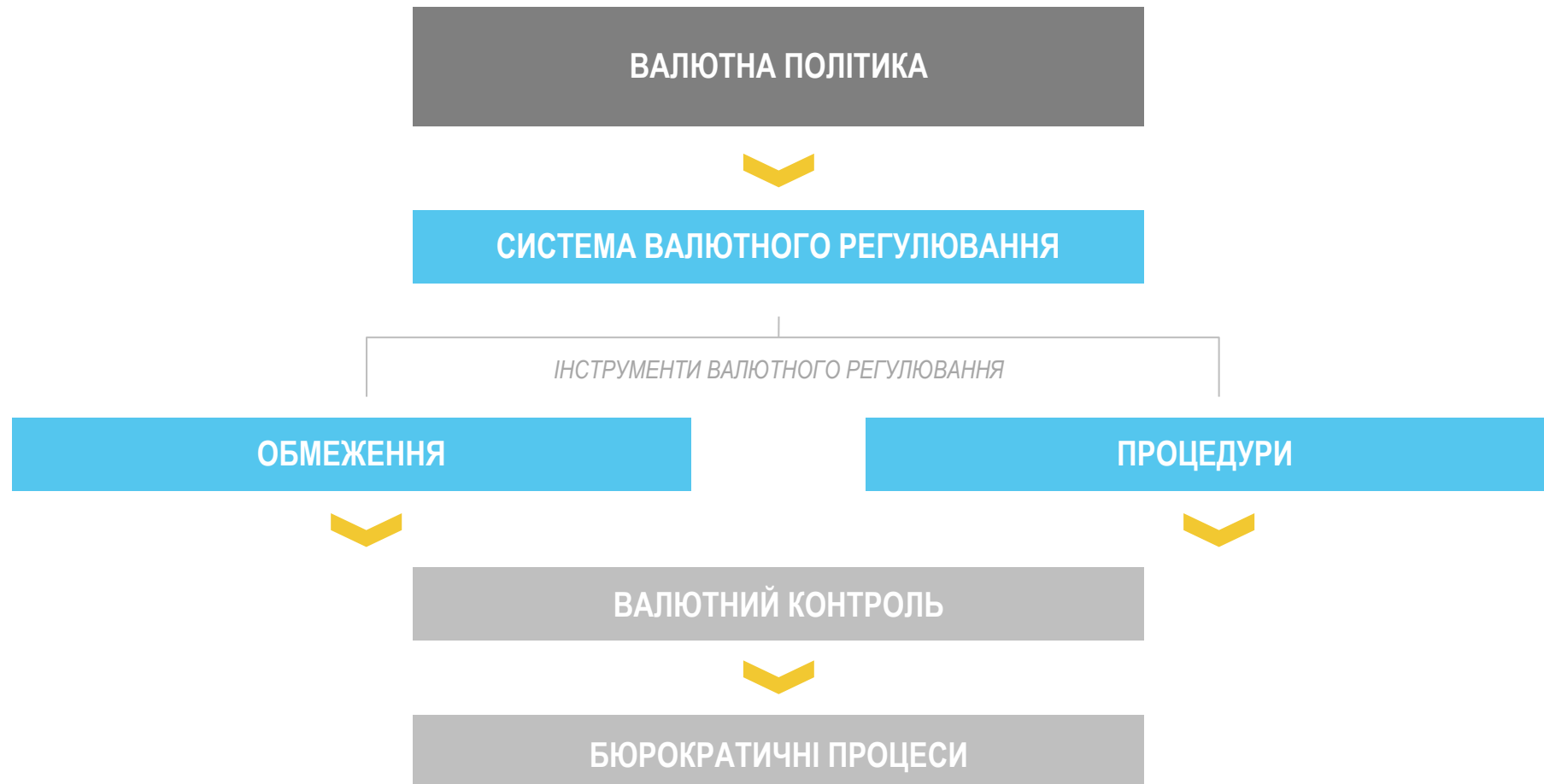
гнучкий валютний курс; інституційна автономія НБУ; короткостроковість адміністративних обмежень; прозорість та передбачуваність валютних обмежень; ризико-орієнтоване валютне регулювання

ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ – ЛИШЕ ЧЕРЕЗ ЗОВНІШНЄ ТА ВНУТРІШНЄ ІНВЕСТИВАННЯ
ВАЛЮТНА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ – ОДНА З ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Валютна лібералізація не зачіпає питань формування валютної політики та зосереджена лише на процесі її впровадження

СИСТЕМА ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

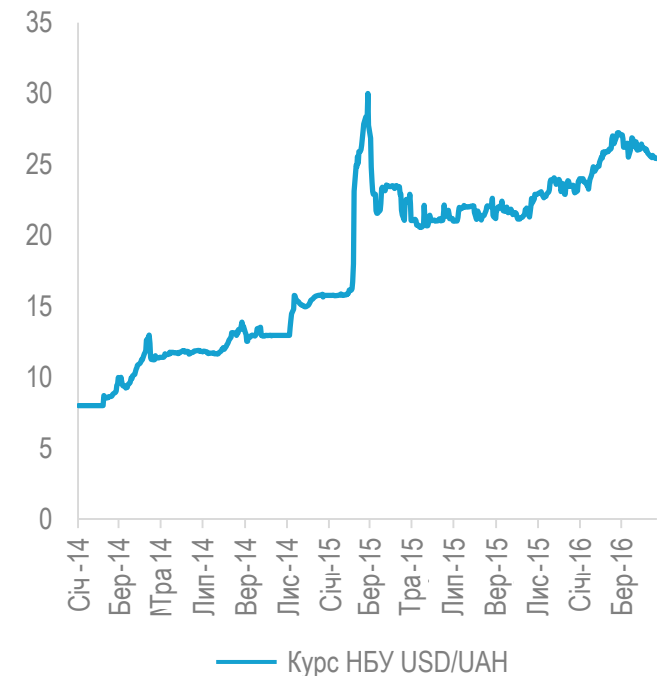
Нацбанк у реалізації валютної політики має орієнтуватись на встановлені Законом принципи, а не конкретні правила

ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ПРИНЦИПИ	КОМЕНТАР
 ГРИВНЯ – ЄДИНИЙ ЗАКОННИЙ ПЛАТІЖНИЙ ЗАСІБ	- Виконання гривнею усіх функцій грошей - Стимулювання де-доларизації
 ГНУЧКИЙ ВАЛЮТНИЙ КУРС	- Впровадження політики ІТ - НБУ впливає на валютний курс за допомогою валютних інтервенцій з метою погашення спекулятивних дій на ринку та процентної політики
 ІНСТИТУЦІЙНА АВТОНОМІЯ НБУ У ФОРМУВАННІ ТА ВПРОВАДЖЕННІ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ	- НБУ має всі повноваження для реалізації валютної політики - Рішення щодо обмежень погоджуються з Радою фінансової стабільності
 РИЗИКО-ОРІЄНТОВАНЕ ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ	- Валютний контроль підпорядкований цілям фінансового моніторингу - Повідомлювальні замість дозвільних процедур - Ринкові інструменти превалюють над адміністративними
 ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ – ЦЕ КОРОТКОТРИВАЛІ, АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ	- Спеціальні заходи застосовуються на чітко обмежений період - Спеціальні обмеження - одномоментні та всеохоплюючі

Трилема валютного регулювання - обґрунтування потреби України у гнучкому курсоутворенні

АРГУМЕНТАЦІЯ ГНУЧНОГО КУРСУ

НЕ МОЖНА ОДНОЧАСНО
МАТИ ТРИ СКЛАДОВІ РАЗОМ:

ВІДКРИТА
ЕКОНОМІКА

ФІКСОВАНИЙ
ВАЛЮТНИЙ КУРС

НЕЗАЛЕЖНА МОНЕТАРНА
ПОЛІТИКА

Валютне регулювання НБУ знаходиться на перетині з функціями інших органів

ПЕРЕТИН ФУНКЦІЙ ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА НБУ

ДЕРЖФІНМОН (ФІН. МОНІТОРИНГ)

- Не виконує функцію моніторингу нелегальних банківських операцій
- ▨ Проводить моніторинг операцій з відмивання коштів через банки

МВС (ЧОРНИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК)

- Не проявляє ініціатив по боротьбі з незаконними пунктами обміну валюти
- ▨ Ліцензування діяльності обмінних пунктів

МИТНА СЛУЖБА (ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ)

- Низький рівень протидії фіктивному імпорту
- ▨ Обмеження для усунення фіктивного імпорту (акт ДЗІ, акредитиви)

НКЦПФР (РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ)

- Недосконалий нагляд за професійними учасниками ринку ЦП
- ▨ Ліцензування транскордонної інвестиційної діяльності

НАКЦОМФІНПОСЛУГ (КОНТРОЛЬ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)

- Недостатній контроль за узгодженням умов договору перестрахування
- ▨ Вимога надання страховиками-нерезид. гарантійного листа від Міжнародного союзу автотранспорту для купівлі валюти

ДФС (ВІДМИВАННЯ ДОХОДІВ)

- Недостатній контроль за адмініструванням податків
- ▨ Перевірка сплачених податків при анулюванні та перереєстрації інвестицій (довідка про сплату)

ДФС (ОПОДАТКУВАННЯ / ТЦО)

- Недостатній податковий контроль
- ▨ Перевірка подат. заборгованості при видачі індивідуальних ліцензій*
- Не виконує функцію моніторингу цін за певними операціями
- ▨ Верифікація імпорتنних контрактів, перевірка контрактних цін

■ ДІЇ ОРГАНІВ ▨ ДІЇ НБУ

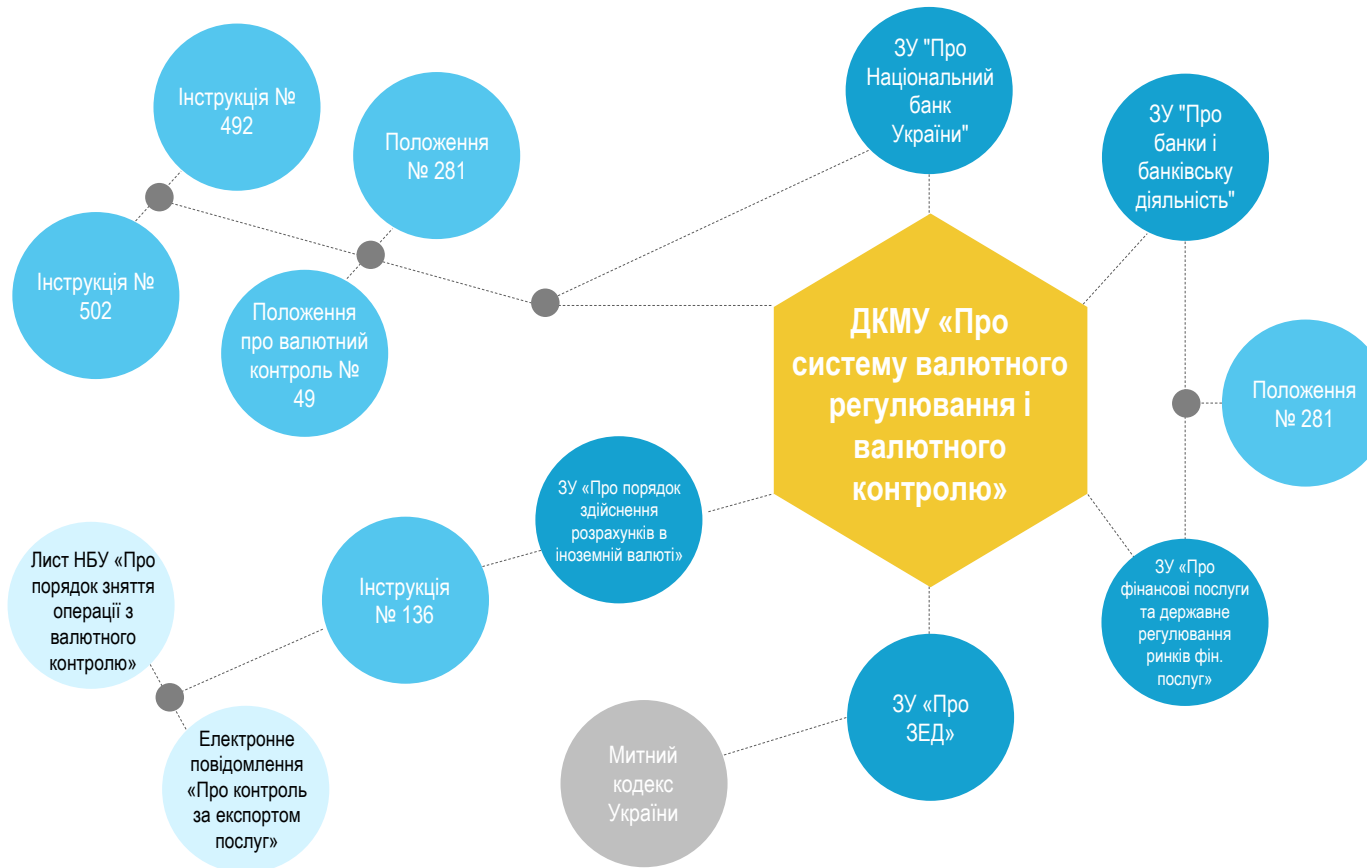
Система валютного регулювання створює низку обмежень для підприємств, що ведуть транскордонну діяльність

ПРОБЛЕМАТИКА ПОТОЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

ПРОБЛЕМА	ХАРАКТЕРИСТИКА	РІШЕННЯ
СКЛАДНІСТЬ ДІЮЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА	108 НПА регулюють сферу 12 – середня к-сть правок в 1 НПА, в рік 1185 – максимальна к-сть посилянь на 1 НПА	- Кодифікація діючого законодавства - Консолідація НПА - Зменшення кількості регуляцій
ВИТРАТНІСТЬ ВАЛЮТНИХ ОБМЕЖЕНЬ	30% носять дозвільний характер 11 днів – середня тривалість очікування на виконання процедур бізнесом в рік ~9,5 млрд. грн. – середньорічні втрати бізнесу від очікування	- Переведення на декларативний принцип - Скорочення сфер застосування валютних обмежень - Пришвидщення процедур валютного контролю
СКЛАДНІСТЬ ВИКОНАННЯ ВИМОГ ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	- Необмеженість вимог під час регулювання - Подвійне регулювання - Відсутність уніфікованого підходу до валютних обмежень	- Спрощення діючих процедур - Застосування прозорих та передбачуваних заходів валютних обмежень - Зменшення сфер застосування

Неактуальність та складність діючого законодавства унеможлиблює впровадження нових принципів

СТРУКТУРА ДІЮЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

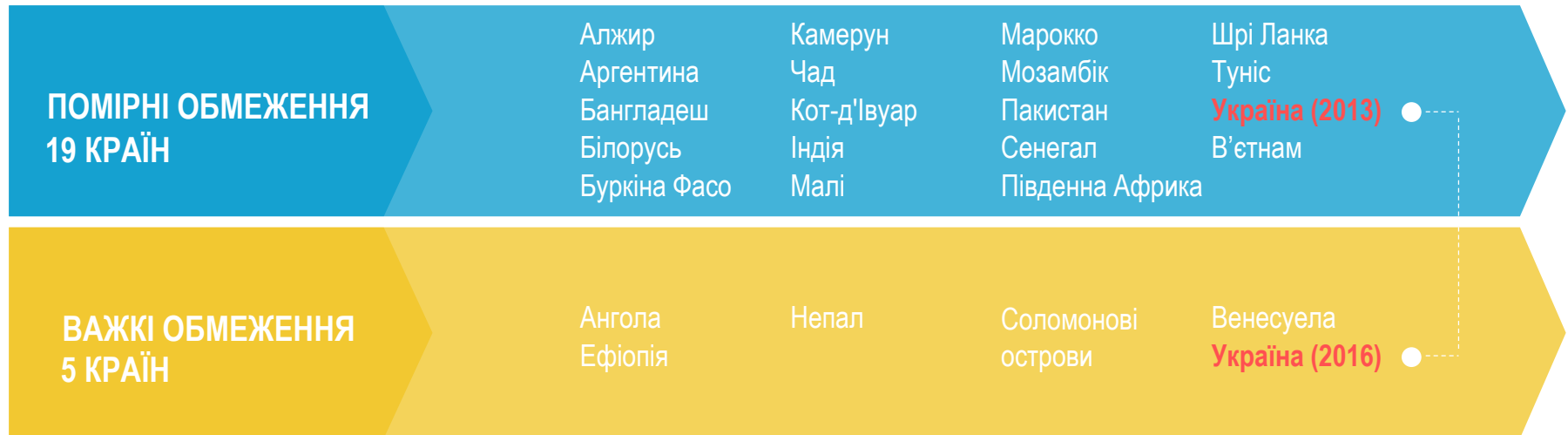
СКЛАДНІСТЬ ДІЮЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

- 108 нормативно-правових актів регулюють сферу
- 40 змін до НПА в 2012 році; макс. – 67 до ЗУ "Про банки і банк. діяльність"
- Макс. к-сть НПА – 11 шт. (2012)
- 1185 – максимальна кількість посилок (ЗУ "Про НБУ")
- В середньому ~2 НПА на 1 Закон (від 1-4)
- 15 років – середній вік НПА

Основна проблема діючого законодавства –
ЙОГО ЗАСТАРІЛІСТЬ ТА НЕАКТУАЛЬНІСТЬ, ЗАПЛУТАНІСТЬ ТА СКЛАДНІСТЬ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ НИМИ

Україна не витримує конкуренції з країнами регіону за індексом легкості переказу та обміну валют

ЛЕГКІСТЬ ОБМІНУ ТА ПЕРЕКАЗУ ВАЛЮТИ

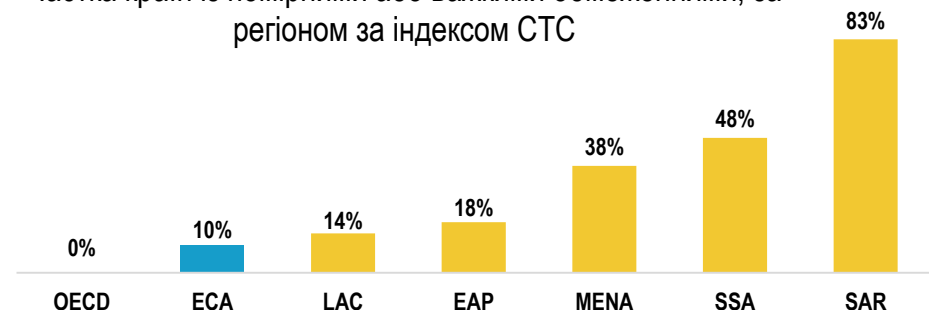

CTC (CONVERTING AND TRANSFERRING CURRENCY ВІД СВІТОВОГО БАНКУ)

Індексує валютне регулювання у 98 країнах за ознакою того, наскільки серйозно воно обмежує транскордонні транзакції з точки зору іноземного інвестора (прямі інвестиції)

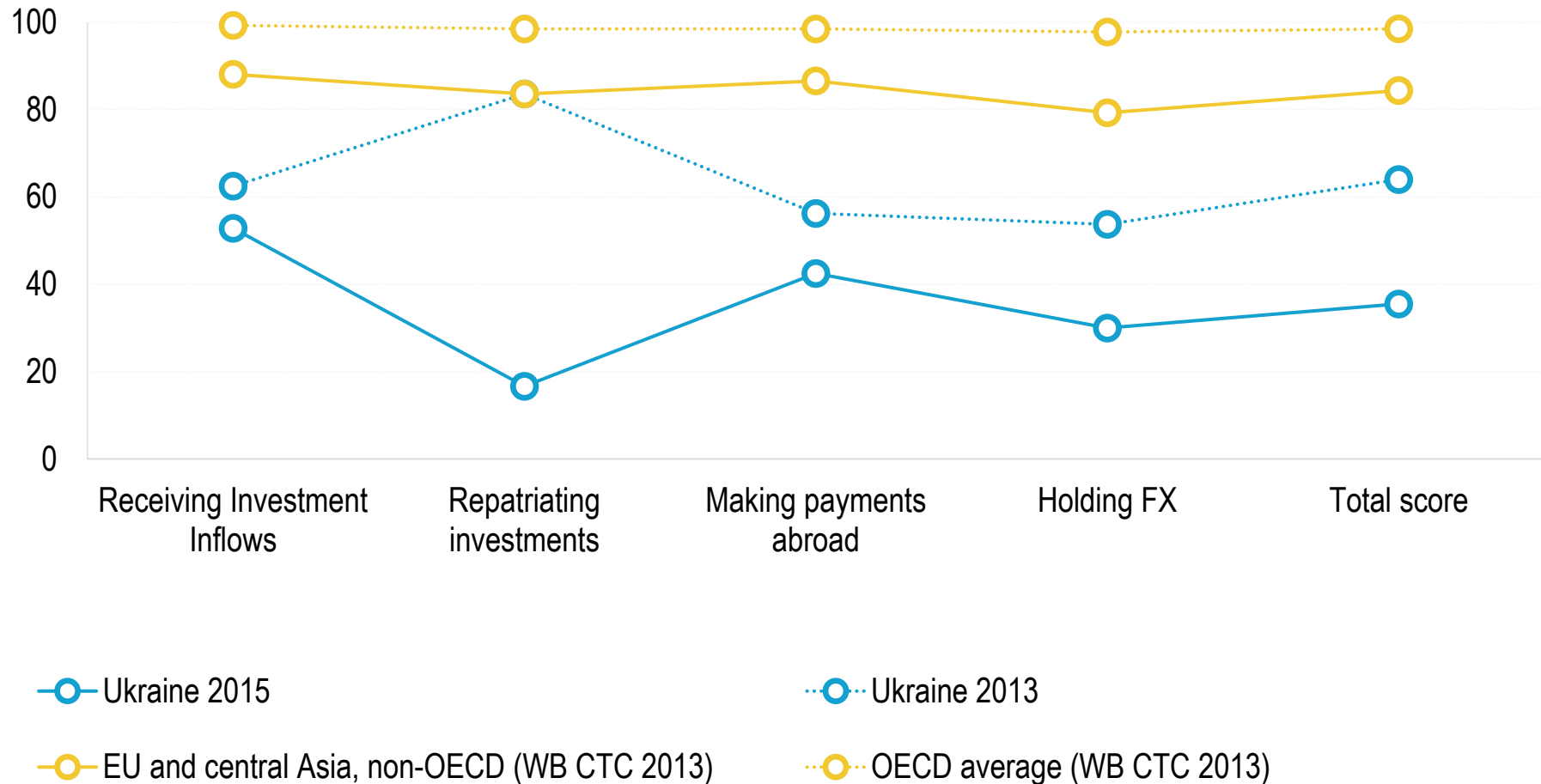
Частка країн із помірними або важкими обмеженнями, за регіоном за індексом CTC

ЛИШЕ 10% КРАЇН В НАШОМУ РЕГІОНІ МАЮТЬ СЕРЕДНІ АБО ВАЖКІ ОБМЕЖЕННЯ

Україна є неконкурентноздатною за всіма складовими індексу

ЛЕГКІСТЬ ОБМІНУ ТА ПЕРЕКАЗУ ВАЛЮТИ

ПЕРШИМИ Ж КРОКАМИ СЛІД ДОВЕСТИ УКРАЇНСЬКІ ПОКАЗНИКИ ДО РІВНЯ КРАЇН-КОНКУРЕНТІВ

Не потрібно вигадувати жовто-блакитний велосипед при розробці валютного законодавства

РАМКИ ЗАКОНОДАВЧОГО ПОЛЯ ФАКТИЧНО ВЖЕ ВИЗНАЧЕНІ УГОДОЮ

ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПЕРЕВАГ

внутрішнього ринку
фінансових послуг **необхідно**
імплементувати близько
60 актів права ЄС,
згідно з Угодою про Асоціацію

Директива 88/361

ЗАБОРОНЯЄ
ОБМЕЖЕННЯ РУХУ
КАПІТАЛУ МІЖ
КРАЇНАМИ ЄС*

Впровадження Директиви
88/361 докорінно змінить
систему валютного
регулювання в Україні,
ТОМУ ПОЧИНАТИ
ПОТРІБНО ВЖЕ ЗАРАЗ

УКРАЇНА НЕ ОТРИМАЄ РЕЖИМ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ
В СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ДО ПОВНОГО ВИКОНАННЯ ВИМОГ

ДИРЕКТИВА 88/361 ПЕРЕДБАЧАЄ ПОВНУ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЮ ВСІХ ВИДІВ РУХУ КАПІТАЛУ

*заохочує країн-членів ЄС до зняття обмежень руху капіталу по відношенню до третіх країн

Закріплення валютного регулювання в різних країнах світу відрізняється, що говорить про відсутність ідеального підходу

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЩОДО НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Є ОКРЕМИЙ ЗАКОН

Туреччина

Польща

Ізраїль

Ісландія

ОКРЕМИЙ ЗАКОН ВІДСУТНІЙ

Швейцарія

Грузія

Чорногорія

Колумбія

ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

- У світі не існує єдиної практики структуризації законодавства у сфері валютного контролю
- Необхідність окремого закону визначається на основі сутнісної наповненості майбутніх змін і нормотворчої традиції

Ухвалення окремого Закону дозволить охопити всі сфери валютного регулювання та контролю

АРГУМЕНТИ ЗА ПРИЙНЯТТЯ ОКРЕМОГО ЗАКОНУ ПРО ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

ЗАКОН ПРО «НБУ» НЕ ПОКРИВАЄ ВСІ СФЕРИ

Закон регулює правовий статус та повноваження НБУ. Тоді як питання валютного регул. і контролю є більш комплексним і включають низку часників

НЕКОРЕКТНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ УЧАСНИКІВ

Недоцільно прописувати повноваження інших учасників в Законі «Про НБУ», який регулює статус Нацбанку

ОКРЕМИЙ ЗАКОН ПРО ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

В НБУ НЕДОСТАТНЬО ПОВНОВАЖЕНЬ ДЛЯ РЕГУЛ.

У разі скасування Декрету КМУ НБУ недостатньо повноваджень для здійснення валютного рег., спираючись на Закон «Про Національний банк України»

МОЖЛИВІСТЬ ПОЯВИ КВАЗІ-ДЕКРЕТУ

Відсутність окремого НПА може призвести до появи нової постанови НБУ – квазі-декрету

ПОТРІБНО ВИЗНАЧИТИСЯ ІЗ НЕОБХІДНІСТЮ ОКРЕМОГО ЗАКОНУ

Виконання норм валютного регулювання коштує бізнесу близько 500-600 млн. грн. щорічно

МАСШТАБ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ АНАЛІЗУ ОБ'ЄКТІВ РЕГУЛЮВАННЯ

НАПРЯМОК РЕГУЛЮВАННЯ	К-СТЬ ДОКУМЕНТІВ (ШТ.)	СТРОКИ (РОБ. ДНІВ)	ВИТРАТИ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ (ТИС. ГРН.)	К-СТЬ ОПЕРАЦІЙ – ВИДАЧ / РІК	ОБСЯГ ОПЕРАЦІЙ (МЛН. ДОЛ. В РІК)
ТОРГОВІ ОПЕРАЦІЇ	4 951 325	3 703 600	447 190	1 004 000	78 336
КРЕДИТУВАННЯ ТА ГАРАНТІЇ	41 988	131 594	11 997	6 095	19 347
ПОТОЧНІ ОПЕРАЦІЇ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	431 499	143 833	113 484	143 833	7 387
ІНВЕСТУВАННЯ	28 629	19 948	1 010	4 210	4 903
СТРАХУВАННЯ	1 966	2 080	52	439	55
РАЗОМ	5 455 407	4 001 055	574 477	1 158 577	110 028

ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА БІЗНЕС

ПРЯМІ ВИТРАТИ

Обов'язкові офіційні платежі, передбачені процедурою. Витрати на отримання дозвільних документів, придбання ліцензії чи сплата фіксованих зборів

АДМІНІСТРАТИВНІ ВИТРАТИ

Адміністративні витрати – оплата праці співробітників, що здійснюють виконання дозвільної процедури та логістичні витрати

НЕДООТРИМАНИЙ ВВП

ВТРАЧЕНІ ДОХОДИ

Недоотримані (втрачені) доходи бізнесу, що виникають у результаті очікування на виконання дозвільних процедур у валютному регулюванні

Особливістю існуючого валютного регулювання є впровадження довгострокових заходів які обмежують свободу руху капіталу

СХЕМА ПОТОКІВ КАПІТАЛУ*

ЧИННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ОБМЕЖЕННЯ, НОВІ ТА УСПАДКОВАНІ, ПРЕВАЛЮЮТЬ НАД РИНКОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ ТА СТВОРЮЮТЬ ІСТОТНІ БАР'ЄРИ ДЛЯ РУХУ КАПІТАЛУ В КРАЇНІ

Метою валютної лібералізації є перехід до моделі вільного руху капіталу з короткостроковими обмеженнями для стабілізації ринку

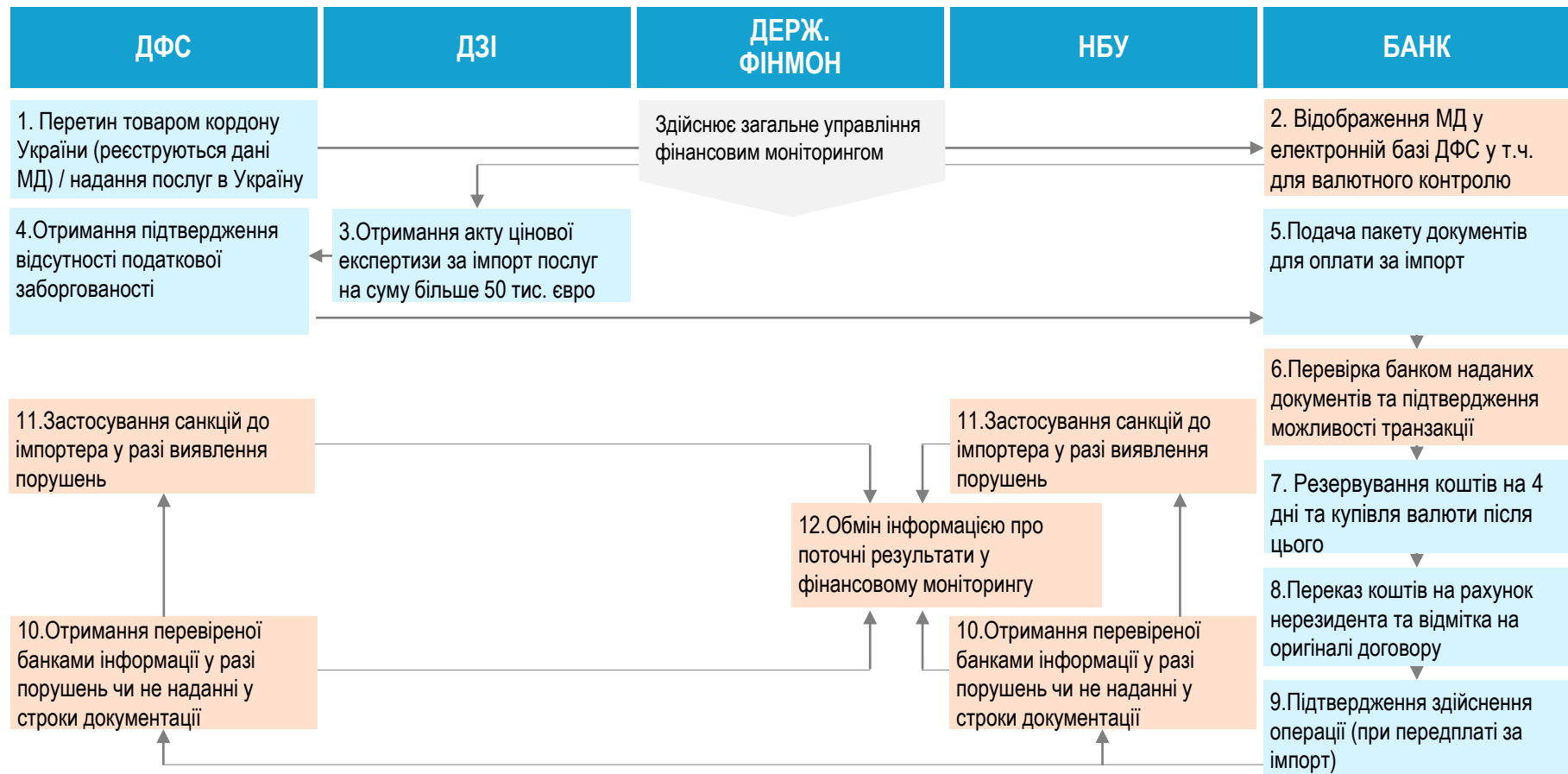
СХЕМА ПОТОКІВ КАПІТАЛУ*

ПОВИНЕН БУТИ РОЗРОБЛЕНИЙ МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ОБМЕЖЕНЬ

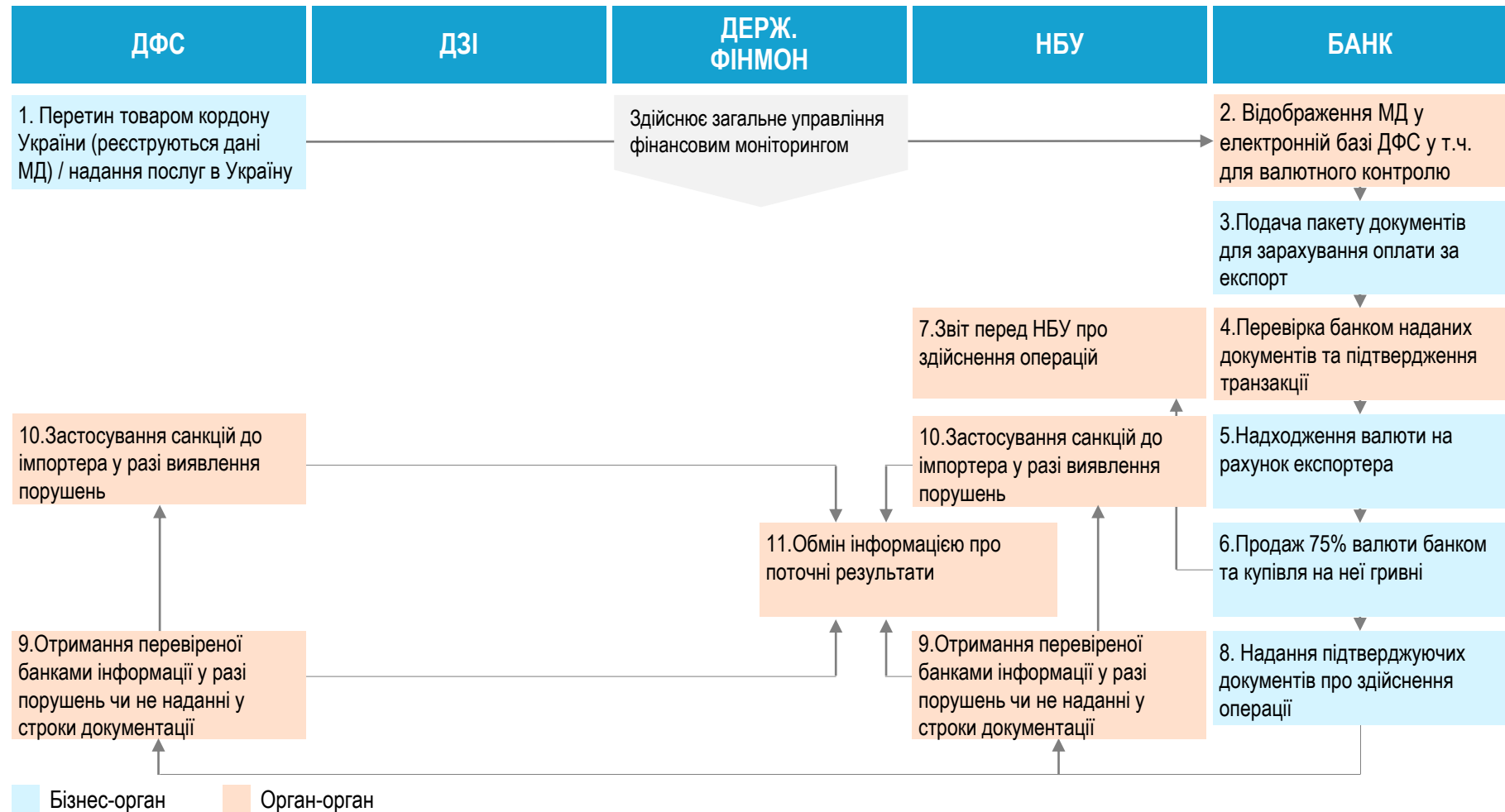
У процесі імпорту НБУ отримує первинну інформацію про угоду лише у випадку зафіксованого порушення валютних обмежень

ЕЛЕМЕНТИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЯХ

Складність процедур валютного контролю за експортними операціями непропорційні потенційному ризику такої діяльності

ЕЛЕМЕНТИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЯХ

Через незрілість економіки та слабкість державних інститутів поступова лібералізація є найбільш прийнятною для України

СЕГМЕНТАЦІЯ КРАЇН ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ*

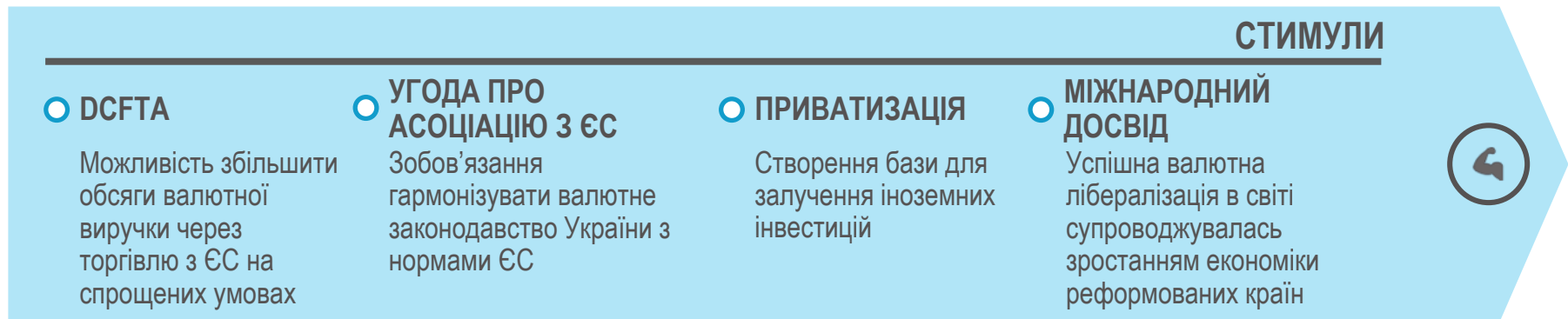

*Проведено аналіз 12 країн, що виділено на карті

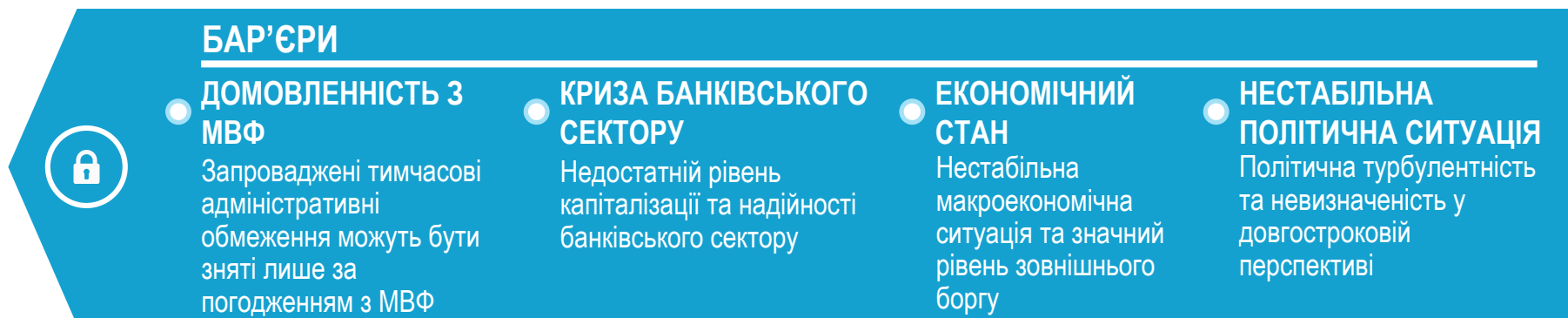
**Результати після впровадження швидкої лібералізації

Зовнішні стимули спрямовують Україну на шлях лібералізації поточних валютних операцій та транскордонних потоків капіталу

ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Лібералізація має проходити поетапно, міжнародний досвід свідчить про необхідність дотримання послідовності

ПРИНЦИПИ ПРІОРИТИЗАЦІЇ ЕТАПІВ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Концепція валютної лібералізації передбачає проходження чотирьох етапів

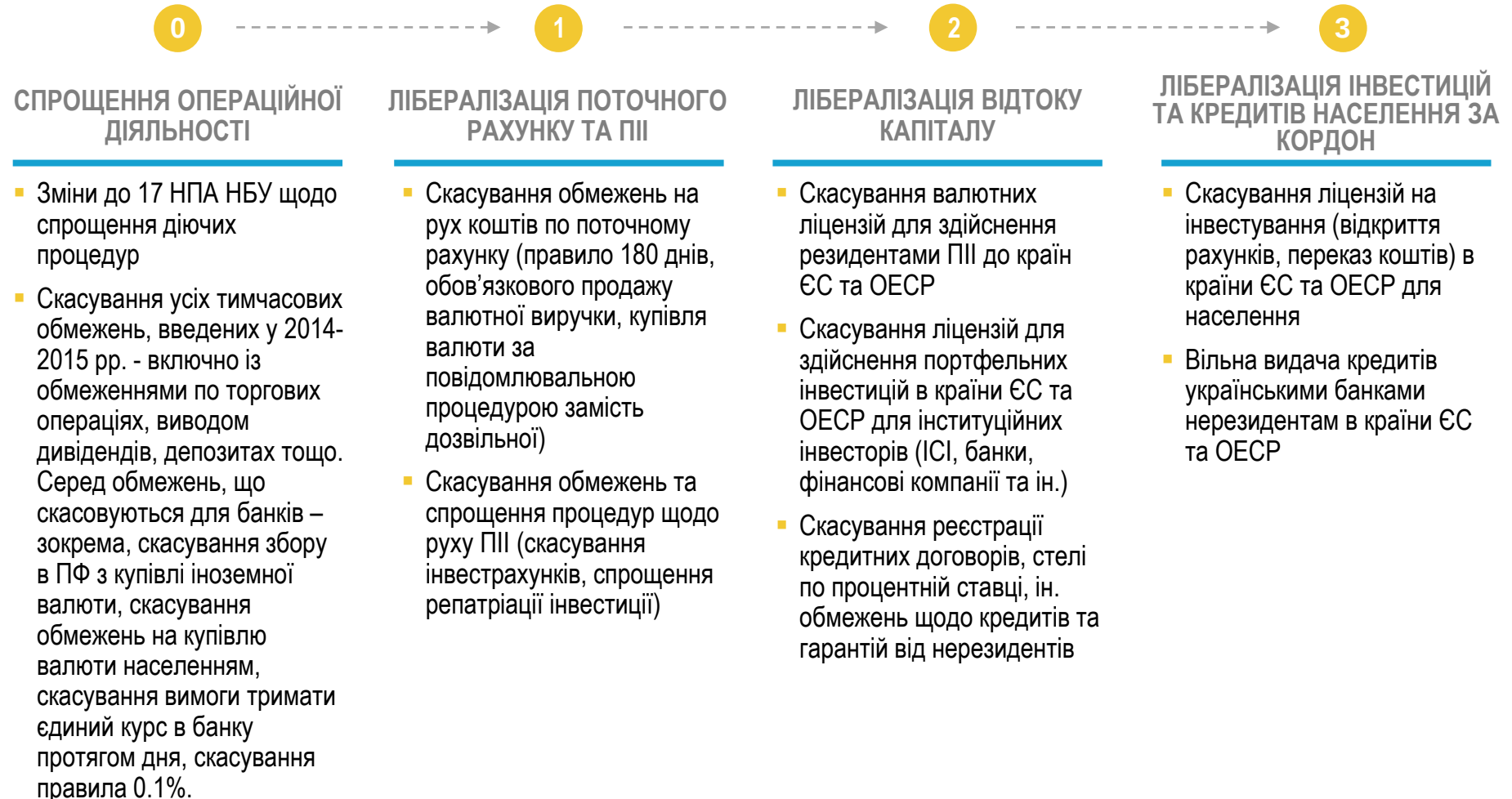
ЕТАПИ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

- Ревізія впливу та перегляд наступних заходів після кожного етапу
- Впровадження чітких строків, із можливістю відтермінувати настання кожного з етапів спеціальним рішенням
- Проведення додаткових супутніх заходів для пом'якшення ризиків відпливу капіталу (стимулювання використання інструментів хеджу, стимулювання делеверіджу та реструктуризації валютних кредитів з їх переводом в гривню, тощо)

Концепція валютної лібералізації передбачає проходження чотирьох етапів

ОЧІКУВАНІ ЗМІНИ В РЕГУЛЮВАННІ НА КОЖНОМУ ЕТАПІ

В першу чергу необхідно позбутися бюрократичних перепон та скасувати більше десятка регуляторних обмежень

ЗАХОДИ НУЛЬОВОГО (ПОПЕРЕДНЬОГО) ЕТАПУ

ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕДУР

- Здійснюється незалежно від домовленостей з МВФ та інших процесів чи передумов
- Включає 62 захід, зміни до 17 нормативних актів
- Обмежено вплине на попит/пропозицію на валютному ринку

ЗНЯТТЯ ОБМЕЖЕНЬ, ВВЕДЕНИХ У 2014-2015 РР.

- Здійснюється за умов домовленості із МВФ
- Поліпшить бізнес-клімат, спростить бізнес-операції, суттєво знизить витрати економічних агентів (банків, компаній, НБУ)
- Сприятиме підвищенню привабливості гривні як активу
 - Супутні заходи із стимулювання де-доларизації
 - Підвищення ліквідності актива
 - Оптимально зробити це на зростанні сировинних цін
- Сприятиме притоку грошових трансфертів через спрощення переказу коштів
- Сприятиме підвищенню доходів банків від валютообмінних операцій
- Створить передумови для виникнення та розвитку інструментів хеджування валютного ризику
 - Поява хеджування знизить ризики для корпорацій і, відповідно, потенційний рівень проблемних кредитів банків
 - Дозволить банкам отримувати додатковий дохід
 - Підвищить ліквідність ринку, забезпечить більш стриману реакцію системи на зовнішні шоки
- Суттєво звузить тіньовий та чорний ринок та збільшить прогнозованість та керованість процесів

62 запропонований захід було об'єднано в 12 груп, що передбачають внесення змін до 17 НПА Національного банку

ЗАХОДИ ПЕРШОГО ЕТАПУ

62

ЗАПРОПОНОВАНИХ
ЗАХОДИ

17

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ
АКТІВ ОХОПЛЕНО

~1.5

млн.

К-СТЬ ЗАДІЯНИХ
ОПЕРАЦІЙ

1

млн.

ДНІВ / РІК ОЧІКУВАННЯ
БІЗНЕСОМ

12 ГРУП ЗАХОДІВ, ЩО НАПРАВЛЕНІ НА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЮ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

- Подання документів в електронній формі
- Скасування акту цінової експертизи ДП "Держзовнішінформ"
- Застосування інвойсу для підтвердження експорту послуг
- Відміна вимоги перекладу документів українською мовою
- Дозволити перекази у валюті між рахунками родичів
- Відміна резервування коштів на 4 дні для розрахунку за імпорт

ЗАХОДИ В РАМКАХ ТОП-6

- Спрощення документообігу для інвестиційної діяльності
- Скасування подачі документів, які знаходяться у публічному доступі
- Переведення дозвільних процедур на декларативний принцип
- Спрощення дозвільних процедур
- Скасування обов'язкового використання печатки
- Інше

ЗАХОДИ В РАМКАХ ІНШИХ ГРУП

В першу чергу необхідно позбутися бюрократичних перепон та скасувати більше десятка регуляторних обмежень

ЗАХОДИ ПЕРШОГО ЕТАПУ

НОВИЙ ЗАКОН НА ЗАМІНУ ДЕКРЕТУ 1993 Р.

- Передбачає вільний рух коштів по поточному рахунку та вільний рух капіталів з країнами ЄС та OECD на законодавчому рівні
- Передбачити перегляд існуючих обмежень та погодження тимчасової системи регулювання руху капіталу із Комітетом Фінстабільності

ВІЛЬНИЙ РУХ КОШТІВ ПО ПОТОЧНОМУ РАХУНКУ

- Сприятиме вирівнюванню показника CTC (converting and transferring currency) із країнами-конкурентами та підвищенню інтересу іноземних інвесторів
- Дозволить переорієнтуватись з Росії на європейські ринки та із сировинного експорту на більш технологічний (де спочатку треба імпортувати складові, потім експортувати товар)
- Суттєво спростить життя та знизить витрати для малого та середнього бізнесу, дасть поштовх його розвитку
- Знизить необхідність використання офшорів з метою приховання частини валютної виручки

ВІЛЬНИЙ ПРИТІК ТА РЕПАТРІАЦІЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

- Уможливить притік ПІІ в країну (інвестори входять коли бачать можливості для виходу)
- Сприятиме зростанню економіки, зокрема, несиловинних галузей з експортним потенціалом на європейські ринки
- Створить передумову для успішної приватизації іноземним компаніям, що забезпечить імпорт технологій, корпоративної культури та зростання продуктивності праці

Наступним кроком має стати створення нового законодавства та підґрунтя для вільного руху прямих іноземних інвестицій

ЗАХОДИ ДРУГОГО ЕТАПУ

СПРОЩЕННЯ РУХУ ПОРТФЕЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НЕРЕЗИДЕНТІВ В УКРАЇНУ

- Створити нормативну рамку для емісії цінних паперів за кордоном та інвестування нерезидентів без перепонів на українському ринку
- Підвищить ліквідність внутрішнього фінансового ринку та сприятиме його розвитку
- Сприятиме розвитку ринку фінансових послуг в Україні через зростання конкуренції на цьому ринку з боку іноземних гравців, поліпшенню стандартів прозорості та відкритості

ДОЗВІЛ ІНВЕСТИВАТИ ЗА КОРДОН ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕТОРІВ

- Скасування ліцензій стосуватиметься країн ЄС та ОЕСР
- Створить конкуренцію на фінансовому ринку та сприятиме переорієнтації українських емітентів на світові стандарти роботи з інвесторами та розвитку ринку фінансових послуг
- Сприятиме збільшенню добробуту населення через можливості диверсифікації та поліпшення стандартів надання фінансових послуг
- Уможливить створення другого та третього рівнів накопичувальної пенсійної системи (у 2015 році було виплачено пенсій на \$10,3 млрд., що набагато перевищує ємність українського фінансового ринку)
- Створить підґрунтя для можливості появи міжнародних корпорацій з українською юрисдикцією
- Сприятиме зростанню фінансової грамотності населення

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ БОРГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

- Зміна вимоги реєстрації на просте повідомлення спростить СТС для бізнесу
- Сприятиме зниженню вартості боргового фінансування
- Потребуватиме створення системи ринково-орієнтованих норм для управління циклічними макро-ризиками

Пріоритетним напрямком також є лібералізація боргових операцій та скасування обмежень для інвестування за кордон

ЗАХОДИ ТРЕТЬОГО ЕТАПУ

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙ ЗА КОРДОН ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

- Забезпечить економічну свободу та підвищення рівня економічної відповідальності населення
- Надасть можливості для диверсифікації заощаджень та відповідно підвищення добробуту і згладжування циклічної волатильності споживчого попиту
- Сприятиме зростанню фінансової грамотності населення

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВИДАЧІ КРЕДИТІВ РЕЗИДЕНТАМИ ЗА КОРДОН

- Дозвіл операцій українських банків на іноземних ринках, спрощення відкриття філій в країнах ЄС/ОЕСР підвищить диверсифікацію активів банківської системи, прибутковість та надійність банків
- Сприятиме зниженню вартості боргового фінансування для таких банків через підвищення їх надійності та зростання диверсифікації кредитного портфелю
- Сприятиме підвищенню інтересу іноземних банків до інвестування в капітал українських банківських установ, що матимуть змогу розширювати операції на інші країни

РІШЕННЯ ПРО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЮ ОПЕРАЦІЙ З ТРЕТІМИ КРАЇНАМИ

- Рішення про лібералізацію прямих інвестицій буде прийматися з врахуванням міжнародних зобов'язань країни на момент у майбутньому, політичної ситуації, економічного та інституційного розвитку.
- У випадку банків таке рішення може бути доцільним з точки зору зростання масштабу їх операцій та, відповідно, капіталізації через вихід на інші ринки регіону (Білорусь, Молдова, Азербайджан, Грузія тощо). Буде прийматися з урахуванням становища банківської системи України, глибини фінансового ринку, політичних обставин тощо.

Лібералізація на кожному з кроків створить передумови для наступного етапу реформи

ВАЛЮТНА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЗА 5 РОКІВ ТА 4 ЕТАПИ

ВІДКРИТІСТЬ ПОТОЧНОГО РАХУНКУ

➤ Потребує зняття поточних обмежень

ВИСОКА ЧАСТКА ПІІ ТА АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ У ПРИТОЦІ

➤ Потребує зняття поточних обмежень, супутні заходи, що не залежать від НБУ – приватизація, боротьба із корупцією, дерегуляція, обмеженість бюджетного дефіциту

ВИСОКІ РЕЗЕРВИ НБУ

➤ Потребує притоку коштів від іноземних інвесторів, населення та експорту

ВИСОКА НАДІЙНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

➤ Як показала практика, досягається присутністю іноземних банків – половина зі 178 банків є проблемними, жоден з них не належав великому іноземному банківському капіталу

СТІЙКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

➤ Потребує іноземних інвестицій, імпорту технологій, обладнання, матеріалів

РОЗВИНУТІ ФІНАНСОВІ РИНКИ

➤ Розвинуться тільки у випадку притоку іноземних інвестицій та посилення конкуренції з боку іноземних емітентів та гравців, доведено за 23 роки закритого режиму

Всього цього можна досягнути поступово лише за умов покрокової лібералізації валютного регулювання

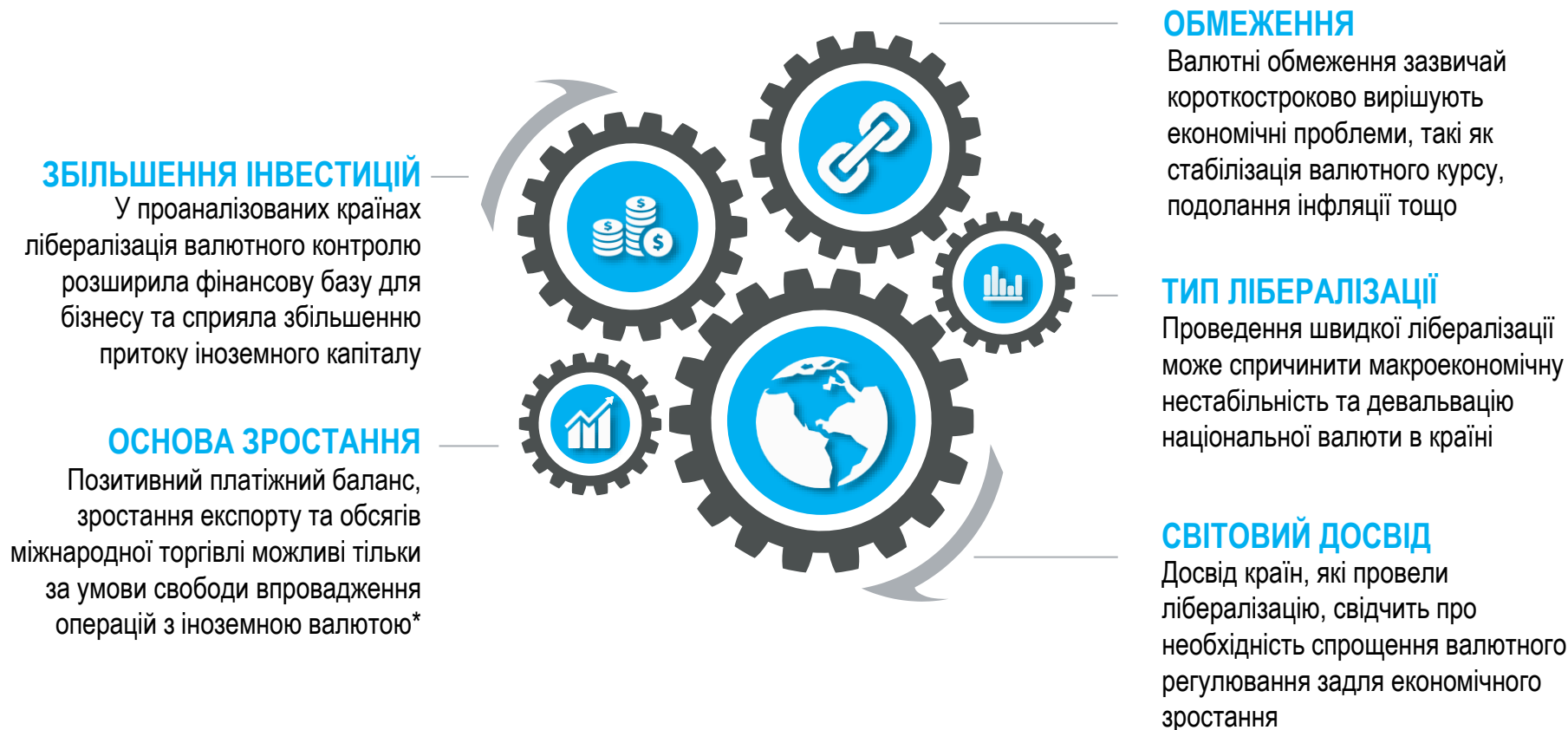
Додаток А

Аналіз світового досвіду

Лібералізація валютного ринку сприяє підвищенню притоку іноземного капіталу та росту економіки країни

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ

*операції, пов'язані з іноземними інвестиціями, у т.ч. кредитні операції, депозити, інвестиції та кап. вклади, купівля та продаж іноземної валюти для нац. експортерів та імпортерів, міжнародні торговельні операції, репатріація капіталу, перекази дивідендів, прибутку, роялті і збори за надані послуги і тд.

Через незрілість економіки та слабкість державних інститутів поступова лібералізація є найбільш прийнятною для України

ОЦІНКА СВІТОВОГО ДОСВІДУ ПРОВЕДЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

УСПІШНИЙ ДОСВІД

ШВИДКА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

4 КРАЇНИ: ЧЕХІЯ ГРУЗІЯ МЕКСИКА

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ УСПІХУ:

- спочатку лібералізація експорту, потім імпорту (притоку, а потім відтоку капіталу);
- проведення структурних реформ;
- лібералізація та розвиток ринку фінансових інструментів;
- перехід до вільно-плаваючого курсу.

ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

2 КРАЇНИ: ПОЛЬША УГОРЩИНА

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ УСПІХУ:

- відкриття ВФБ для іноземних компаній;
- лібералізація торгових відносин;
- відміна дозвільного та заявного характеру по відношенню до всіх валютних операцій;
- зменшення ролі ЦБ на користь комерційних банків та особливо підприємницької сфери.

ДОВГА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

3 КРАЇНИ: ЧИЛІ ІЗРАЇЛЬ** ПІВДЕННА КОРЕЯ

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ УСПІХУ:

- комбінування лібералізації з обмеженнями на рух капіталу на час кризи;
- усунення норми резервування, що сприяло припиненню скороченню резервів ЦБ;
- поступова лібералізація ПІІ, інших потоків;
- проведення структурних реформ.

НЕУСПІШНИЙ ДОСВІД

ШВИДКА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ*

3 КРАЇНИ: АРГЕНТИНА ІСЛАНДІЯ ІЗРАЇЛЬ

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ НЕВДАЧІ:

- швидка лібералізація: зняття всіх обмежень на поточні і капітальні операції;
- боргова криза, макро- та політична нестабільність.

ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

1 КРАЇНА: КАЗАХСТАН

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ НЕВДАЧІ:

- лібералізація націлена на короткострокову стабілізацію попиту та пропозиції;
- криза, зовнішні шоки та неготовність системи до реформування.

ДОВГА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

1 КРАЇНА: Україна (1991-2015)

Шлях, якому надаємо перевагу – ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ.

Оскільки швидка лібералізація неможлива через неготовність економіки та державних інститутів

*Розглядаються результати проведення швидкої лібералізації в даних країнах (далі слідувала поступова лібералізація, що призвела до успішних результатів) **Негативний досвід – 1977 р., успішний – 1987-2005 рр.
Джерело: НБУ, EasyBusiness, Центр економічної стратегії, USAID ЛЕВ

Проведення швидкої лібералізації в країнах з нестабільною макро ситуацією може призвести до економічної кризи

СЕГМЕНТАЦІЯ КРАЇН ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ТА ТРИВАЛІСТЮ ПРОВЕДЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ТЕРМІН ПРОВЕДЕННЯ	УСПІШНИЙ ДОСВІД	НЕУСПІШНИЙ ДОСВІД
ШВИДКА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	 МЕКСИКА ЧЕХІЯ	 АРГЕНТИНА* ІЗРАЇЛЬ*
ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	 ГРУЗІЯ	 ІСЛАНДІЯ*
ДОВГА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	 ПОЛЬША УГОРЩИНА	 КАЗАХСТАН
ПІДСУМКИ	 ЧИЛІ ІЗРАЇЛЬ** ПІВДЕННА КОРЕЯ	 УКРАЇНА
	7 КРАЇН	5 КРАЇН

* Розглядається перша хвиля лібералізації, що пройшла швидко та призвела до поглиблення кризового становища

** Розглядається друга хвиля лібералізації, що пройшла повільно та призвела до успішних результатів

Джерело: EasyBusiness, Центр економічної стратегії

Однією з головних причин проведення успішної лібералізації є поступове зняття обмежувальних заходів

ДРАЙВЕРИ УСПІШНОГО ДОСВІДУ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНИ / ПРИЧИНИ	ШВИДКА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	ДОВГА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ
 МЕКСИКА	Спочатку лібералізація експорту, потім імпорту; лібералізація притоку, потім відтоку капіталу; проведення структурних реформ	×	×
 ЧИЛІ	×	×	Комбінування лібералізації з обмеженнями на рух капіталу на час кризи; усунення норми резервування, що сприяло припиненню скороченню резервів ЦБ
 ПОЛЬЩА	×	Відкриття ВФБ для іноз. компаній; ліберал. торгових відносин (скасув. продажу валютної виручки, дозволів на обмін валюти для експ./імпорт.); скасування вимог до ПІІ	×
 ЧЕХІЯ	Лібералізація ринку фінансових інструментів; перехід до вільно-плаваючого курсу	×	×
 УГОРЩИНА	×	Відміна дозвільного та заявного характеру по відношенню до всіх валютних операцій; Зменшення ролі ЦБ на користь комерційних банків та особливо підприємницької сфери	×
 ГРУЗІЯ	Скасування обмежень на ввезення та вивезення іноземного капіталу; лібералізація експорту (відміна продажу виручки і тд.)	×	×
 ПІВДЕННА КОРЕЯ	×	×	Поступове проведення лібералізації ПІІ та інших потоків капіталу; організація ринку капіталу; проведення структурних реформ та розробка меж для запобігання кризи
 ІЗРАЇЛЬ**	×	×	Поступова лібералізація ПІІ та інших потоків капіталу; зняття обмежень на довгострокові припливи капіталу

Однією з основних проблем неефективності проведення лібералізації є зняття всіх обмежень одночасно

ДРАЙВЕРИ УСПІШНОГО ДОСВІДУ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНИ / ПРИЧИНИ	ШВИДКА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	ДОВГА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ
 АРГЕНТИНА*	Швидка лібералізація: зняття всіх обмежень на поточні і капітальні операції для фіз. та юр. осіб; боргова криза, макроекономічна та політична нестабільність; жорстка прив'язка національної валюти до долара	×	×
 КАЗАХСТАН	×	Неготовність системи до реформування (передумови до проведення лібералізації): економічний спад (1991-1995), гіперінфляція (перевищила 2500% в 1992, підвищення цін на енергоносії	×
 ІЗРАЇЛЬ*	Зняття всіх обмежень на діяльність в іноземній валюті, зняття контролю за операціями на поточ. та фінан. рахунках; період втраченого десятиліття: економічна стагнація, фінансова нестабільність	×	×
 ІСЛАНДІЯ*	Повна лібералізація транскордонних потоків капіталу та зняття обмежень на здійснення ПІІ нерезидентами згідно з угодою ЄЕЗ; відсутність доступу до міжнародних ринків	×	×

Основними причинами негативних результатів є
ШВИДКА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ, НЕГОТОВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ ТА ЧУТЛИВІСТЬ ДО ЗОВНІШНІХ ШОКІВ

Лібералізація в Аргентині сприяла покращенню інвестиційного клімату та притоку прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в країну

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: АРГЕНТИНА

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

1975-1990: спад на 20% (між 1975 та 1990)
2002: спад на 10.894% порівняно з 2001
2014: спад на 1.7% порівняно з 2013

1991-1994: зростання ВВП на 40% в період між 1991 і 1994
2015*: пригальмування спаду на 2 п.п.

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1989: зафіксовано пік — 3389.6%
2002: зафіксовано пік — 10.4%
2014: зафіксоване значення у 40%

1990-1994: зниження інфляції з 80% в 1990 до 4% в 1994
2015: зменшення з 23.91% у січні до 14.8% у липні 2015 року

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

1989: додатнє сальдо (+1.121% від ВВП)
2002: від'ємне сальдо (-1.177% від ВВП)
2014: від'ємне сальдо (-0.822% від ВВП)

1990: позитивна тенденція до збільшення додатнього сальдо (+2.76% від ВВП в 1990)
2015¹⁾: від'ємне сальдо (-1.104% від ВВП)

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

До 1991 року завершила перехід до повної конвертованості песо до долларів США (період переходу: 1989-1991)
До 2001 року — фіксований курс

Після дефолту 2001 — вільно плаваючий курс

¹⁾Прогнозоване значення

Лібералізація сприяла **ПРИПЛИВУ ПІІ В АРГЕНТИНУ**.

Так, в 1991 вони досягли **11% ВІД ВВП**. В квітні 2015 **ПІІ ЗРОСЛИ НА 57%** в порівнянні з квітнем 2014 року

Під час кризи в 2001 р. Аргентина ввела обмеження, одним із них була жорстка прив'язка національної валюти до долара

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

КРАЇНА: АРГЕНТИНА

ПЕРІОД ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ: 1989-1991, 2002, 2014 рр.

ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ	ЦІЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	РЕЗУЛЬТАТИ	ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	РЕЗУЛЬТАТИ
- Зафіксовано курс на рівні \$1 за песо (2001 р.) - Обмеження вилучення депозитів з банку сумою в \$1000 на місяць (2001 р.) - Обмеження на зняття готівки з банківських рахунків - \$250 на тиждень (2001 р.) - Обмеження закупівель з-за кордону через інтернет на 2 роки, при макс. значенні \$25 кожна, при перевищенні накладено податок у розмірі 50% (2011 р.) - Введення податку 35% на купівлю валюти¹⁾ - Необхідність отримання ліцензії на імпорт товарів - Продаж виручки від експорту у розмірі 100%	- Подолання економічного спаду та гіперінфляції - Зниження бюджетних витрат у поєднанні з великомасштабними програмами приватизації - Збереження валютних резервів	ПОЗИТИВНІ: - Вихід з інфляційної спіралі - Стабілізація грошового обігу шляхом різкого обмеження грошової маси і прив'язки її до обсягу золотовалютних резервів НЕГАТИВНІ: - Зменшення інвестицій в країну - Нестача іноземного капіталу - Збільшення розміру чорного валютного ринку	Лібералізація зовнішньої торгівлі та фін.потоків: - Зняття всіх обмежень на поточні і капітальні операції для фіз. та юр. осіб, у т.ч. і податку на купівлю валюти²⁾ - Зниження мита на імпорт. У липні 1989 р. макс. тариф на імпорт було знижено з 50% до 35%, а середній - з 39% до 12% - Скасування вимог до ліцензування імпорту, уніфікація тарифів на імпорт до 21% (1990 р.) - Зняття обмеження на вилучення готівки з банк. рахунків та депозитів (2002 р.)	ПОЗИТИВНІ: - Скорочення зовнішніх торговельних бар'єрів - Покращення інвестиційного клімату НЕГАТИВНІ: - Зростання рівня безробіття із 6.0% у жовтні 1991 р. до 12.2% у жовтні 1994 р.

¹⁾Для фізичних та юридичних осіб

²⁾Поступове зниження ставки податку, з 35% до 20% при виїзді закордон у відповідності до доходу фізичної особи, а потім і остаточне усунення

Проведення лібералізації сприяло зменшенню регуляторного тиску в фінансовому секторі

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: ЧИЛІ

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

1990: 3.671% росту проти 10.605% в 1989
2001: 3.342% росту проти 4.469% в 2000

1991: зростання на 7.945% порівняно з 1990
2002: зростаюча тенденція: ріст на 2.17% в 2002, в 2003 - 3.387%, в 2004 - 6.797%

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1990: пік – 30.43% в жовтні 1990, середнє значення – 25.91% за рік
2001: пік – 4.69% на початку 2001

1991: зменшилась з 24.75% до 18.66% за рік
2002: середнє значення за 2002 – 2.49%

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

1990: від'ємне сальдо (-1.474% від ВВП)
2001: від'ємне сальдо (-1.543% від ВВП)

1991: від'ємне сальдо, сповільнення негативної тенденції (-0.261% від ВВП)
2002: від'ємне сальдо, сповільнення негативної тенденції (-0.827% від ВВП)

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Після 1973 – перейшла до вільної конвертації валюти за поточним рахунком
До 1999 – фіксований валютний режим

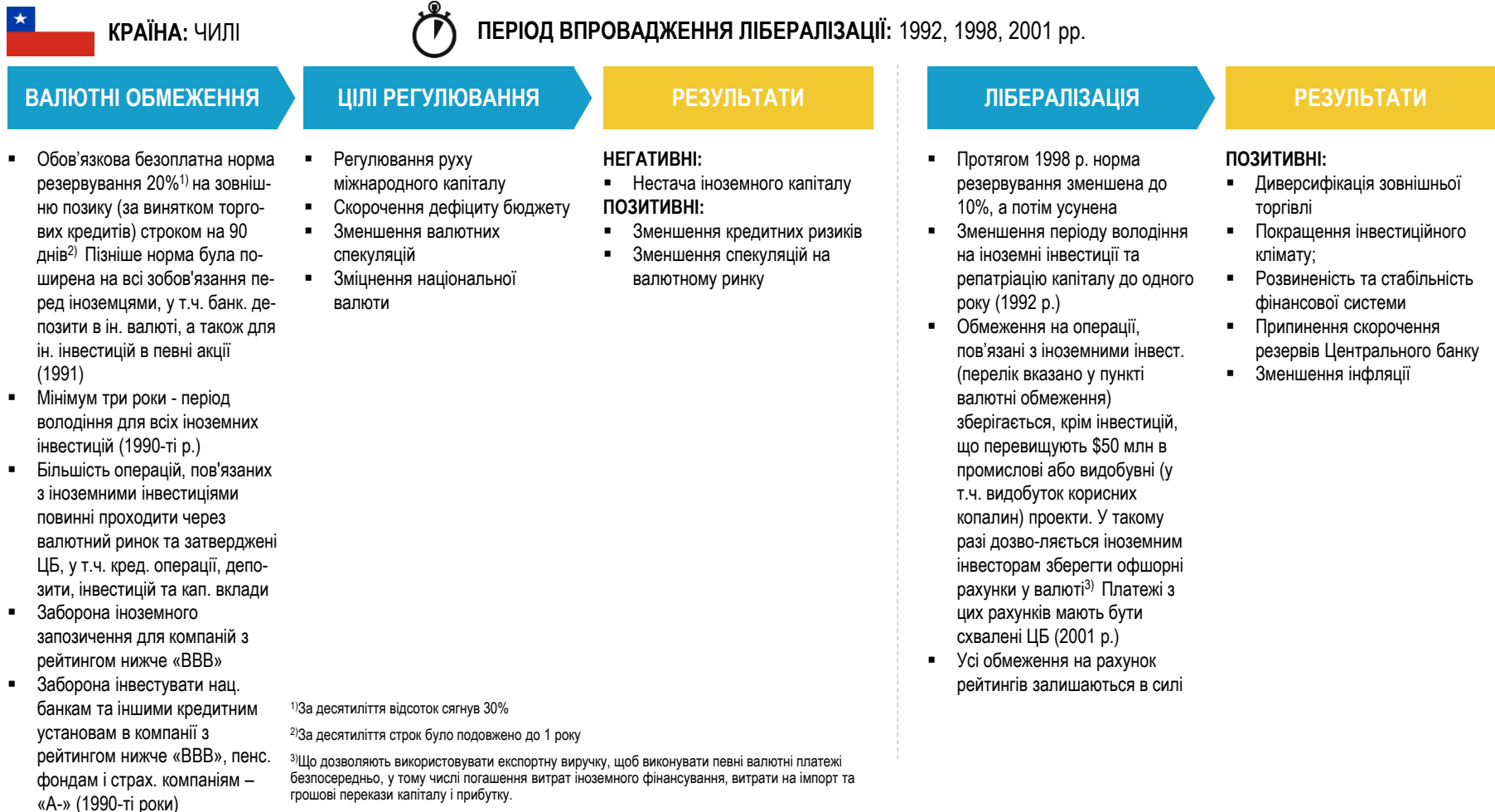
Після 1973 – перейшла до вільної конвертації валюти за поточним рахунком
З 1999 – вільно плаваючий валютний режим

За період лібералізації обсяг ПІІ **ЗБІЛЬШИВСЯ МАЙЖЕ В 4.5 РАЗИ**

У Чилі покращено інвестиційний клімат та посилено фінансову систему шляхом зняття деяких валютних обмежень

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

¹⁾За десятиліття відсоток сягнув 30%

²⁾За десятиліття строк було подовжено до 1 року

³⁾Що дозволяють використовувати експортну виручку, щоб виконувати певні валютні платежі безпосередньо, у тому числі погашення витрат іноземного фінансування, витрати на імпорт та грошові перекази капіталу і прибутку.

За період проведення лібералізаційних заходів було досягнуто зменшення рівня інфляції більше ніж вдвічі

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: МЕКСИКА

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

1991: ріст ВВП на 4.194% проти росту на 5.164% в 1990

1993-1994: спостерігається позитивна тенденція до росту ВВП, в 1993 ріст склав 2.571%, а в 1994 - 4.727%

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1990-1991: середній рівень інфляції в 1990 склав 26.54%, а в 1991 – 22.84%

1992-1994: за 3 роки інфляція зменшилась з 15.58% у 1992 до 6.97% у 1994 (в середньому за рік)

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

1991: від'ємне сальдо поточного балансу, (4.099% від ВВП)

1994-1995: від'ємне сальдо поточного балансу, поступове пригальмування темпів спаду (- 0.459% від ВВП)

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Часткова конвертованість валюти
5 серпня 1985 - 10 листопада 1991:
регульовано плаваючий валютний курс;
11 листопада 1991 - 21 грудня 1994:
кероване плавання

З 1994 - валюта має високий ступінь конвертованості і може бути оцінена за допомогою угод, що фін. у місцевій валюті
22 грудня 1994 - по теперішній час: вільно плаваючий

Лібералізація сприяла збільшенню ПРИПЛИВУ ПІІ В МЕКСИКУ В МАЙЖЕ 2.5 РАЗИ

Лібералізація валютного ринку призвела до притоку іноземного капіталу та росту міжнародної торгівлі в Мексиці

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Лібералізація сприяла послабленню валютного регулювання, що призвело до зростання ПІІ майже в 1000 разів

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: ПОЛЬЩА

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

1990: зменшення ВВП на 7.171% порівняно з 1989

1996: прослідковується позитивна зростаюча тенденція, приріст ВВП в 1996 склав 6.239%, в 1997 -7.086%

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1990: найбільше значення протягом 1990 було зафіксовано на рівні 585.8%

1991-2000: в 1991 рівень інфляції спав до 70.3%, а в 1997 до 14.9%.

СТАН ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

1990-1993: поглиблення негативної тенденції (від -4.94 % від ВВП в 1990 до -6.405 % від ВВП в 1993)

1996: від'ємне сальдо поточного балансу, покращення ситуації порівняно з 1993 (-2.083 від ВВП в 1996)

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

1989 – введена часткової конвертації валюти (внутрішня конвертація)
990-1999 – фіксований валютний курс

в 2000 р. був встановлений плаваючий валютний курс із зобов'язаннями збереження стабільності валютного курсу

Після проведення лібералізації у 2004 **ПІІ ЗРОСЛИ В 1000 РАЗІВ** порівняно з дорелібералізаційним періодом (1989 рік)

Польщі вдалось досягнути значного росту ПІІ за рахунок знаття обмежень руху капіталу в країні

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

 КРАЇНА: ПОЛЬЩА ПЕРІОД ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ: 1990-1996, 2002, 2004 рр.				
ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ	ЦІЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	РЕЗУЛЬТАТИ	ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	РЕЗУЛЬТАТИ
- Обов'язковий продаж 100% валюти з експортних надходжень - Заборона на випуск акцій або перебування у лістингу на ВФБ іноземним компаніям - Необхідність отримання дозволу на купівлю та продаж іноземної валюти для нац. експортерів та імпортерів - Обмеження на видачу резидентам кредитів на користь нерезидентів - Обов'язковий продаж валюти особами, що ведуть господарську діяльність на індивідуальній основі - Отримання обов'язкового схвалення ПІІ^{***} встановленим критеріям (1998 р.)	- Підвищення зовнішньої конкурентоспроможності економіки - Запобігання відтоку капіталу з країни - Забезпечення стабільності фінансового сектора	НЕГАТИВНІ: - Низький інвестиційний потенціал, спричинений низьким рівнем внутрішніх заощаджень, високими відсотковими ставками, дефіцитом прийнятного забезпечення у потенційних інвесторів; - Нестача іноземного капіталу - Відсутність належного коригування інструментів монетарної політики для управління потоками капіталу	- Скасування дозволів на купівлю та продаж іноз. валюти для нац. експортерів та імпортерів (1995 р.) - Відкриття ВФБ для іноземних компаній (2004 р.) - Скасування обов'язкового продажу валюти з експортних надходжень - Скасування обов'язкового схвалення ПІІ відповідністю встановленим критеріям - Скасовані обмеження на коротк. обмін валюти та видача позик в місцевій валюті від резидентів нерезидентам (2001 р.) - Дозволяється ввезення капіталу нерезидентами та вільної репатріації прибутку, підтримання іноземних банк. рахунки всіх банках у країнах-членах (2002)^{***}	ПОЗИТИВНІ: - Зростання портфельних інвестицій на 58% - Фінансування 75% дефіциту поточного рахунку за рахунок самих ПІІ - Зростання іноземних активів у банківському секторі - Зростання зовнішньої торгівлі - Збільшення капіталізації ВФБ - Зростання надходжень у боргові цінні папери на 27% - Розширення фінансової бази для бізнесу - Зниження інфляції

*Всі обмеження стосуються 1990-х рр.

**Прямі іноземні інвестиції

***Відкриття рахунку банках, що працюють в третій країні як і раніше обмежено

Лібералізація в Угорщині призвела до зменшення рівня інфляції та скорочення дефіциту платіжного балансу

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

 КРАЇНА: УГОРЩИНА	ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ	ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ
 РІВЕНЬ ВВП	1994: приріст ВВП склав 5.239% порівняно з 1993	1995: збільшення приросту ВВП порівняно з 1994 на 6.728%
 РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ	1994: стрімке зростання темпів інфляції, з 5.38% в 1986 до 32.22% в 1991	2002: скорочення рівня інфляції, від 32.22% в 1991 до 4.89% в 2002
 САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ	1994: поглиблення негативної тенденції (від -1.962% від ВВП в 1988 до -8.644% від ВВП в 2000)	2000-2001: від'ємне сальдо поточного балансу, покращення ситуації в 2001 (-6.077% від ВВП) порівняно з -8.644% від ВВП в 2000
 РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ	До 2001 – обмежена конвертація валюти 1989-1994 – плаваючий валютний курс	Після 2001 – вільно конвертована валюта В 1995 встановлено фіксований валютний курс

Після проведення лібералізації вливання ПІІ В ЧЕХІЮ ЗРОСЛИ МАЙЖЕ В 4 РАЗИ

Лібералізація валютних обмежень в Угорщині призвела до скорочення дефіциту платіжного балансу в 1999-2000 рр.

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

КРАЇНА: УГОРЩИНА ПЕРІОД ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ: 1993-2000, 2002 рр.				
ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ	ЦІЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	РЕЗУЛЬТАТИ	ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	РЕЗУЛЬТАТИ
- Заборона власних валютних рахунків підприємств (1980-ті рр.) - Необхідність обліку експортної виручки на рахунок ВНБ, або на рахунок комерційного банку та конвертації у форинти - Імпорт і експорт грош. коштів або їх, як інструментів (дорож. чеки або переказні цінні папери), що більше 1 млн. ф. оголошується в митні органи (2001) - Встановлення річного ліміту для населення щодо обміну форинтів на валюту у розмірі 50 дол. для туристичних поїздок за кордон (1989 р.) - Необхідність підтвердження джерела валюти при відкритті рахунку (1990 р.)	- Мінімізація впливу іноземного капіталу на збільшення грошової маси на внутрішньому ринку - Збереження стабільності фінансового сектора	НЕГАТИВНІ: - Відтік валюти за кордон - Бум закупівельного імпорту - Втрата конкурентоспроможності підприємств - Нестача ліквідності підприємств - Низький експорт	- Можливість фінансовим установам надавати кредити у валюті резидентам (1993 р.) - Відміна необхідності відкриття обов'язкового рахунку у нац. валюті - Зняті обмеження на експорт нерезидентами іноземної валюти, цінних паперів іноземних емітентів і дорожніх чеків (2002 р.) - Відміна дозвільного та заявного характеру по відношенню до всіх валютних операцій - Можливість відкриття рахунку в валюті (1993 р.)	ПОЗИТИВНІ: - Значний приріст експорту - Скорочення дефіциту державного бюджету - Скорочення дефіциту платіжного балансу - Значний приплив іноземного капіталу - Зарубіжний капітал – основне джерело росту ліквідності підприємств - Зменшення ролі ЦБ на користь комерційних банків та особливо підприємницької сфери - Значна репатріація прибутку - Зниження інфляції

Зняття валютних обмежень сприяло пришвидшенню росту ВВП та притоку іноземного капіталу в країну

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: ЧЕХІЯ

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

2000: приріст ВВП складає 4.186% проти спаду ВВП у 1998 (-0.236 %)

2001: збільшення приросту ВВП порівняно з 2000 на 4.186%

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1998: найбільший рівень інфляції протягом 1998 зафіксовано на рівні 10.7%

2002: поступове зменшення рівня інфляції з 1998 до 2002, до 1.8%

САЛЬДО ПОТОЧНОГО
БАЛАНСУ

1998: негативне сальдо поточного балансу, -2.048% від ВВП

2003: від'ємне сальдо поточного балансу, поглиблення спадної тенденції, -6.071% від ВВП

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО
КУРСУ

В 1993 – введення внутрішньої конвертованості валюти
1990-1997- фіксований валютний курс

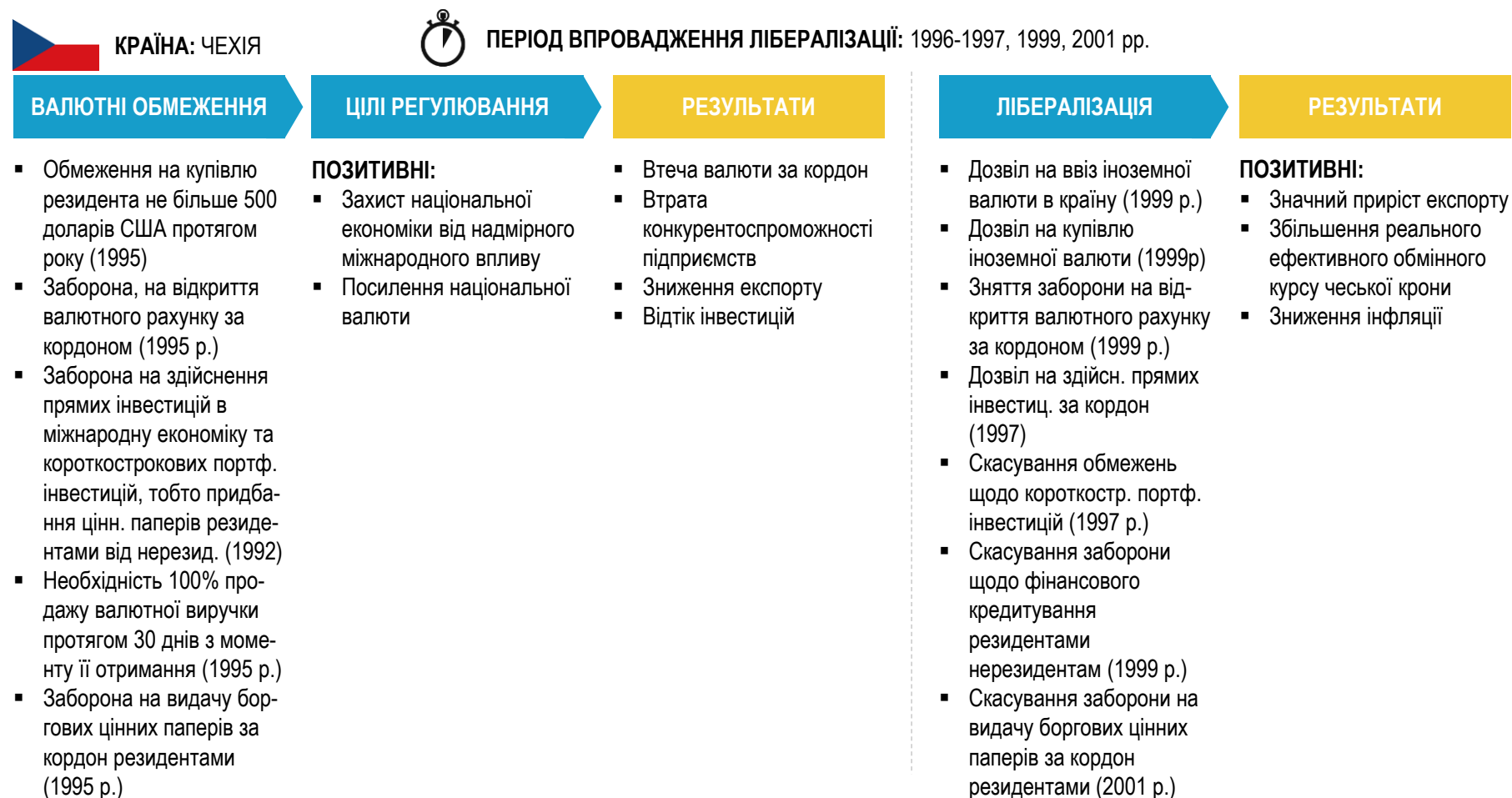
З 1993- внутрішньо конвертована валюта
Травень 1997 - відміна фіксованого валютного курсу, перехід на вільно плаваючий

Після проведення лібералізації **ОБСЯГ ПІІ ЗБІЛЬШИВСЯ МАЙЖЕ В 10 РАЗІВ**

Чехії вдалось збільшити обсяг експорту за рахунок лібералізації валютного ринку

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Лібералізація спричинила зменшення рівня інфляції та покращення загальнооекономічної ситуації в країні

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: ГРУЗІЯ

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

1995: ріст ВВП склав 2.6% порівняно з 1994

1996: ріст ВВП склав 10.5% відносно 1995

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1994-1995: інфляція зменшилась з 15607% в 1994 до 163% у 1995

1996-2015: в середньому інфляція була на рівні 7.86% за період від 1996 до 2015, пік — 59.31% протягом 1996, а найнижче значення -3.30% в 2012

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

1995: від'ємний стан балансу (-18.3% від ВВП)

1996: від'ємний стан балансу (-12.839% від ВВП)

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

З 1994 – введення внутрішньої конвертації валюти
Фіксований режим валютного курсу

З 1994 – внутрішньо конвертована валюта
На момент проведення лібералізації – фіксований режим валютного курсу (з 2014 – плаваючий)

Обов'язковий продаж валютної виручки виявилось неефективним обмеженням в Грузії, яке було відразу лібералізоване

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

КРАЇНА: ГРУЗІЯ

ПЕРІОД ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ: 1996 р.

ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ	ЦІЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	РЕЗУЛЬТАТИ	ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	РЕЗУЛЬТАТИ
- Обов'язковий продаж 32% валютної виручки експортерами²⁾ - Необхідність отримання ліцензії на імпорт та експорт іноземної валюти фізичними особами (дозволено експорт раніше ввезеної іноземної валюти протягом одного року з дати в'їзду, нац.- не більше ніж на 3 тис. ларі, імпорт - не більше 25 тис. ларі)⁴⁾ - Необхідність отримання дозволу на залучення іноземних валютних коштів	- Підтримка на достатньому рівні курсу національної валюти - Підтримка валютних резервів на достатньому рівні	НЕГАТИВНІ: - Зменшення експорту - Посилення національної валюти - Відтік іноземного капіталу	- Відміна обов'язкового продажу валютної виручки експортерами - Право на експорт іноземної валюти банками, в яких наявна відповідна ліцензія - Зняття обмежень на різні види іноземних вкладів - Права банків на залучення іноземних валютних коштів - Відсутність обмеження по ввезенню та вивезенню іноземного капіталу	ПОЗИТИВНІ: - Економічне зростання - Підтримка прямих іноземних інвестицій - Сприяння розвитку бізнес-клімату - Створення ліберального режиму - Зниження інфляції

¹⁾Всі обмеження стосуються 1994 року

²⁾10% з яких йшло Національному банку, 20% - галузевому міністерству і 2% - місцевим органам. З 1 вересня 1994 – вся виручка почла зосереджуватися в НБ

³⁾Лібералізація стосується 1996 р.

⁴⁾Ввезення іноземної валюти на територію Грузії не обмежується

Проведення лібералізації в Казахстані сприяло коливанню рівня інфляції

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: КАЗАХСТАН

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

2001-2002: середній ріст ВВП за 2 роки склав 11.5%

2003-2012: ВВП на душу населення виріс в 2.2 рази за 10 років

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

2001-2002: зменшення рівня інфляції від 17.8% в 1999 до 6.6% в 2002

2002-2012: середній рівень інфляції за 10 років склав 6%

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

2001: від'ємне сальдо (за 2001: -6.272% від ВВП) порівняно з позитивним балансом в 2000 (2.003% від ВВП)

2002-2012: від'ємне сальдо в 2002: -4.158% від ВВП, в 2004 – позитивне сальдо

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

До 2007 – часткова конвертованість валюти
До квітня 1999 – фіксований курс

З 2007 - перехід на повну конвертованість національної валюти за поточними операціями
Після квітні 1999 – плаваючий курс

За період лібералізації ПІІ в країну зросли **БІЛЬШЕ НІЖ В 5 РАЗІВ**

Казахстану вдалось встановити аналітичний моніторинг за валютними операціями під час лібералізації

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

¹⁾Всі обмеження стосуються 1990-их років

²⁾В якій спрощені процедури паспортизації зовнішньоторговельних угод, виключені зайві адміністративні бар'єри і елементи бюрократичного тягаря

Миттєва лібералізація в 1977 спричинило макроекономічну нестабільність та девальвацію національної валюти в країні

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

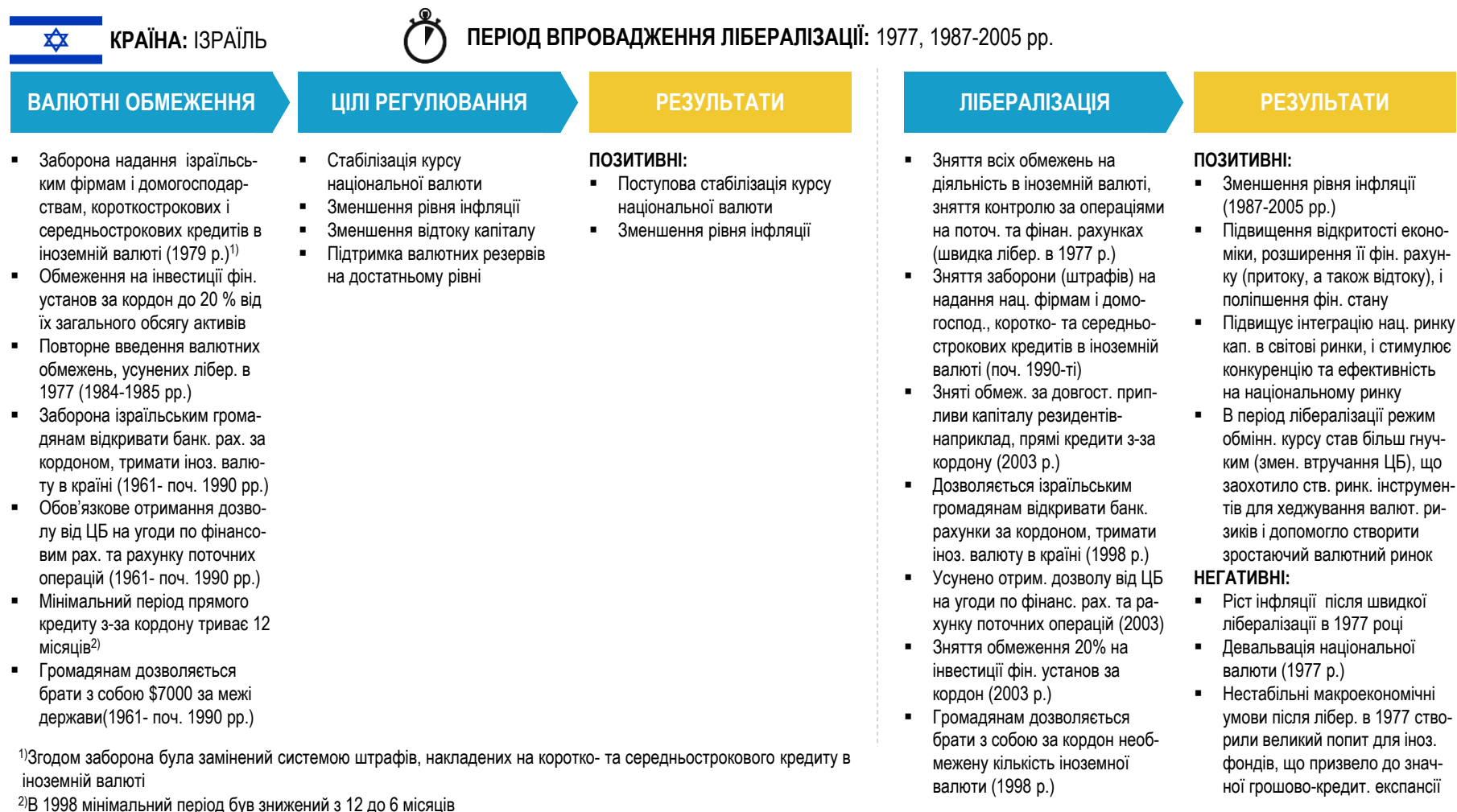
	КРАЇНА: ІЗРАЇЛЬ	ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ	ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ
	РІВЕНЬ ВВП	1977: ріст ВВП становив 33.83% 1986: ріст ВВП становив 42.93%	1978: сповільнення росту ВВП становив 29.78% 1999: пришвидшення росту ВВП - 44.35% 2005: ВВП становив 45.33%
	РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ	1977: інфляція становила 43% 1985-1986: пік у 1985 - 306.00%	1977-1979: зростання інфляції від 43 % в 1977 році до 111 % у 1979 році. (пік-400 відсотків в 1984 р.) 1987-2005: спадна тенденція рівня інфляції від 19.6% в 1987 році, 12.0% в 1992 році, 5.4% в 1998 році, до 1.3% в 2005 році
	САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ	1977: від'ємне сальдо (за 1977: - 2.58% від ВВП) 1987: від'ємне сальдо (за 1987: - 209.84% від ВВП)	1977-1982: спадна тенденція, від'ємне сальдо (за 1977: -2.58% від ВВП; за 1978: - 7.41% від ВВП; за 1982: -9.19% від ВВП) 1987-2005: позитивна тенденція, позитивне сальдо: за 1994: 37.40% від ВВП; за 1999: 90.60% від ВВП; за 2004: 204.84% від ВВП
	РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ	До 1997 – плаваюча прив'язка	Повна конвертованість валюти після кінця 1980-х рр. З 2005 – вільно плаваючий курс

За період лібералізації ПІІ в країну зросли **БІЛЬШЕ НІЖ В 5 РАЗІВ**

Поступова лібералізація сприяла підвищенню відкритості економіки та значному зменшенню рівня інфляції

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

¹⁾Згодом заборона була замінений системою штрафів, накладених на коротко- та середньострокового кредиту в іноземній валюті

²⁾В 1998 мінімальний період був знижений з 12 до 6 місяців

Поступова лібералізація сприяла покращенню макроекономічної ситуації в країні та притоку іноземного капіталу

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: ІСЛАНДІЯ

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

1981-1986: середньоріч. падіння ВВП на рівні 1%
Збільшення ВВП з 8,95 у 2000, до 17,1 млрд. дол. у 2007
2011-2014: середньорічне зростання ВВП складає 3%

1986: початок зростання ВВП та його подвійне збільшення у 1991 році
Після 2000 поступове зростання ВВП до 12,83 млрд. дол. у 2010, що склало 43,2%
2014-2015: збільшення ВВП з 15,39 до 17,07 млрд. дол., що складає 10,9%

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

1975-1983: зростання рівня інфляції з 27% у 1975 до 50% у 1983; 1985 – на рівні 25%
До 1995 рівень інфляції стабілізувався, та в середньому складав 5%
До 2001 інфляція зросла до 8,63%
2014: Інфляція на рівні 0,82%

1986-1993: стрімке зниження рівня інфляції з 25% у 1986 до 5% у 1993
1995: поступове зростання інфляції до 8,63%
Після 2001: стабільний рівень інфляції 4%
2008: 18,11%, поступове зменшення до 2%, 2015

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

1981-1986: від'ємне сальдо, за 1981: -8.17% від ВВП, та поступове зростання до -2.43 % у 1986
Збільшення з -4% у 1988 до 1% у 1995
З 1995 зменшення до -9% у 2000
2009-2013: стрімке зростання до 8.87% у 2013

1987-1990: зменшення сальдо з -3,5% до -2%
2002-2009: падіння сальдо з 1.16% до -12.43% до ВВП
Після 2000 поступове зменшення до -25% у 2008, та зростання до 9% у 2014

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

До 1973: курс прив'язаний до долара США
1993-2000: поступове розширення коридору обмінного курсу крони з 2.25% до 9%

1986-1992: Курс крони прив'язаний до кошику 17 валют країн торгових партнерів¹⁾
2001: перехід до плаваючого курсу. Початок здійснення політики інфляційного таргетування

За період з 2010 до 2014 ПІІ в країну **ЗРОСЛИ НА 15%**

¹⁾1992: Зміна структури валютного кошику (ECU-76%, USD-18%, YEN-6%)

1993-2000: Поступове розширення коридору обмінного курсу крони з 2,25% до 9%

Швидка лібералізація в 1995 році призвела до масового відтоку капіталу та глибокої кризи в 2008 році

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

КРАЇНА: ІСЛАНДІЯ

ПЕРІОД ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ: 1986, 1995-2001, 2015 рр

ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ	ЦІЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	РЕЗУЛЬТАТИ	ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	РЕЗУЛЬТАТИ
- Обмеження на здійснення прямих іноземних інвестицій нерезидентами¹⁾ (1965-1986 рр.) - Заборона на конвертацію активів, деномінованих у внутр. валюті (введено валютний контроль в 2008 відповідно до угоди з IMF) - Обмеження на всі види транскордонного руху капіталу, що не пов'язані з міжнар. торгівлею, рух капіталів на поточних операціях залишається вільним (імпорт товарів і послуг необмежений)²⁾ (2008 р.) - Обмеження на витрати під час поїздок за кордон - €1500 на людину в місяць (2008 р.)	- Стабілізація курсу національної валюти (ісландська крона подешевшала на 80% в 2008) - Зменшення рівня інфляції - Призупинення масового відтоку капіталу	ПОЗИТИВНІ: - Зменшення відтоку капіталів - Призупинення девальвації валюти НЕГАТИВНІ: - Зниження економічної ефективності шляхом підриву ролі цін в управлінні ресурсами щодо їх найефективнішого використання - Відсутність доступу до міжнародних ринків, що підриває міжнародний обмін ризиками і спотворює внутрішні ціни на активи	- Зняття обмежень на здійснення ПІІ нерезидентами згідно з угодою ЄЕЗ (1995 р.) - Повна лібералізація транскордонних потоків капіталу (1995 р.) - Початок реалізації стратегії лібералізації руху капіталу, передбачає зняття обмежень на виведення коштів вкладників збанкрутілих банків та нерезидентів власників цінних паперів Ісландії (2015 р.) - Інші валютні обмеження залишаються в силі до реалізації стратегії лібералізації 2015 року	ПОЗИТИВНІ: - Більша інтеграція Ісландії в міжнародну економіку - Покращення макроекономічної ситуації в країні - Зменшення сукупного зовнішнього боргу країни - Розвиток кредит. ринку країни (активи банк. сектору 900% від ВВП, 2007) - Приватизація 3-х найбільших банків в 2003 (в 2010 – націоналізація) НЕГАТИВНІ: - Девальвація курсу нац. крони після лібер. в 1995 - Короткостроковий відтік капіталу з країни - Залежність країни від закордон. фінансування - Глибока економічна криза у 2008, криза банківського сектору (дефолт)

¹⁾Здійснення ПІІ нерезидентами з дозволу державних органів

²⁾Продовжували інснувати обмеження на інвестиції у рибальство, енергетику та авіаційну галузь комп. з іноземним кап. більш ніж 25%. Такі платежі як зп, відсотки і дивіденди нерезидентам допускаються

Тривала лібералізація забезпечила стаке зростання економіки Південної Кореї та зростання інвестиції у країну майже у 4 рази

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

КРАЇНА: ПІВДЕННА КОРЕЯ

ДО ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

ПІСЛЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

РІВЕНЬ ВВП

У 1984 році темпи економічного зростання склали 2.21%, вже у 1985 можливо зафіксувати спад темпів росту: -7.59%. Починаючи з 7.88% у 1986 відбувається зменшення темпів росту до -2.56 1988 та, нарешті, -7.5 у 1989 році

Пришвидшення темпів росту у 2013 році (2.89%) порівняно з 2012 (0.8%), у 2014 році можливо констатувати пригальмування темпів росту порівняно з попередніми роками, у 2014 – 0.47%

РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

Темпи інфляції та їх волатильність (1981-1984)- підвищення темпів інфляції з 951.65% у 1984 році до 4923.3% у 1989 році (20262.80% - максимальне значення за історію) у березні 1990.

Темпи інфляції та їх волатильність (2012-2014) - у 2013 спостерігається спад темпів інфляції з 25.3% до 20.7%, але вже у 2014 – підвищення темпів інфляції до 36.4%, що говорить про часткову волатильність даного показника.

САЛЬДО ПОТОЧНОГО БАЛАНСУ

У період з 1980-1981 року, сальдо поточного балансу було від'ємним та складало -7% від ВВП (-3.7 млрд. дол.)

У період з 2002 до 2006 року сальдо поточного балансу збільшилось з 1.2% до 1.6% від ВВП (4,5 млрд. дол.)

РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Режим фіксованого курсу до 2001

З 2001 року режим вільно плаваючого курсу

За період з 2002 до 2007 ПІІ в країну **ЗРОСЛИ У 3.7 РАЗИ** до 8,83 млрд. дол.

Поступова лібералізація сприяла підвищенню економічного зростання та скороченню зовнішніх торгівельних бар'єрів

ЗМІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

КРАЇНА: ПІВДЕННА КОРЕЯ

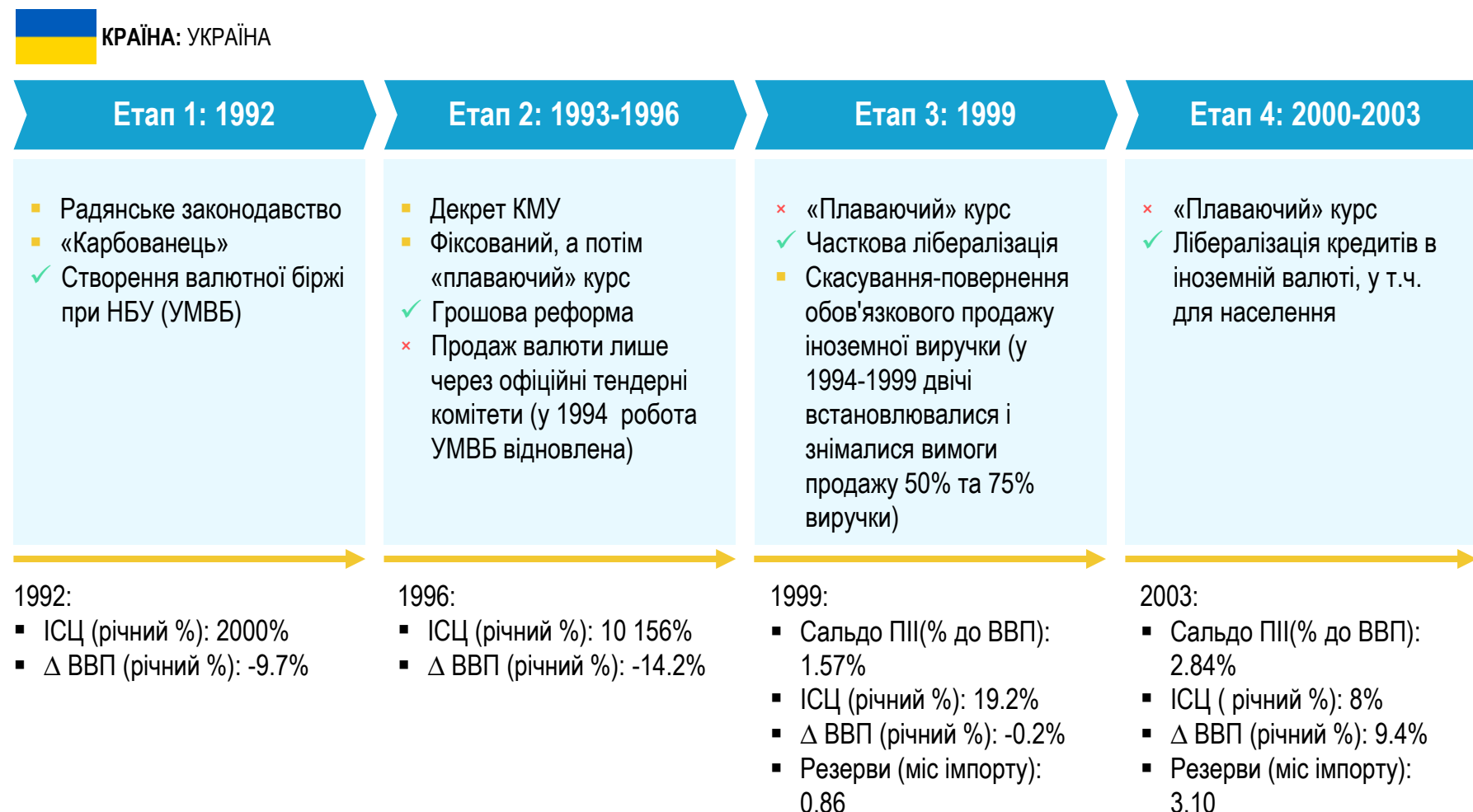

ПЕРІОД ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ: 1981-2002 рр.

ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ	ЦІЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	РЕЗУЛЬТАТИ	ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ	РЕЗУЛЬТАТИ
- Приплив ПІІ дозволено, за умови схвалення (автоматичне схвалення до \$ 3 млн.), окрім в певний «негативний список» секторів - Встановлення лімітів для корпорацій, що роблять інвестиції за кордоном (20% інвестицій, що перевищують \$ 100 млн мають бути профінанс. власним капіталом фірми) - Встановлено контроль за внутрішніми грошовими переказами на суму більше, ніж \$ 20 тис, 1987 - Встановлено ліміт на сукупну власність іноземцями кор. акцій, що котируються, з 26%, індивідуальний ліміт 7% - Обмеження на запозичення з-за кордону >\$ 1 млн - Заборона на валютні свопи	- Подолання економічного спаду - Зниження рівня інфляції - Зменшення відтоку капіталу - Контроль за інвестиціями на фондовій біржі	ПОЗИТИВНІ: - Зниження рівня інфляції НЕГАТИВНІ: - Зменшення інвестицій в країну	- Більше 100 секторів виключені з негативного списку у 1985, ще додаткових 26 – у 1987 - Обмеження на автомат. схвалення ПІІ підняте з \$3 млн. до \$5 млн. - Скасовано ліміт в 20% для корпорацій, що здійснюють інвестиції за кордоном, 1977 - Підвищено ліміт на сукупну власність іноземцями корейських акцій з 26% до 50% та індивідуальний ліміт з 7% до 50%, 1997 - Суму іноземної валюти, що допускається в країну без повідомлення в под. органи піднято в два етапи до \$ 10 тис., 1989 - Вимога, що іноземні запозичення з-за кордону перевищує \$ 1 млн усунена. - Дозволені валютні свопи та ліміти на операції по свопам послаблено на 10%, 1989	ПОЗИТИВНІ: - Скорочення зовнішніх торгівельних бар'єрів - Покращення інвестиційного клімату та притік ПІІ - Послаблення державного нагляду за фінансовим сектором НЕГАТИВНІ: - Досить волатильний рівень інфляції

Лібералізація розпочалася у 1991-1993 рр., була призупинена через кризу 1998 і так і не відновилася знову повною мірою

ЕТАПИ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (УКРАЇНА)

За даний період не відбулося суттєвих знакових кроків через внутрішні та зовнішні чинники

ЕТАПИ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (УКРАЇНА)

КРАЇНА: УКРАЇНА

Етап 5: 2005

- ✓ Банкам дозволено проводити арбітражні операції (продавати і купувати за час однієї торгової сесії)
- ✓ Дозволені «форварди» до 1 року
- ✓ Скасовано умову обов'язкової конвертації іноземної валюти в грн при інвестуванні
- ✗ Вимоги резервування під іноземні короткострокові кредити;
- ✗ Готівкові обмеження

2005:

- Сальдо ПІІ (% до ВВП): 9.06%
- ІСЦ (річний %): 10%
- Δ ВВП (річний %): 2.7%
- Резерви (міс імпорту): 5.32

Етап 6: 2008-2009

- ✓ Лібералізація поточного рахунку в планах у період угоди з ВТО, але криза 2008-2009 стала на заваді
- ✗ Правило T+5
- ✗ Курс грн/долар = +-2% від курсу у попередній день
- ✗ Готівкові обмеження
- ✗ Єдиний курс в банку протягом робочого дня
- ✗ Резервні вимоги (20%) до іноземних кредитів

2009:

- Сальдо ПІІ (% до ВВП): 4.07%
- ІСЦ (річний %): 12%
- Δ ВВП (річний %): -14.8%
- Резерви (міс імпорту): 5.20

Етап 7: 2010-2013

- ✓ Повернення лібералізованих умов за коррахунками в гривнях банкам-нерезидентам
- ✓ Скасування правила T+5
- ✗ Вимога 90 днів на повернення виручки з-за кордону

2013:

- Сальдо ПІІ (% до ВВП): 2.46%
- ІСЦ (річний %): 1%
- Δ ВВП (річний %): 0.0%
- Резерви (міс імпорту): 2.26

«Лібералізація» в Україні – словами звітів НБУ

ПЕРІОДИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ. ЗВІТИ НБУ

 КРАЇНА: УКРАЇНА		
1991 – 1993	2001 – 2005	2006-2007
- створення НБУ дворівневої системи, ухвалення Декрету - плаваючий курс карбованця у 1992 році	У 2001 році тривала робота Національного Банку України щодо вдосконалення системи валютного регулювання, спрямованого на забезпечення стабільного обмінного курсу та подальшу лібералізацію валютного ринку, а також забезпечення прозорості та вдосконалення контролю за валютними операціями. З цією метою: - У звітному році Національним Банком України було продовжено роботу з удосконалення валютного контролю валютного регулювання з метою забезпечення стабільності валютного ринку України та поступового наближення його до функціонування ЄС. Набули чинності нормативно-правові акти, спрямовані на подальшу лібералізацію валютного ринку, забезпечення прозорості та вдосконалення контролю за валютними операціями - З метою подальшого розвитку валютного ринку, створення сприятливих умов для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності НБК в 2003 році вживалися заходи, спрямовані на лібералізацію системи валютного регулювання - Валютне регулювання залишалось поряд з інтервенціями одним з головних інструментів реалізації валютної політики у 2004 році. З метою подальшого валютного ринку, розширення можливостей роботи на ньому як банків, так і їх клієнтів упродовж року тривала лібералізація валютного регулювання. Так, НБУ спростив для фізичних осіб. - З метою забезпечення стабільності національної валюти в 2005 році та враховуючи макроекономічну ситуацію НБУ продовжував поступову лібералізацію.	Риторика «недопущення відпливу капіталу»
		2008-2010
1996 – 1999 - грошова реформа 1996 року - до кризи 1998 року «обмежене плавання» - під час кризи - суворі валютні обмеження		Риторика «подолання наслідків кризи» та «стабілізації»
		2008-2010
		«Заходи ... спрямовувалися на досягнення пріоритетів грошово-кредитної політики, визначених законодавством України»

Додаток Б

Детальний огляд прикладів
лібералізації

Детальний огляд прикладів лібералізації

Польща

Валютна лібералізація у Польщі відбувалась в межах структурних реформ інтеграції з Європейським Союзом

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ПОЛЬЩА)

ПОЛЬЩА

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

- Становлення державної політики прийшлося на 90-ті роки, після розвалу Радянського Союзу, коли Польща переживала період трансформації від планової економіки до ринкової
- У 1990 році перший пост-радянський польський уряд впровадив «Програму трансформації економіки», покликану стабілізувати економіку, здійснити структурні реформи та почати перехід від планової до ринкової економіки.

ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР

- На початку 90-х років фінансовий сектор країни складався в основному з банківських установ, окрім них існувала лише одна державна страхова компанія. Таким чином, Польща відбудовувала фінансову систему із самого початку
- Реконструкція фінансової системи відбувалась разом із тектонічними трансформаційними процесами в економіці країни

ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ

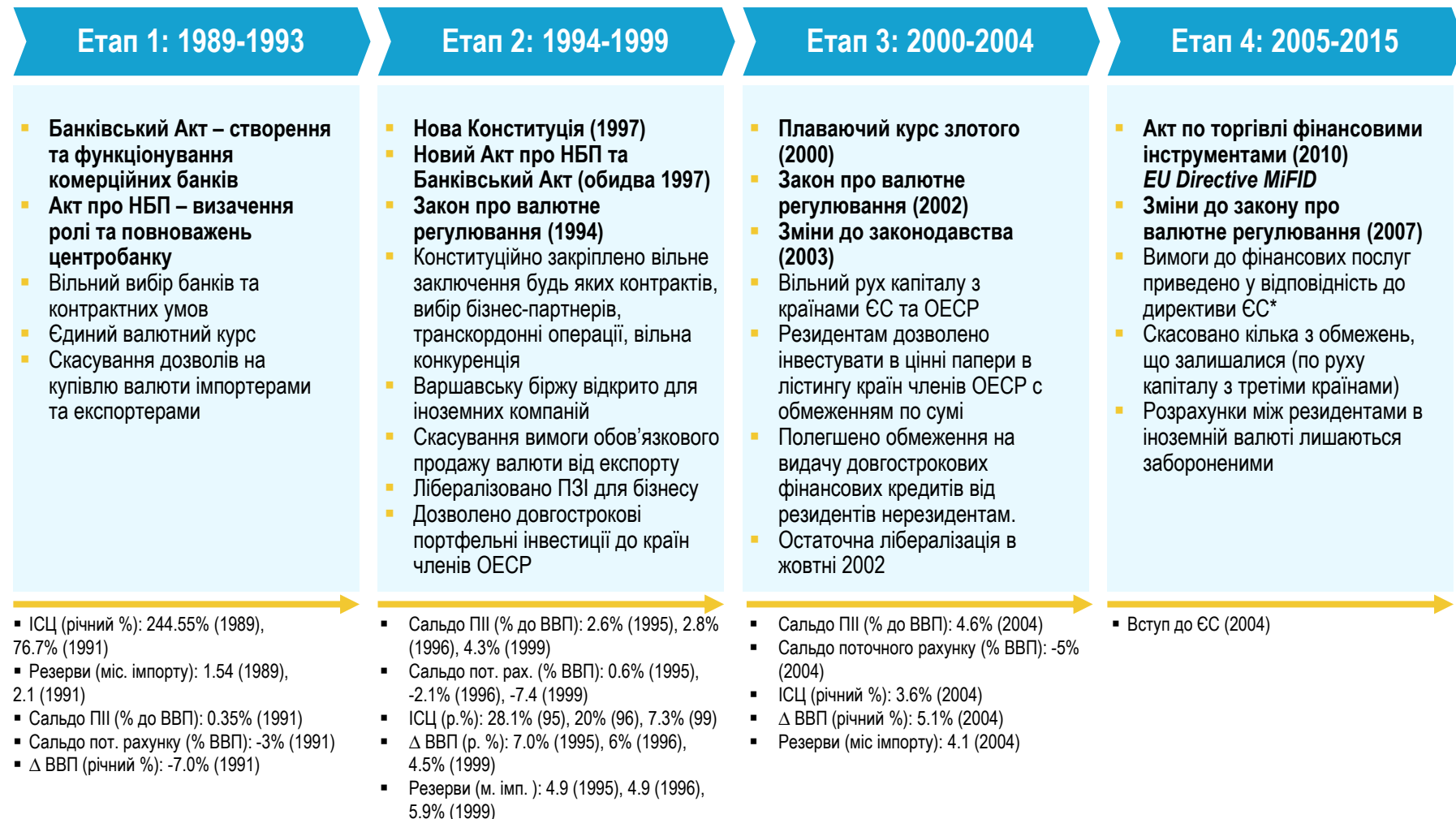
- На самому початку трансформації країна пережила гіперінфляцію, частиною стабілізаційної програми після суттєвої девальвації став фіксований валютний курс з прив'язкою до долара
- Діючі жорсткі валютні обмеження почали перетворюватися на бар'єри для подальшого економічного розвитку

МАКРОЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПОЧАТКУ ПРОВЕДЕННЯ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ХАРАКТЕРИЗУВАЛАСЬ ЗНАЧНИМИ ДИСБАЛАНСАМИ В ЕКОНОМІЦІ. ВАЛЮТНІ ОБМЕЖЕННЯ ПОЧАЛИ ПЕРЕТВОРЮВАТИСЯ НА БАР'ЄРИ ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Тривалість етапів проведення валютної лібералізації у повній мірі залежить від економічної та політичної ситуації в країні

ЕТАПИ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ПОЛЬЩА)

За період проведення валютної лібералізації у Польщі, реальний ВВП збільшився у 2 рази

РЕЗУЛЬТАТИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ПОЛЬЩА)

ФАКТОРИ ПОЗИТИВНОЇ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

- Наближення відсоткових ставок до ставок країн основних експортерів капіталу
- Узгодження лібералізаційних кроків зі змінами у реалізації монетарної політики
- Ліквідація основних макроекономічних дисбалансів (дефіциту поточного рахунку, нестійкості обмінного курсу, бюджетного дефіциту та ін.)
- Запровадження міжнародно визнаних норм та положень у національне законодавство

РЕЗУЛЬТАТИ

Зростання реального ВВП у 2 рази за весь період лібералізації. У 2010 показник склав 382 млрд. дол.

На початку 90х було ліквідовано гіперінфляцію. З 1999 середнє значення показника було на рівні 3.8%

Дефіцит поточного балансу було зменшено з - 9.1% у 1998 до -3.9% у 2010 році

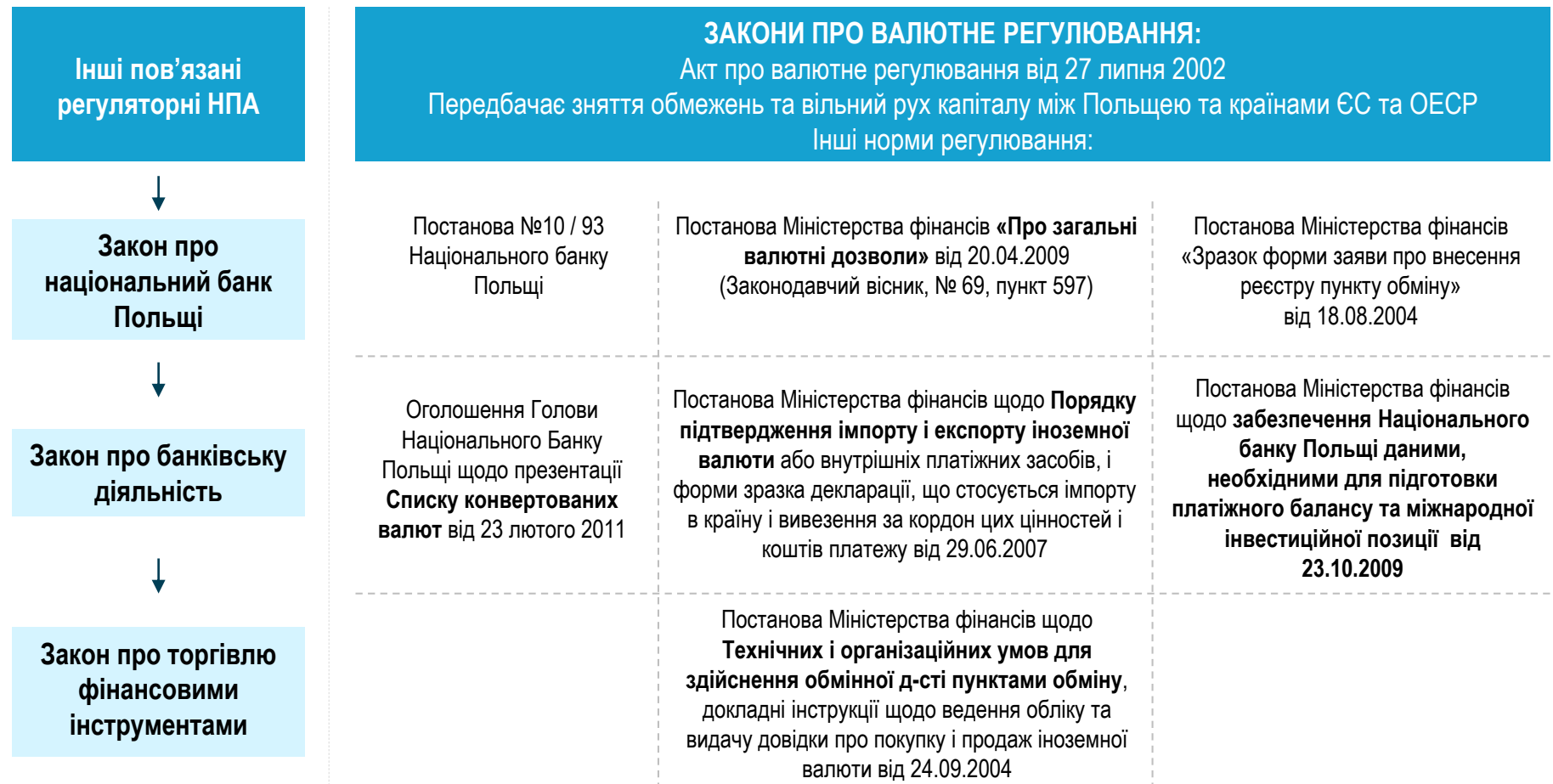
Збільшення обсягу ПІІ з 0.14% у 1990 до 5.44% у 2000 році. Середнє значення залишалось на рівні 3% від ВВП

ВИСНОВКИ

- В процесі приведення законодавства у відповідність до європейських директив та лібералізації руху **капіталу вдалося інтегруватися у світову фінансову систему, уникнувши суттєвих криз, пов'язаних з відтоком капіталу**
- Навіть під час кризи 2008 року **жодна фінансова інституція не збанкрутувала**, проблемні кредити залишалися більш-менш контрольованими.
- Основні причини успіху такої політики – **сильне пруденційне регулювання та нагляд за ринком фінансових послуг**, та гнучка реакція регулятора на зовнішні та внутрішні виклики.

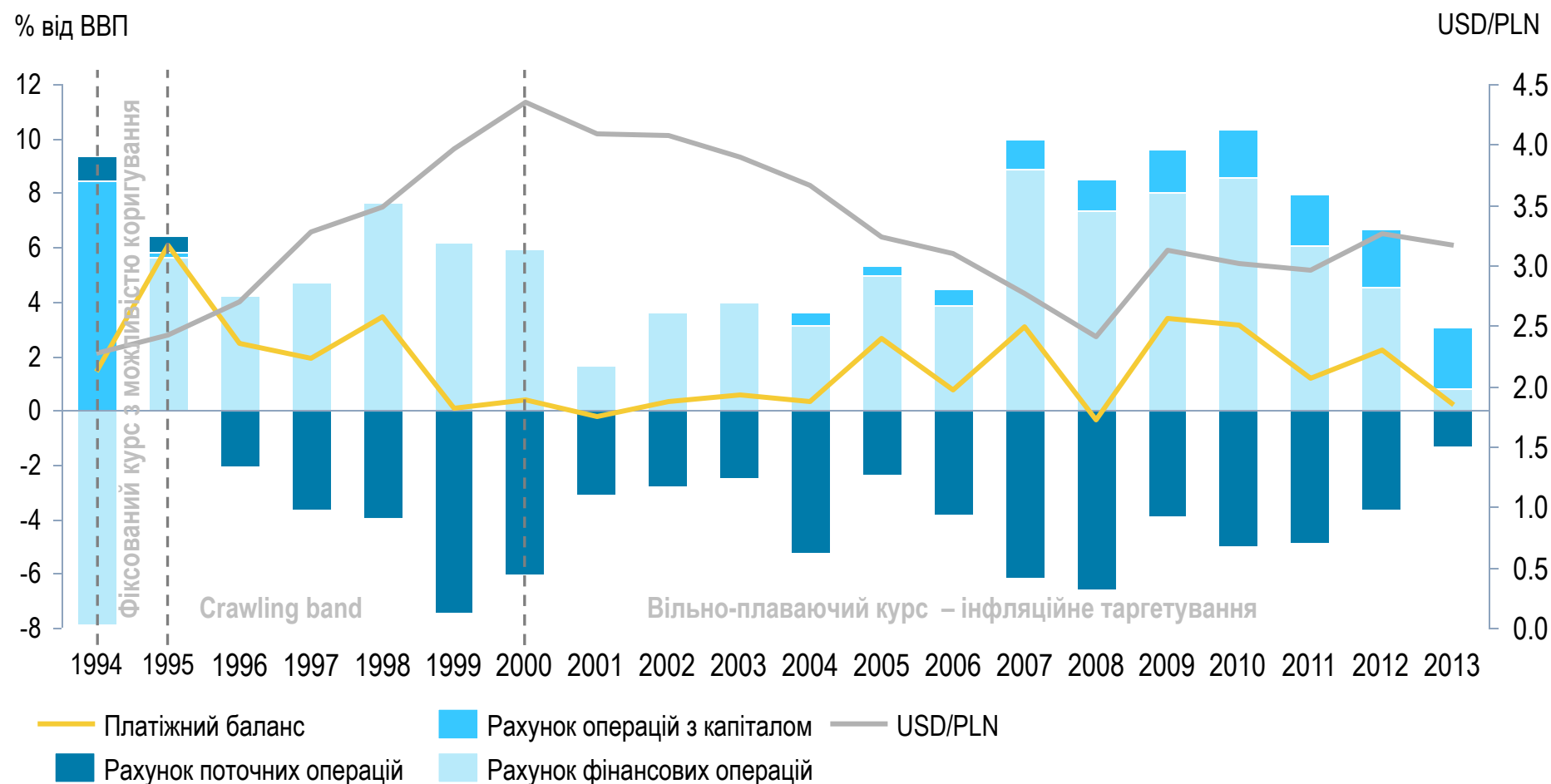
Акт про валютне регулювання (2002) передбачає зняття обмежень та вільний рух капіталу між Польщею і країнами ЄС та ОЕСР

ПОТОЧНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РУХОМ КАПІТАЛУ (ПОЛЬЩА)

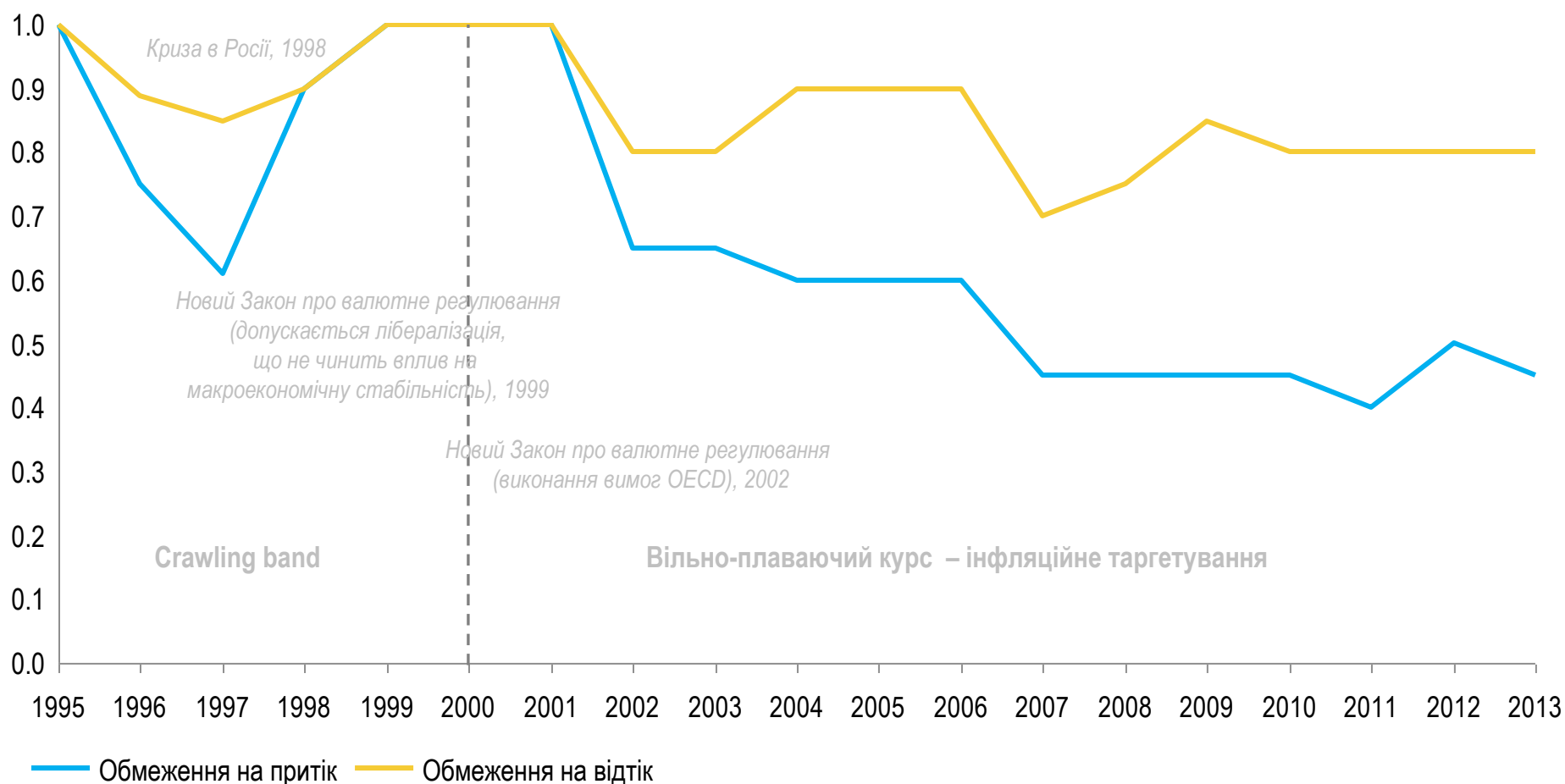
Проведення валютної лібералізації сприяло притоку інвестицій в країну, що відображено у зростанні сальдо фінансового рахунку

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС (ПОЛЬЩА)

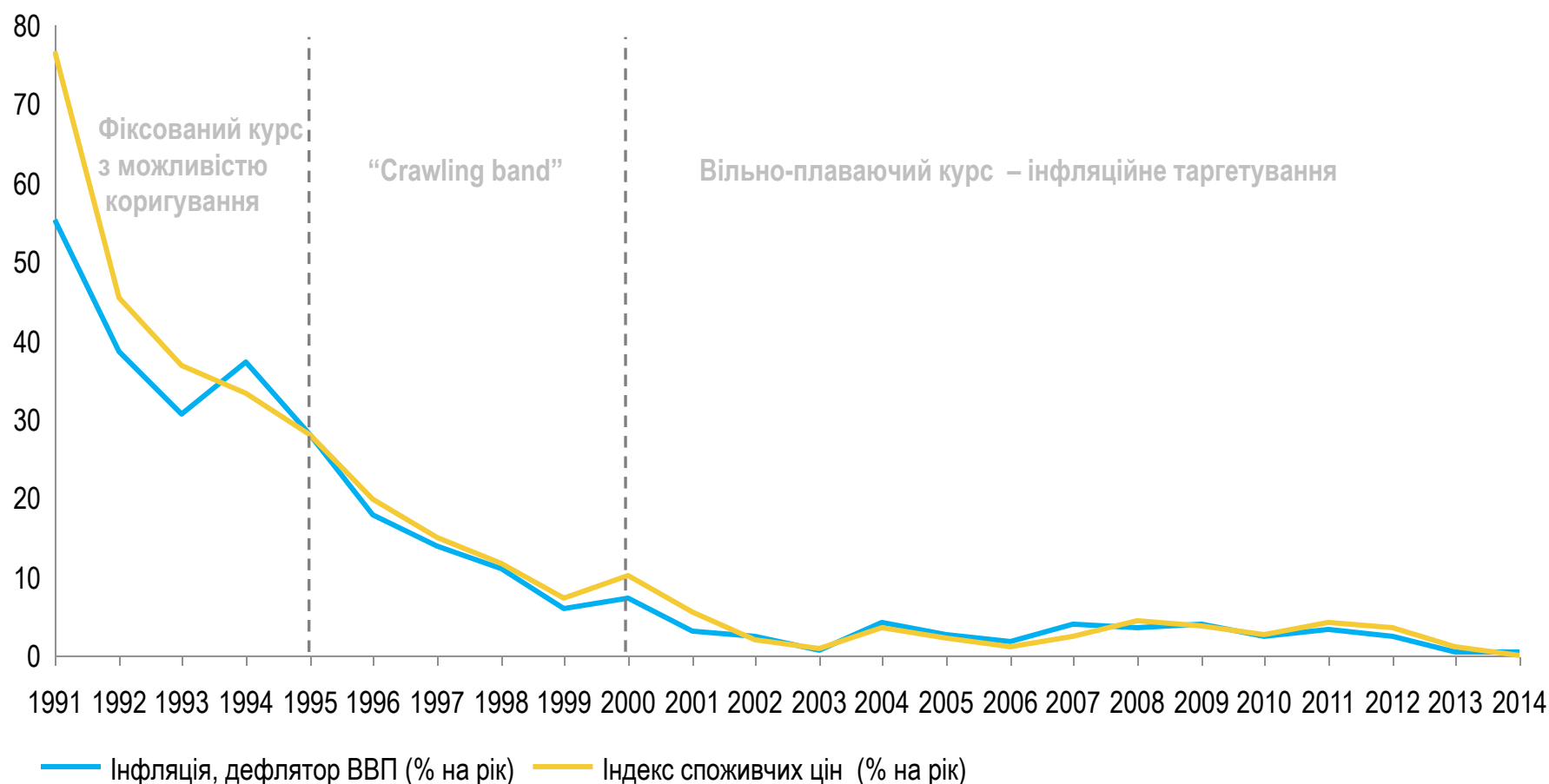
Більшість заходів валютної лібералізації у Польщі були направлені на скасування обмежень притоку капіталу

ІНДЕКС ОБМЕЖЕНЬ НА РУХ КАПІТАЛІВ (ПОЛЬЩА)

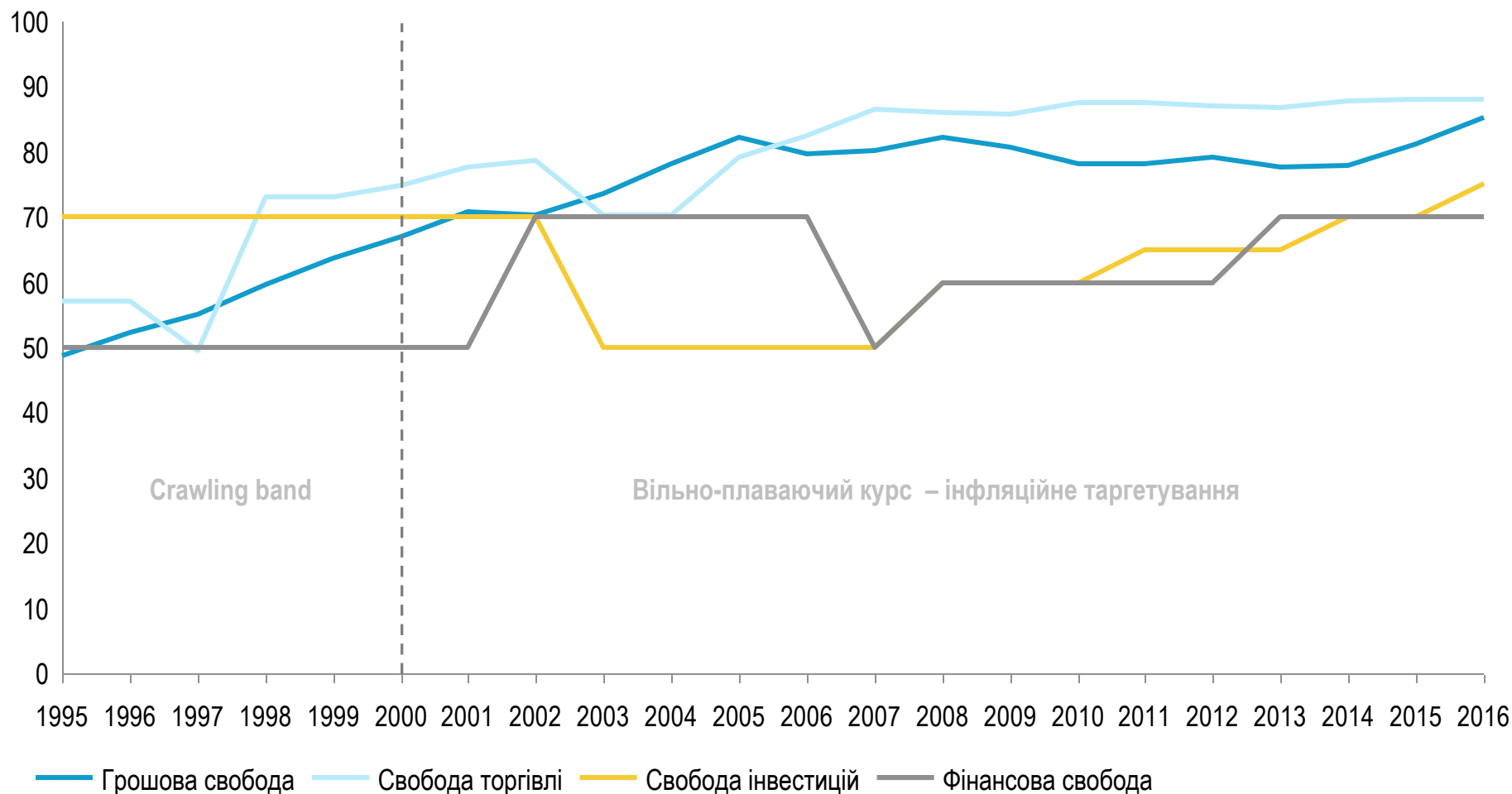
Лібералізація режиму валютного курсу сприяла стабілізації рівня інфляції у довгостроковій перспективі

ІНФЛЯЦІЯ (ПОЛЬЩА)

Проведення валютної лібералізації сприяло підвищенню позиції країни в рейтингу економічної свободи вже на перших етапах

ДИНАМІКА ДЕЯКИХ СКЛАДОВИХ ІНДЕКСУ ЕКОНОМІЧНОЇ СВОБОДИ (ПОЛЬЩА)

Детальний огляд
прикладів
лібералізації
Ізраїль

Середина 80-х була переломним моментом – уряд взяв напроямок на проведення структурних реформ для активізації економіки

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ІЗРАЇЛЬ)

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

- Впродовж перших 50-х років* уряд провадив протекціоністську політику, на користь вітчизняних виробників
- У відповідь на економічну кризу у 1980-х роках, у 1985 році уряд впровадив «План економічної стабілізації», покликаний спричинити «гостру дезінфляцію». Що в поєднанні з подальшим впровадженням ринкових структурних реформ активізувало економіку, проклавши шлях для її швидкого зростання в 1990-і роки

ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР

- Між періодом заснування держави та серединою 1980-х, фінансова система характеризувалася доволі високим ступенем державного контролю
- Фінансова криза 1983 року спричинила крах більшості банківських груп та призвела до їх націоналізації
- Реформування фінансової системи протягом середини 1980-х послабило державне втручання. У 90-х роках було розроблено ряд заходів, націлених на сприяння розвитку ринків капіталу

ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ

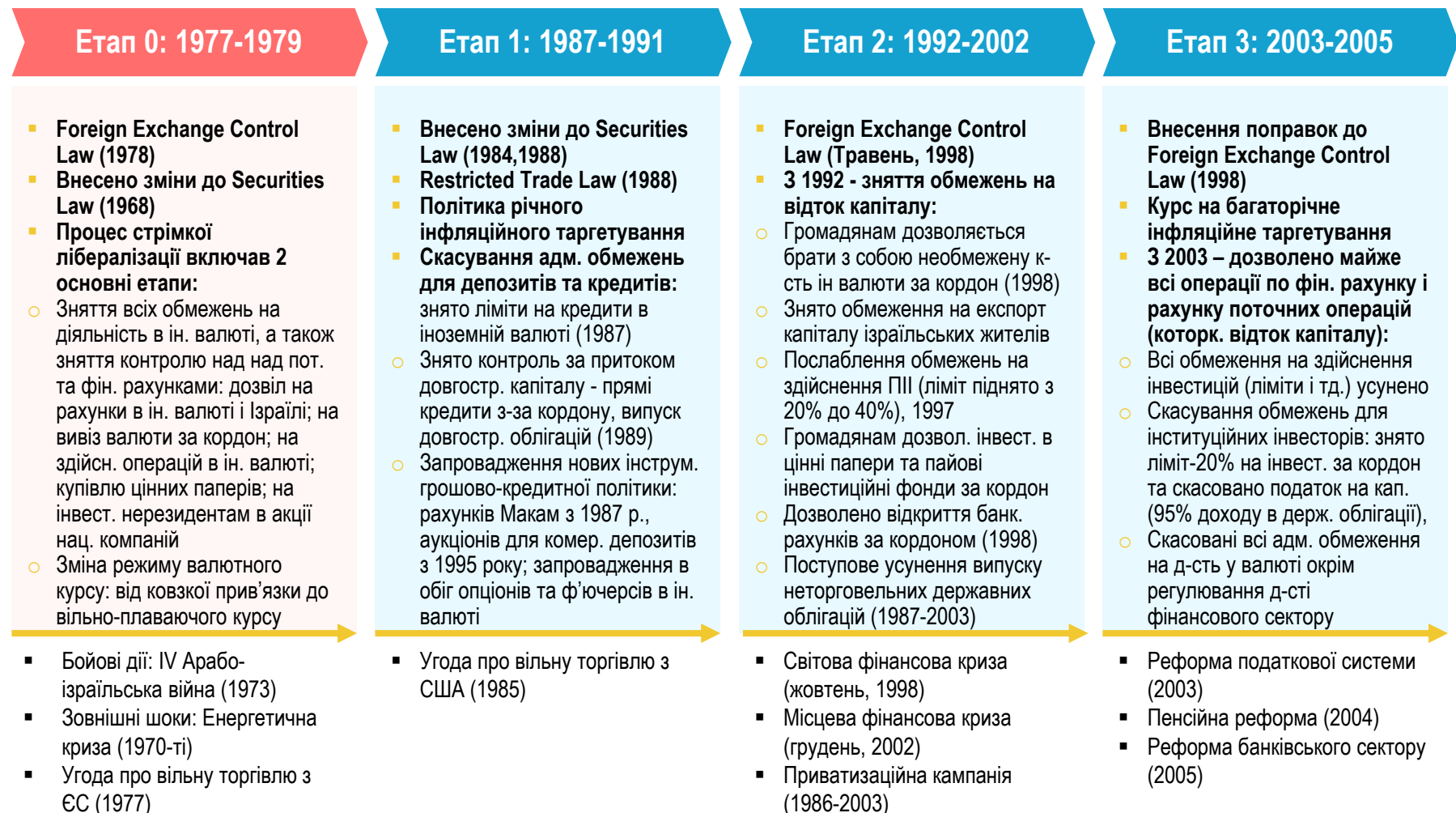
- Перші 15 років* економіка Ізраїлю вирізнялася відносно низьким бюджетним дефіцитом та інфляцією і високими темпами ек. зростання
- Період 1973-1985 рр. вирізняється стрімким ростом інфляції та державних витрат, екон. застоєм та фінансовими обмеженнями. Основними причинами є кризи, зовнішні шоки та бойові дії
- Перша спроба валютної лібералізації була провальною і призвела до росту інфляції та відтоку капіталу

**УСПІШНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТАКИХ ФАКТОРІВ:
МАКРОЕКОНОМІЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ ТА РОЗВИНЕНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ**

Потоки капіталу не можуть бути лібералізовані без супутніх коригувань фінансової системи і грошово-кредитної політики

ЕТАПИ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ІЗРАЇЛЬ)

За період проведення швидкої лібералізації в Ізраїлі, рівень інфляції зріс більше ніж у 2 рази

РЕЗУЛЬТАТИ ШВИДКОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ІЗРАЇЛЬ)

ФАКТОРИ НЕГАТИВНОЇ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

- Збільшення вартості індексованих активів громадськості (до проведення лібералізації громадськість тримала великий обсяг місцевих активів в ін. валюті порівняно з місцевою грошовою масою. 50% девальвація призвела до значного збільшення вартості цих активів)
- Зростання грошової маси в результаті вхідних потоків капіталу (зростання імпорту капіталу в ек. призвело до реального переоцінення обмінного курсу. Темпи зростання цін в період з 1977-1978 рр. склали 54%, в той час як одночасне знецінення номінального обмінного курсу було тільки 22%)

РЕЗУЛЬТАТИ

- Сповільнення темпів росту під час лібералізації. Зменшення реального ВПП на 0.01% у 1978
- Інфляційна спіраль, рівень інфляції зріс з 34.6% у 1977 до 78.3% у 1979 році
- Дефіцит поточного балансу було збільшено майже в 3 рази з 1977-1978 (-\$461.1 млн. у 1978)
- Зменшення обсягу ПІІ з 0.59% у 1977 до 0.06% у 1979 році. Середнє значення за 3 роки було на рівні 0.31%

ВИСНОВКИ

- Відкриття економіки для потоків капіталу на тлі нестабільних макроекономічних умов створили великий попит для іноземних інвестицій і призвели до **великої грошової експансії та подальшої девальвації, що тільки збільшила інфляційну спіраль**
- Однією з причин негативних результатів є **нерозвиненість фінансових ринків**: державний контроль, відсутність розвинених грошових та ринків капіталу, відносні ціни на ринках капіталу не відображали реальну економічну вартість
- Інституційна невідповідність - **уряд не був підготовлений для роботи з великими потоками капіталу** та їх впливом на грошово-кредитну політику в 1977 році, через нестачу інформації в реальному часі щодо потоків капіталу та інструментів регулювання, що мали в основному адміністративний характер

За період проведення лібералізації відбулося зростання реального ВВП у 4 рази

РЕЗУЛЬТАТИ ПОСТУПОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (ІЗРАЇЛЬ)

ФАКТОРИ ПОЗИТИВНОЇ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

- Поступово зменшувалось державне втручання у внутрішній валютний та фондовий ринки
- Уряд проводив реформи у фінансовому ринку та ринку капіталів паралельно з процесом лібералізації
- Посилення стійкості місцевої банківської системи через структурні реформи даного сектору
- Проводилась розробка фінансових інструментів для управління валютними ризиками та підвищення активності в місцевій економіці

РЕЗУЛЬТАТИ

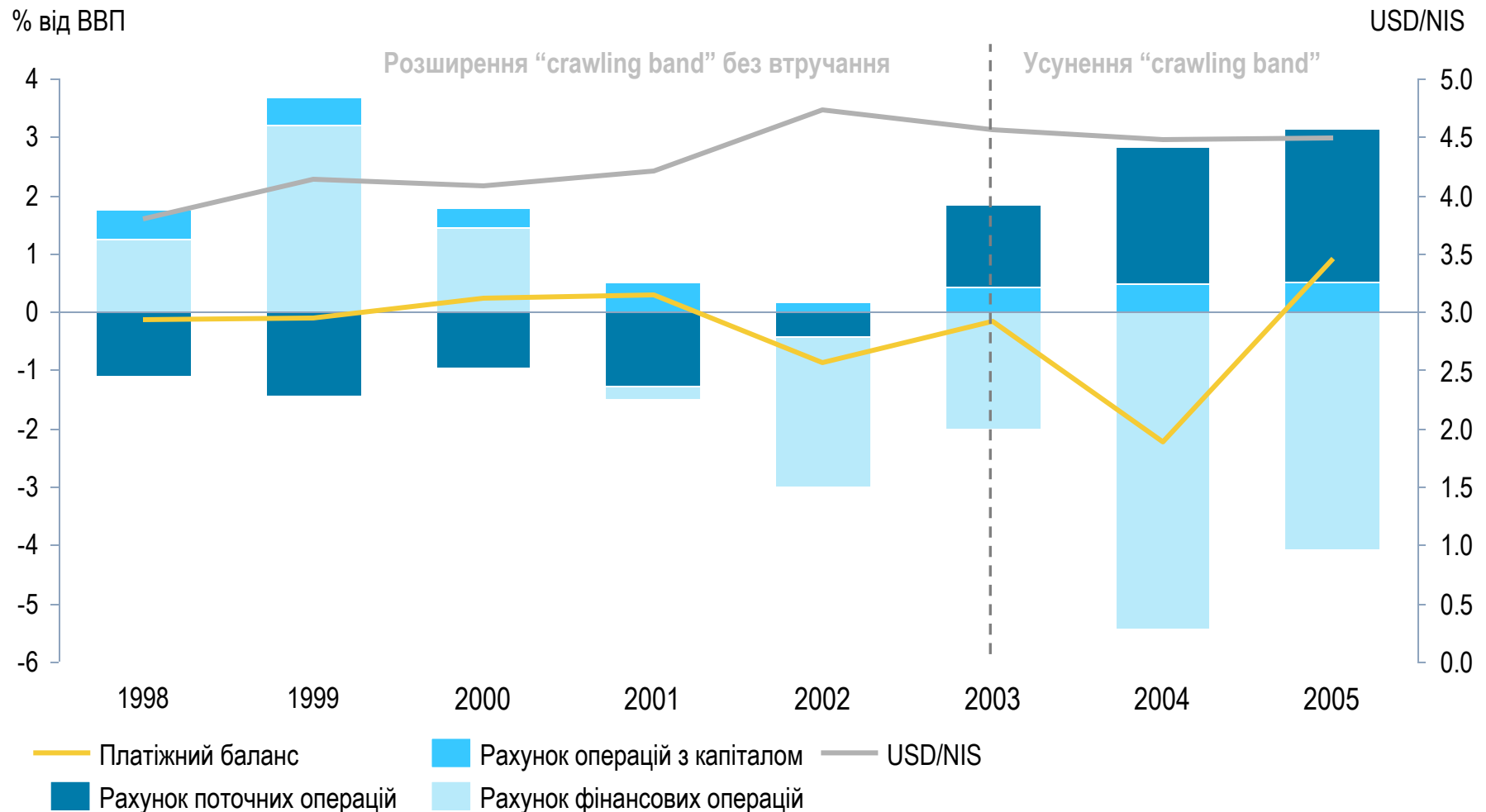
- Зростання реального ВВП у 4 рази за весь період лібералізації. У 2005 показник склав 142 млрд. дол.
- На початку 2000х було ліквідовано гіперінфляцію. У 2004 значення показника було на рівні -0.4%
- Профіцит поточного балансу було зменшено з 3.77% у 1985 до 3.04% у 2005 році (2006 - 4.52%)
- Збільшення обсягу ПІІ з 0.63% у 1987 до 3.41% у 2005 році. Максимальне значення за період спостерігалось на рівні 6.12% у 2000

ВИСНОВКИ

- Проведення поступової лібералізації було здійснено при наявності повної інформації про потоках капіталу, **і одночасно з переходом до використання ринкових інструментів в грошово-кредитної політики** та інсценізації інструментів політики для зняття контролю над потоками капіталу
- Процес лібералізації, поряд з іншими макроекономічними реформами і поліпшенням в основах економіки, змінили масштаби і структуру фінансового рахунку, **підвищили інтеграцію економіки у світові ринки та поліпшили кредитний рейтинг країни**

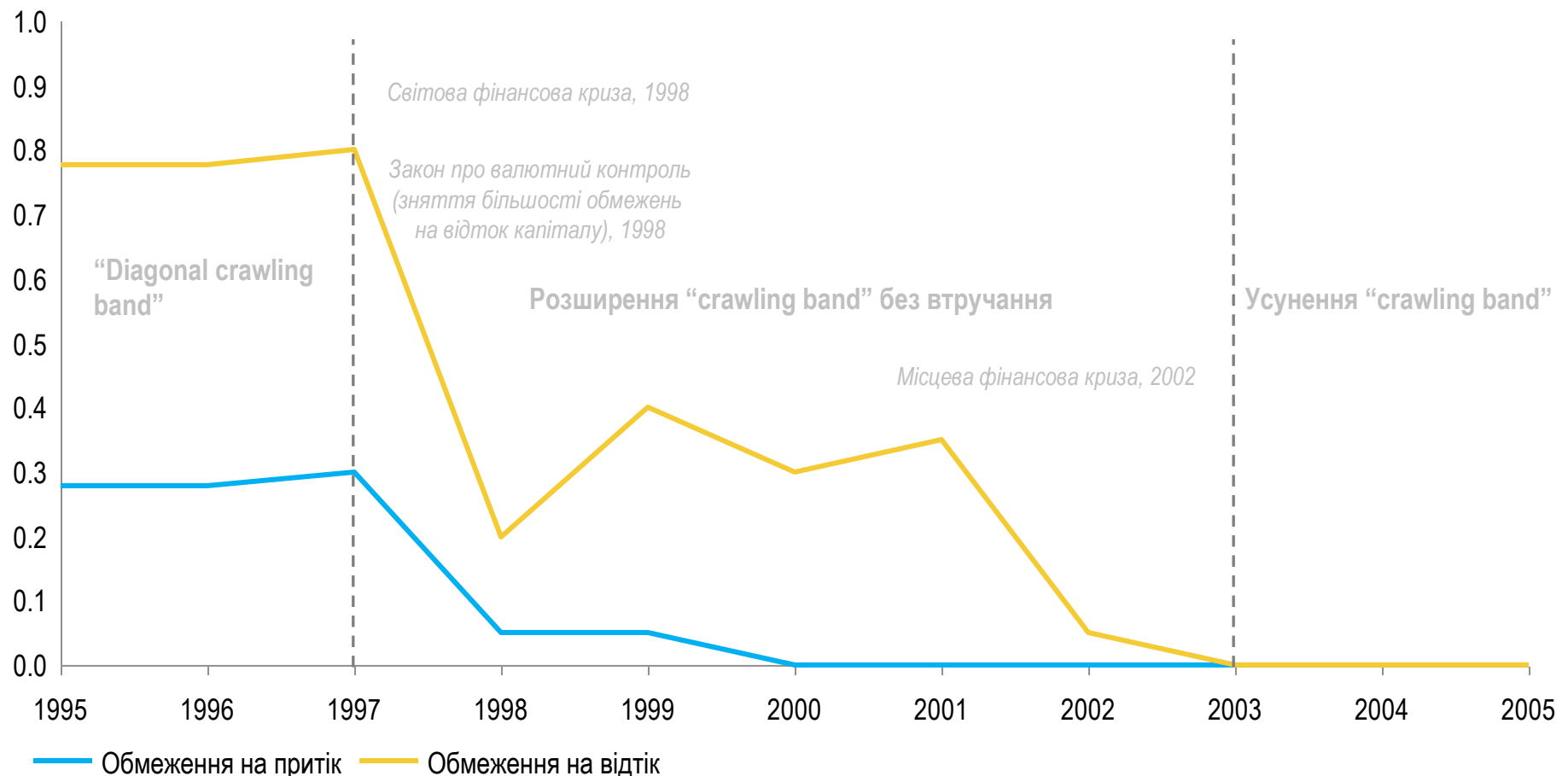
Останні етапи лібералізації сприяли збільшенню сальдо рахунку поточних операцій

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС (ІЗРАЇЛЬ)*

Спершу було знято обмеження на операції з притоку капіталу, потім відтоку капіталу

ІНДЕКС ОБМЕЖЕНЬ НА РУХ КАПІТАЛІВ (ІЗРАЇЛЬ)

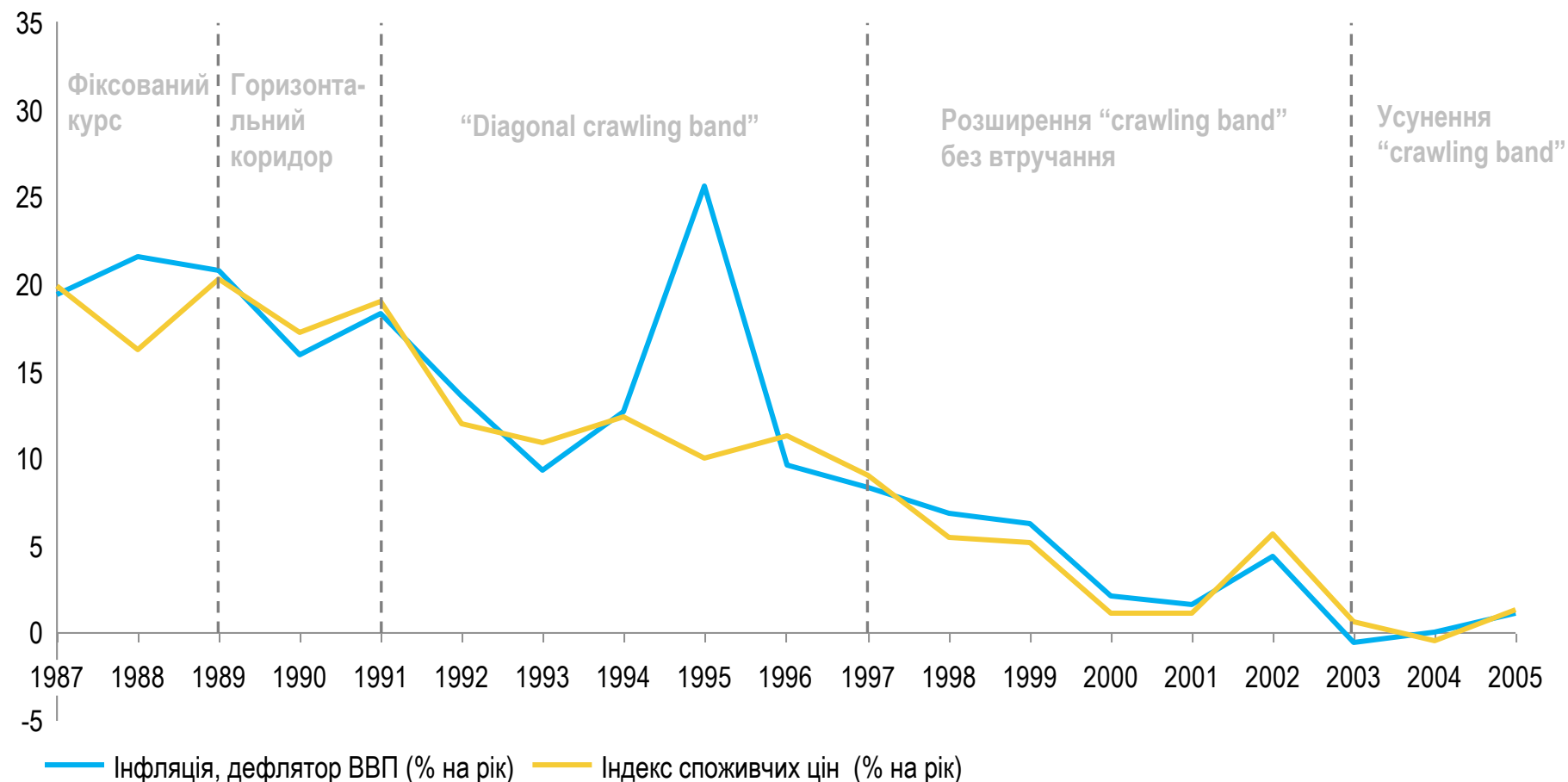

*Враховується період успішної лібералізації за умови наявності статистичних даних

Джерело: Bank of Israel, Bank for International Settlements, OECD, The Global Economy, Trading Economics, Statistics Yearbook 2006, IMF, WDI

Проведення поступової валютної лібералізації сприяло виведенню країни з інфляційної спіралі

ІНФЛЯЦІЯ (ІЗРАЇЛЬ)

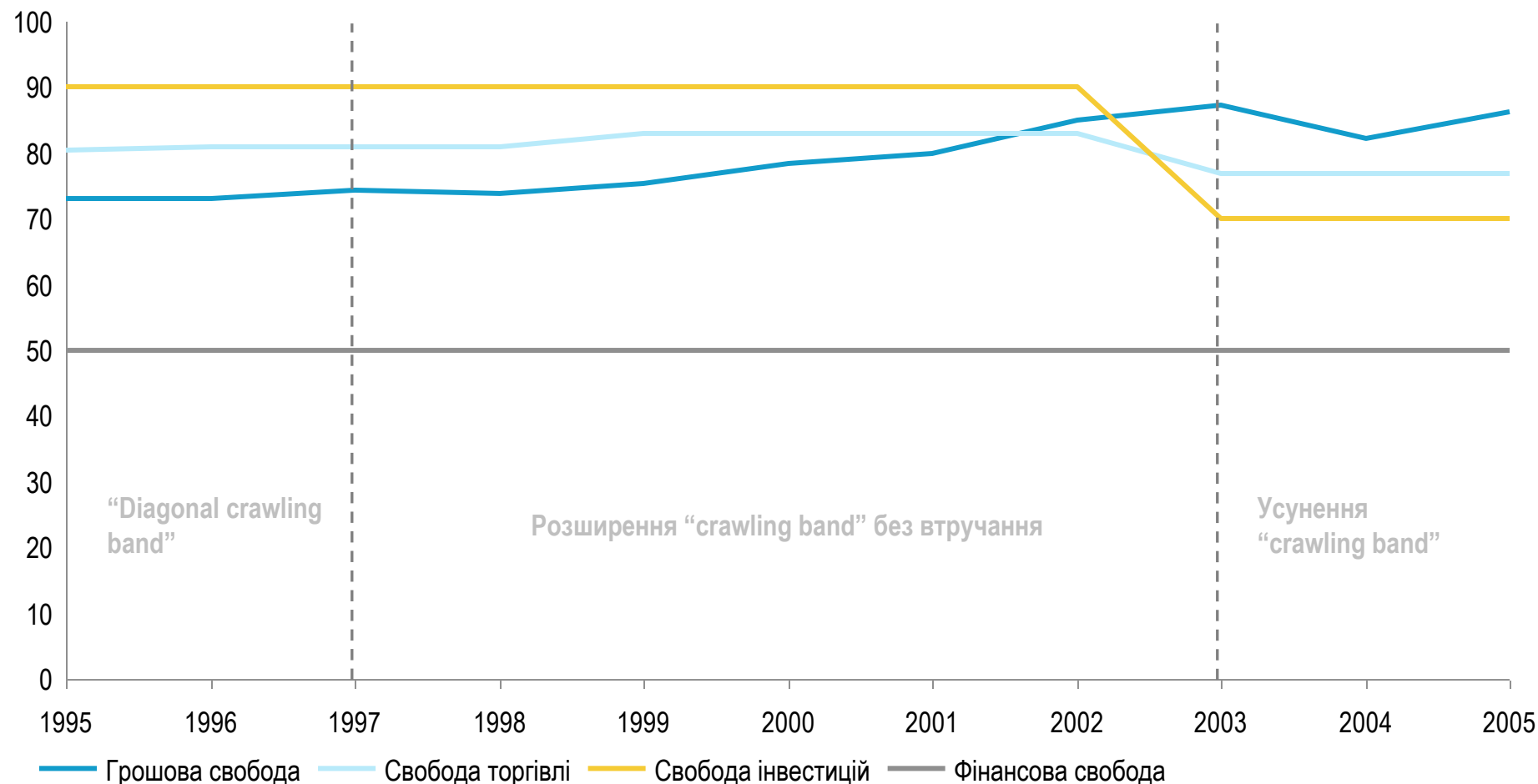

*Враховується період успішної лібералізації за умови наявності статистичних даних

Джерело: Bank of Israel, Bank for International Settlements, OECD, The Global Economy, Trading Economics, Statistics Yearbook 2006, IMF, WDI

Лібералізація інвестицій призвела до підвищення відкритості економіки та підвищенню інвестиційної складової індексу

ДИНАМІКА ДЕЯКИХ СКЛАДОВИХ ІНДЕКСУ ЕКОНОМІЧНОЇ СВОБОДИ (ІЗРАЇЛЬ)

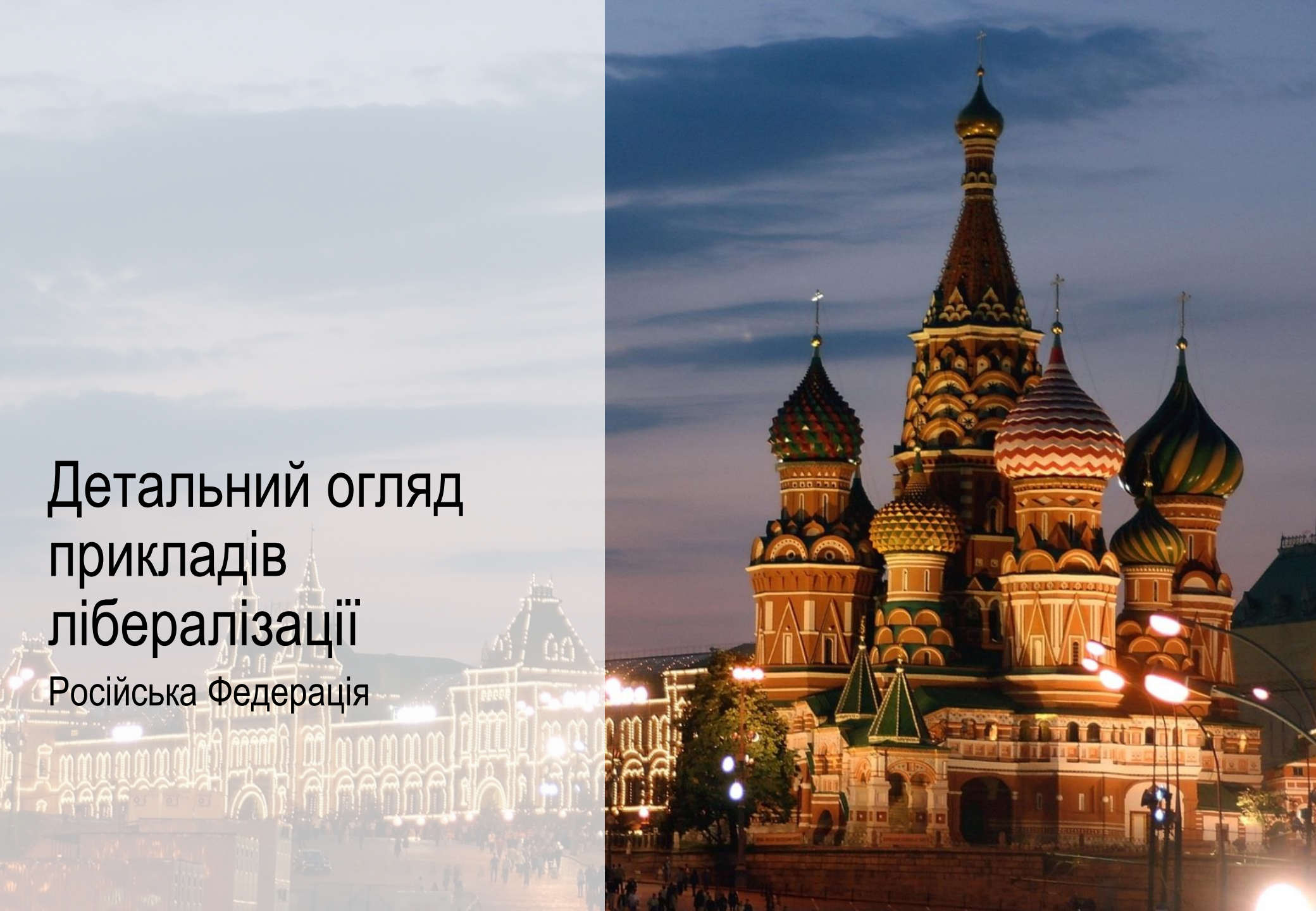

*Враховується період успішної лібералізації за умови наявності статистичних даних

Джерело: Bank of Israel, Bank for International Settlements, OECD, The Global Economy, Trading Economics, Statistics Yearbook 2006, IMF, WDI

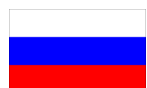
Детальний огляд прикладів лібералізації

Російська Федерація

Початок проведення валютної лібералізації відбувався в умовах економічного зростання та стабільного стану валютного ринку

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

- Становлення державної політики після розпаду СРСР передбачало проведення структурних реформ для переходу від планової до ринкової економіки.
- Основна роль в процесі переходу до ринкової економіки відводилася приватизації.
- Влада тримала курс на лібералізацію економіки, проте тривала економічна криза та недосконалість інсуючого законодавства сприяли отриманню протилежного ефекту.

ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР

- Однією з найбільших проблем для фінансового сектору у 1991-1993 роках, був розпад рублевої зони, що вимагало створення відповідної законодавчої бази для встановлення нової трирівневої фінансової системи.
- Формування банківського сектору на початку 90х років характеризувалось великою часткою участі держави у капіталі банків та незначною кількістю банківських установ

ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ

- У 1990-х роках економіка країни пережила глибокий спад, який супроводжувався зростанням інфляції, зниженням інвестицій та наростанням зовнішнього боргу.
- Одночасно відбувалось становлення системи валютного регулювання, яка характеризувалась встановленням жорстких обмежень на транскордонний рух капіталу та регульованим валютним курсом, що було реакцією на кризові явища які відбувались в економіці.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РФ ПРОВІДИЛАСЯ В СПРИЯТЛИВИХ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ: ВИСОКІ СВІТОВІ ЦІНИ НА ОСНОВНІ ТОВАРИ РОСІЙСЬКОГО ЕКСПОРТУ ПРОТЯГОМ 2000 р. СТВОРЮВАЛИ ОСНОВУ ДЛЯ СТАБІЛЬНОГО НАДХОДЖЕННЯ ЕКСПОРТНОЇ ВАЛЮТНОЇ ВИРУЧКИ ТА СКАСУВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ НА РУХ КАПІТАЛУ

Прийняття рамкового закону про здійснення валютного регулювання стало основою формування стратегії лібералізації

ЕТАПИ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

Етап 1: 2000-2004

- Закон «Про порядок здійснення валютного контролю за надходженням в РФ виручки від експорту товарів» (2000)
- Закон «Про валютне регулювання та валютний контроль» (2003)
- В основу нового законодавства (2003) був покладений принцип «дозволено все, що не заборонено», згідно з яким значно зменшено обсяг валютних обмежень.
- Поступове зниження норми обов'язкового продажу валюти еспортерами з 75% до 50% у 2001, до 25% у 2003 та до 10% у 2004.
- Скасування видачі індивідуальних ліцензій на здійснення валютних операцій.
- Зниження розмірів резервування за валютними операціями, які здійснюються за спеціальними банківськими рахунками.
- Резиденти отримали право здійснювати інвестиції за кордон (до 75 000 дол.)

- Зростання на світових ринках сировинних товарів сприяли збільшенню надходження валюти та лібералізації валютного регулювання (2000)

Етап 2: 2005-2013

- Прийняття закону, який скасував деякі обмеження на здійснення валютних операцій та операції з ЦП для резидентів (2005)
- Постанова ЦБ РФ про скасування вимоги резервування коштів для проведення валютних операцій (2005)
- Зняття обмежень на відкриття рахунків в іноземних банках фізичними особами.
- Скасування вимоги про резервування коштів для проведення валютних операцій.
- Скасування вимоги про здійснення валютних операцій з використанням контрольованого ЦБ РФ так званого «спеціального рахунку».
- Розрахунки за операціями з внутрішніми і зовнішніми ЦП між резидентами і нерезидентами можуть здійснюватися як у національній так і в іноземній валюті.

- Фінансово-економічна криза (2008-2010)

Етап 3: 2014-2016

- Положенням ЦБ РФ "Про ідентифікацію кредитними організаціями клієнтів" (2015) було ускладнено процедуру придбання валюти резидентами
- З 2014 року ЦБ РФ скасував діючий механізм курсової політики (інтервал допустимих значень вартості бівалютного кошика), що означало перехід до плаваючого обмінного курсу.
- ЦБ РФ оголошує про початок реалізації заходів щодо переходу до режиму інфляційного таргетування.
- Перенесення акценту з валютних інтервенцій на процентні ставки і процентні інструменти при регулюванні обмінного курсу.

- Спад на ринках сировинних товарів та уповільнення темпів зростання (2014)
- Рекордний відтік капіталу - 150 млрд. дол. (2014)

За весь період проведення валютної лібералізації реальний ВВП збільшився в 1.8 разів

РЕЗУЛЬТАТИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

ФАКТОРИ ПОЗИТИВНОЇ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

- Зростання цін на світових ринках сировинних товарів, які превалювали в експорті РФ, що дозволило почати проведення лібералізації в сприятливих макроекономічних умовах
- Скасування лівової частини обмежень на транскордонний рух капіталу на першому етапі проведення валютної лібералізації
- Виконання зобов'язань перед міжнародними організаціями, щодо реформування валютної системи

РЕЗУЛЬТАТИ

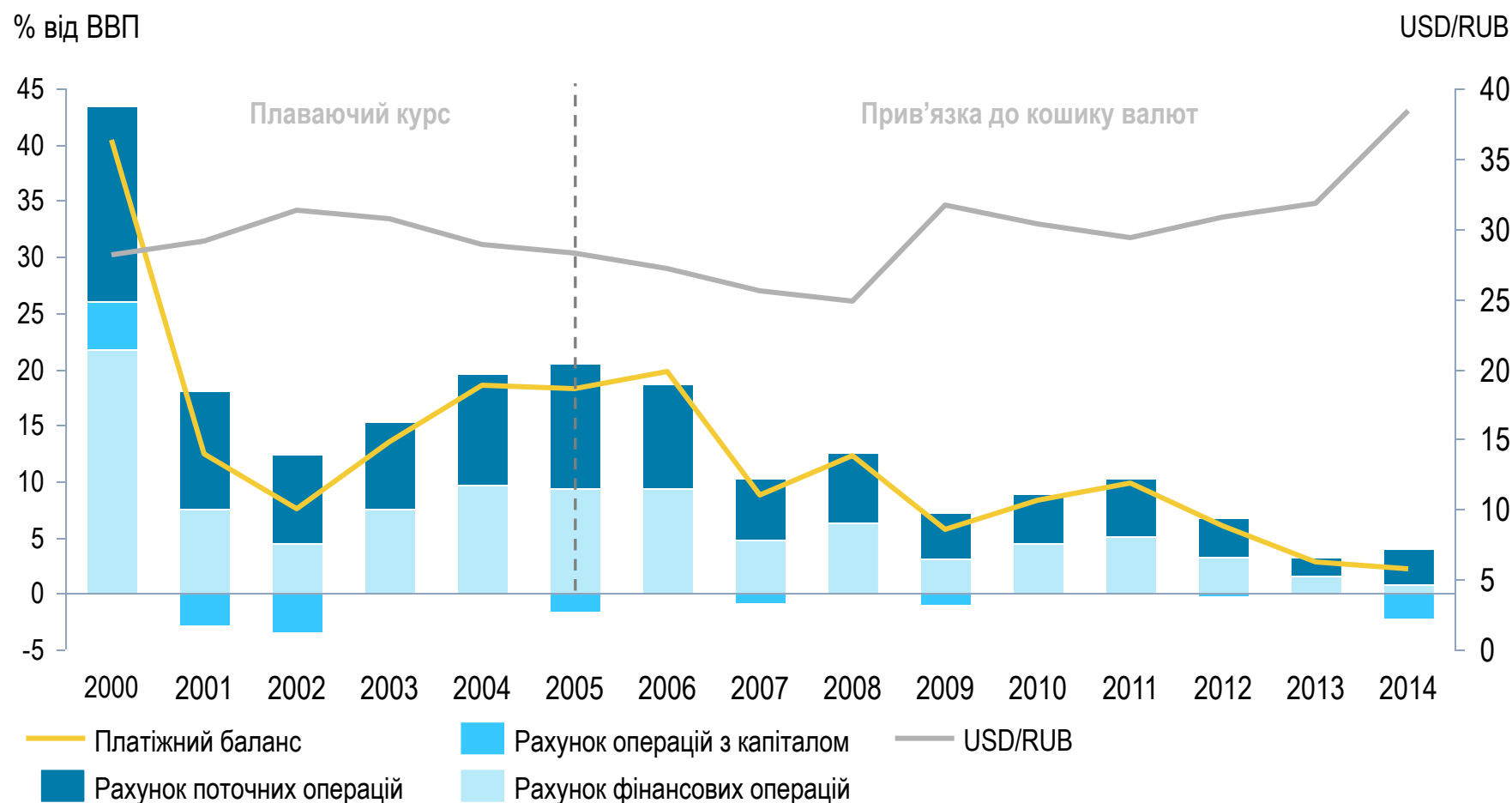
- Зростання реального ВВП в 1.4 рази за перші 5 років проведення валютної лібералізації
- За перші 5 років проведення лібералізації зменшено річний рівень інфляції з 20.8% до 10.9% у 2004 році
- Зменшення сальдо поточного балансу з 17.5% у 2000 році до -3.1% у 2014 році
- Збільшення обсягу ПІІ з 1.05% у 2000 році до 3.37% у 2013 році (70 млрд. дол.). Середнє значення залишалось на рівні 2.5% від ВВП

ВИСНОВКИ

- Початок проведення валютної лібералізації в умовах **економічного зростання та збільшенню обсягу надходження валюти** стали головними факторами успіху
- Скасування індивідуальних ліцензій на здійснення валютних операцій та інших обмежень на першому етапі валютної лібералізації **дозволило зменшити обсяги корупції**
- **Передчасна лібералізація режиму валютного курсу** ставала основною причиною девальвації національної валюти

Лібералізація транскордонного руху капіталу на першому етапі сприяла збільшенню сальдо рахунку поточних операцій

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

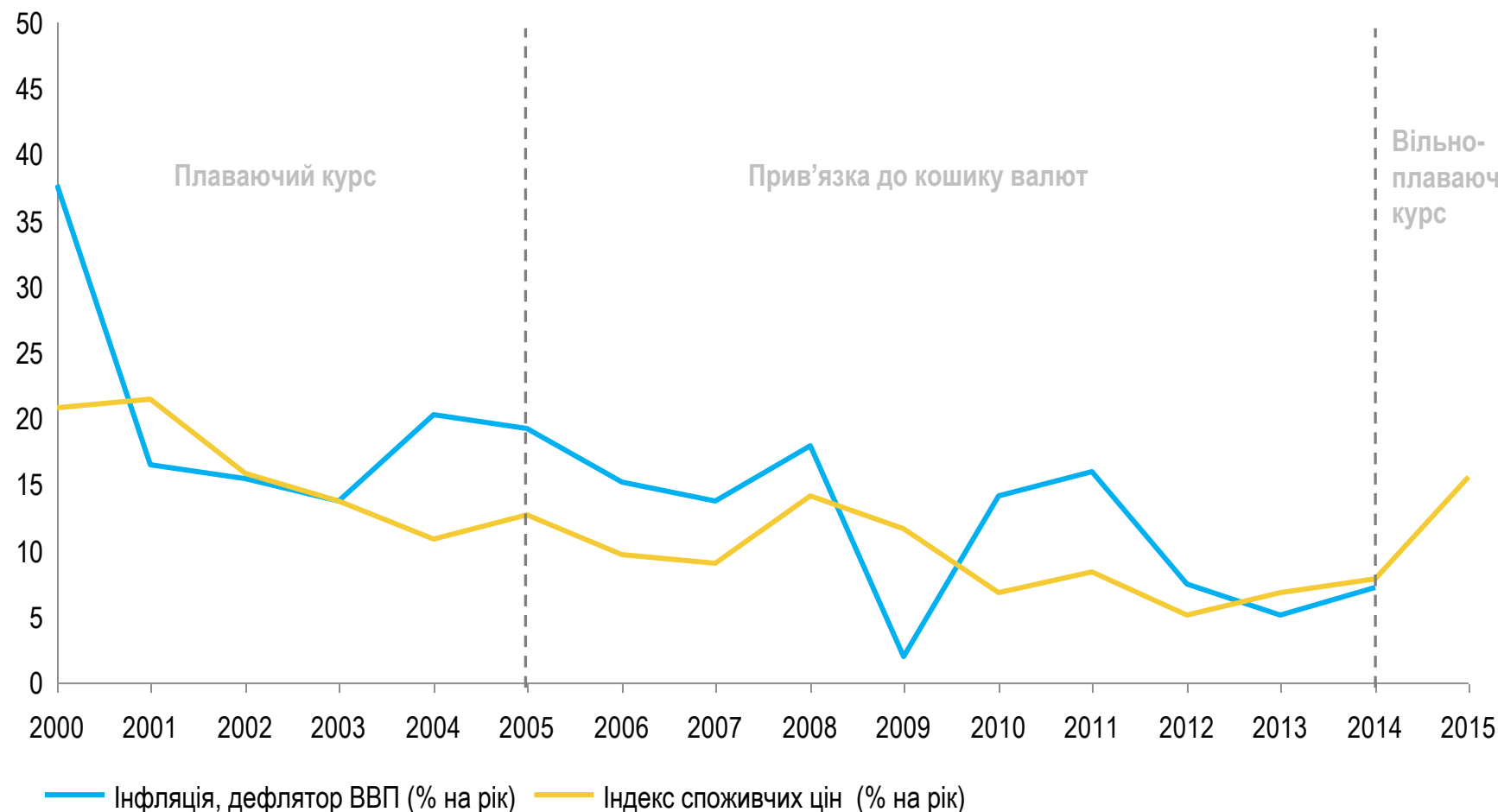
Закон про валютне регулювання передбачав проведення помірної стратегії лібералізації

ІНДЕКС ОБМЕЖЕНЬ НА РУХ КАПІТАЛІВ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

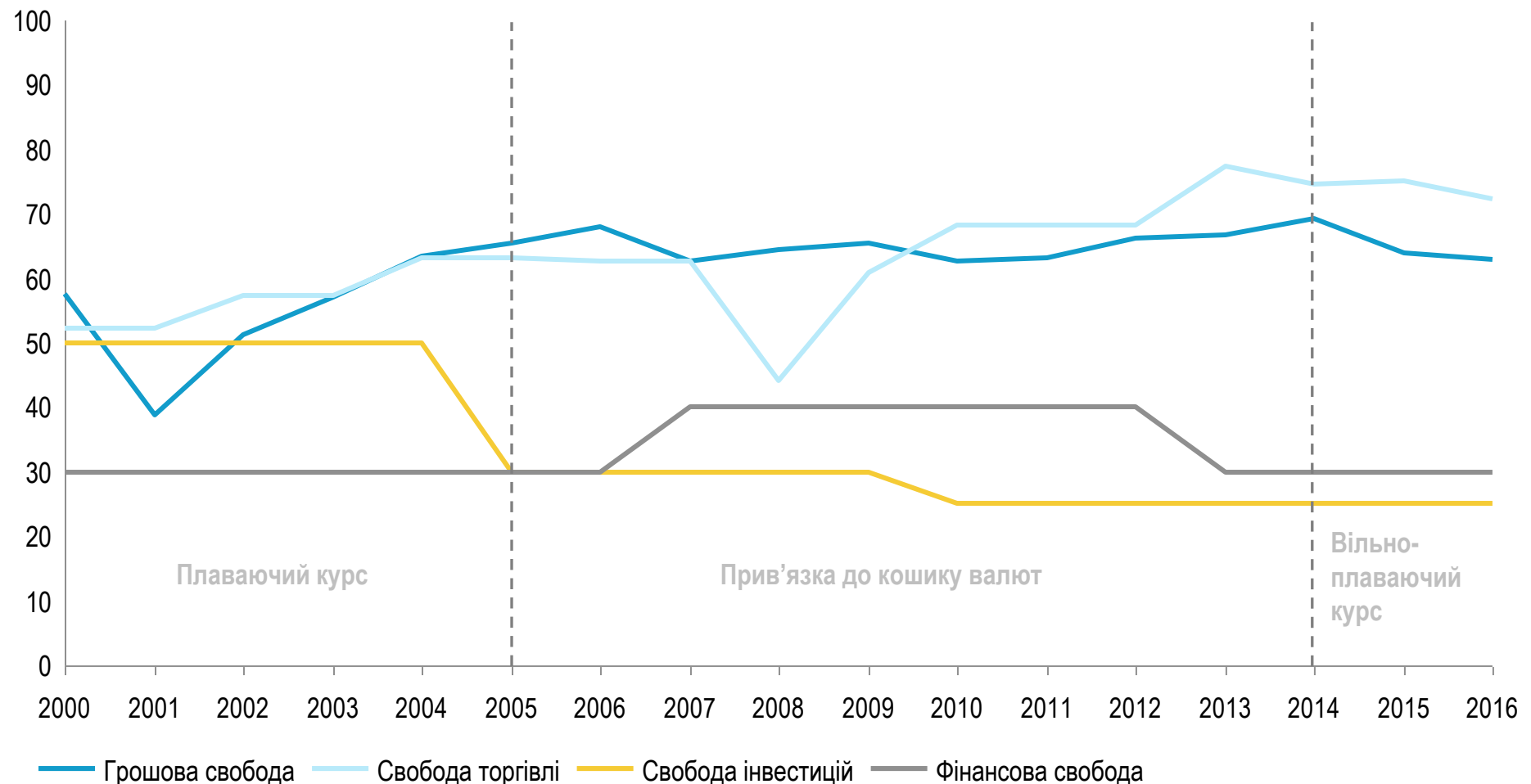
Послаблення режиму обмінного курсу сприяло стабілізації рівня інфляції на останніх етапах лібералізації

ІНФЛЯЦІЯ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

Зменшення обмежень на рух капіталу сприяло підвищенню країни у рейтингу легкості здійснення торгівельних операцій

ДИНАМІКА ДЕЯКИХ СКЛАДОВИХ ІНДЕКСУ ЕКОНОМІЧНОЇ СВОБОДИ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

Додаток В

Основи європейського
законодавства

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (1/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ Здійснення інвестицій, їх реєстрація / перереєстрація та аналювання	Притік - Добровільна реєстрація інвестицій у місцевих органах протягом 7 днів (відмова у гарантіях і пільгах у випадку відмови від реєстрації) - Інвестиції через «інвестиційний рахунок» або напряду на рахунок резидента - Лише у вільноконвертованій валюті або грн - Кошти можуть бути розміщені на депозит не менше ніж на 1 рік із неможливістю зниження суми або строку - Інвестиції підлягають обов'язковому продажу 75% наступного дня - Інвестиції у нерухомість без обмежень (крім земель с/г призначення) Відтік - Для купівлі/переказу ін. валюти за кордон необхідна індивідуальна ліцензія НБУ (не >\$50 000 в місяць) - Правило T+3 (для верифікації в НБУ) для купівлі / оплати іноземної валюти	- Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС) - Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (2/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ОПЕРАЦІЇ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ		
Розміщення валютних цінностей (крім цінних паперів) на рахунках закордоном	Відтік - Для купівлі / переказу валюти за кордон необхідна індивідуальна ліцензія НБУ (не > \$50 000 в місяць) - Правило T+3 (для верифікації в НБУ) для купівлі / оплати іноземної валюти	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
Преміщення готівки, банківських металів та ЦП через митний кордон України	Відтік Переміщення за індивідуальною ліцензією НБУ	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
Операції з цінними паперами	Притік - Добровільна реєстрація інвестицій у місцевих органах протягом 7 днів (відмова у гарантіях і пільгах у випадку відмови від реєстрації) - Інвестиції через «інвестиційний рахунок» або напряду на рахунок резидента	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (3/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ОПЕРАЦІЇ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ		
Операції з цінними паперами	Притік - Лише у вільноконвертованій валюті або грн - Кошти можуть бути розміщені на депозит не менше ніж на 1 рік із неможливістю зниження суми або строку - Акції, бонди, облігації можуть бути придбані лише через місцевого брокера - Якщо нерезидент купує > 10% акцій – потрібне погодження НКЦПФР - Інвестиції підлягають обов'язковому продажу 75% наступного дня	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
Операції з цінними паперами	Відтік - Продаж лише через інвестиційний рахунок - Заборонена купівля іноземної валюти / виведення коштів отриманої від продажу: Придбаних поза біржою облігацій (крім держ. ЦП: казначейських облігацій, векселі, корпоративні бонди); акцій / корпоративних прав; зменшення частки в капіталі	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (4/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
ОПЕРАЦІЇ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ		
Операції з цінними паперами	Відтік - Правило T+3 (для верифікації в НБУ) для купівлі / сплати іноз. валюти - Заборона купівлі ін. валюти для репатріації дивідендів - Заборона отримання кредитів в ін. валюті, якщо % перевищує макс. рівень, визначений НБУ (11%)	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
ОТРИМАННЯ / НАДАННЯ КРЕДИТІВ ТА ГАРАНТІЙ		
Надання та отримання позик нерезидентами	Притік - Отримані з-за кордону позики підлягають реєстрації в НБУ - Заборонено брати кредити в іноземній валюті - Заборонені кредити в грн із іноземною валютою в якості забезпечення	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (5/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ОТРИМАННЯ / НАДАННЯ КРЕДИТІВ ТА ГАРАНТІЙ		
Надання та отримання позик нерезидентами	Відтік Міжбанківські кредити / міжбанківські депозити, для інших – необхідна індивідуальна ліцензія НБУ	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
Надання та отримання гарантій від нерезидентів	Притік - Кредити від нерезидентів підлягають реєстрації в НБУ - Заборонені дострокові погашення позик, кредитів або фінансової допомоги від іноземних кредиторів / донорів в будь-якій валюті - НБУ не реєструє будь-які зміни до іноземних кредитних договорів із зменшенням строків чи достроковим погашенням - Забороно отримання кредитів в ін. валюті, якщо % перевищує макс. рівень, визначений НБУ (11%)	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (6/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ОТРИМАННЯ / НАДАННЯ КРЕДИТІВ ТА ГАРАНТІЙ Надання та отримання гарантій від нерезидентів	Відтік - Для купівлі / переказу валюти за кордон необхідна індивідуальна ліцензія НБУ (не > \$50 000 в місяць) - Правило T+3 (для верифікації в НБУ) для купівлі / оплати іноземної валюти - Корпоративні бонди (куплені лише на біржі) – потрібно підтвердження НКЦПФР щодо НЕ фіктивності операції	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
▶ ТОРГІВЕЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ Імпортно-експортні операції	Притік - Форвардні контракти в ін. валюті лише до 1 року 75% Валюти обов'язковий продаж на наступний день	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (7/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ТОРГІВЕЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ Імпортно-експортні операції	Відтік - Купівля ін. валюти лише під імпорتنі контракти; - Форвардні контракти в ін. валюті лише до 1 року - Заборонені кредити в грн для купівлі ін. валюти - Заборонена купівля ін. валюти якщо клієнт має на іншому рахунку $\geq \\$25\,000$ - Заборонені кредити в грн із ін. валютою в якості забезпечення - Для купівлі / переказу ін. валюти за кордон необхідна індивідуальна ліцензія НБУ (не $> \\$50\,000$ в місяць) - Правило T+3 (для верифікації в НБУ) для купівлі / оплати іноземної валюти 90 днів – максимальний строк переоплати (180 за законом) - Максимальний розмір передоплати $< \\$0.5$ млн, а якщо $> \\$0.5$ млн тоді лише через акредитив (підтверджений банком із рейтингом «інвестиційний») - Заборонено зустрічний нетінг за зобов'язаннями в ін. валюті	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)

Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (8/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
▶ ПЕРЕМІЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ		
Купівля іноземної валюти для розрахунків з нерезидентами та внутрішніх операцій	Відтік - Ліміт загальної відкритої позиції в ін. валюті: 1% - довга, 10% - коротка (без покарань за порушення ліміту короткої позиції) - Чиста щоденна купівля не більше 0.1% РК, розрахованої окремо для SPOT-SPOT та FWD-FWD - Купівля валюти не більше екв. 6 000 грн в одному банку одній особі в день	Без обмежень (Директива 88/361/ЕЕС)
	Притік Продаж іноземної валюти здійснюється без обмежень	

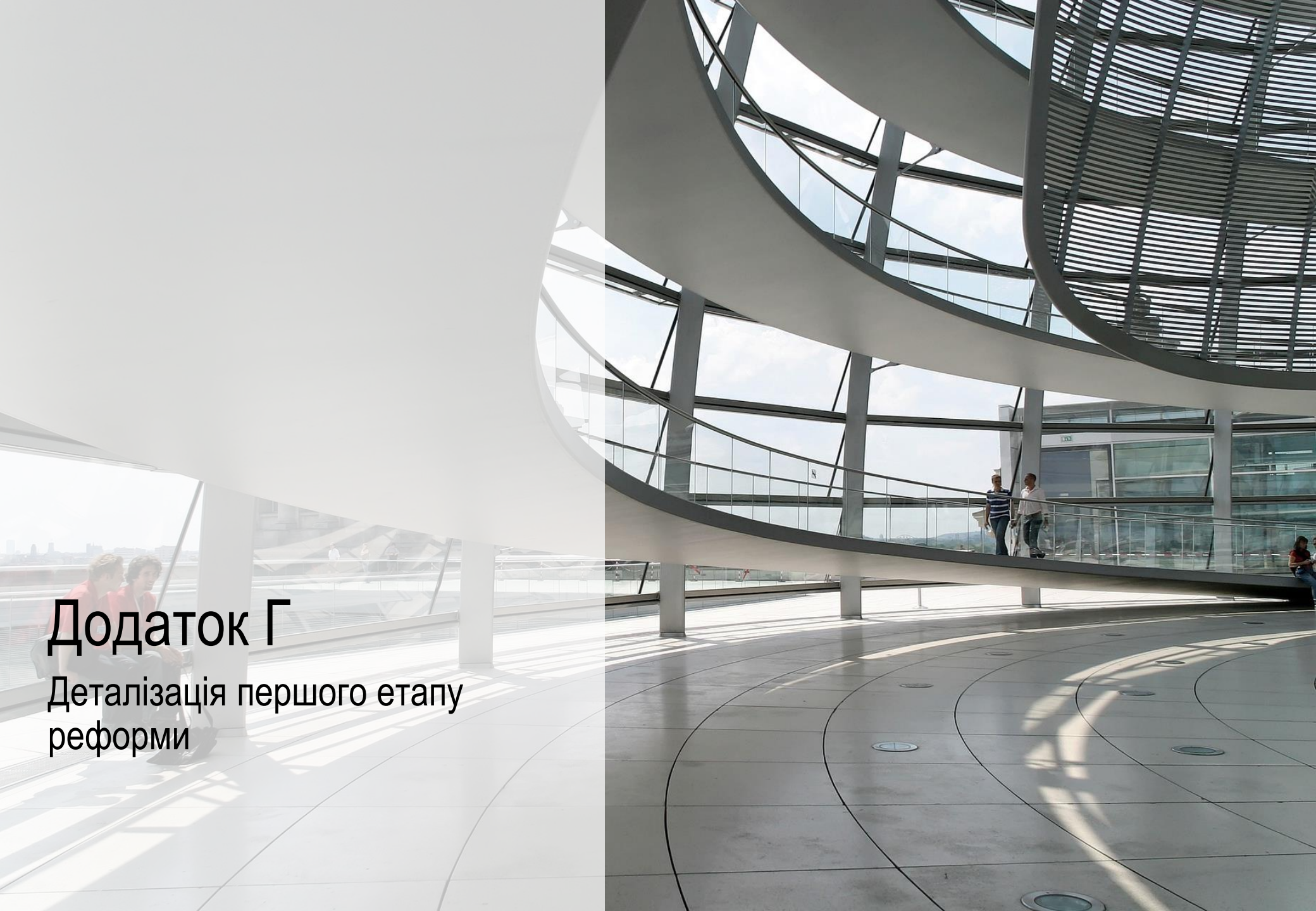
Україна/ЄС - обмеження руху капіталу (9/9)

КАРТИНА МАЙБУТНЬОГО

ОПЕРАЦІЯ	УКРАЇНА	ЄВРОСОЮЗ
ПОТОЧНІ ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ Здійснення платежів за кордон для оплати страхових послуг, за поточними валютними неторгівельними операціями та іншими операціями	Відтік - Резиденти мають право здійснювати перекази до 15 000 грн в екв. (без документації); до 150 000 грн (із цільовою документацією: на лікування, навчання, оплата штрафів, судові збори тощо) - Нерезиденти здійснюють перекази в межах зазначених операцій та із документацією - Купівля валюти не більше екв. 6 000 грн в одному банку одній особі в день - Вивіз готівки екв. до 10 тис. EUR – підлягає декларуванню - Більше цієї суми – лише із документами, що підтверджують зняття коштів з рахунку	- Без обмежень (Директива 88/361/EEC) - Декларування готівки ≥ 10 тис. EUR (Регламент ЄС 1889/2005)

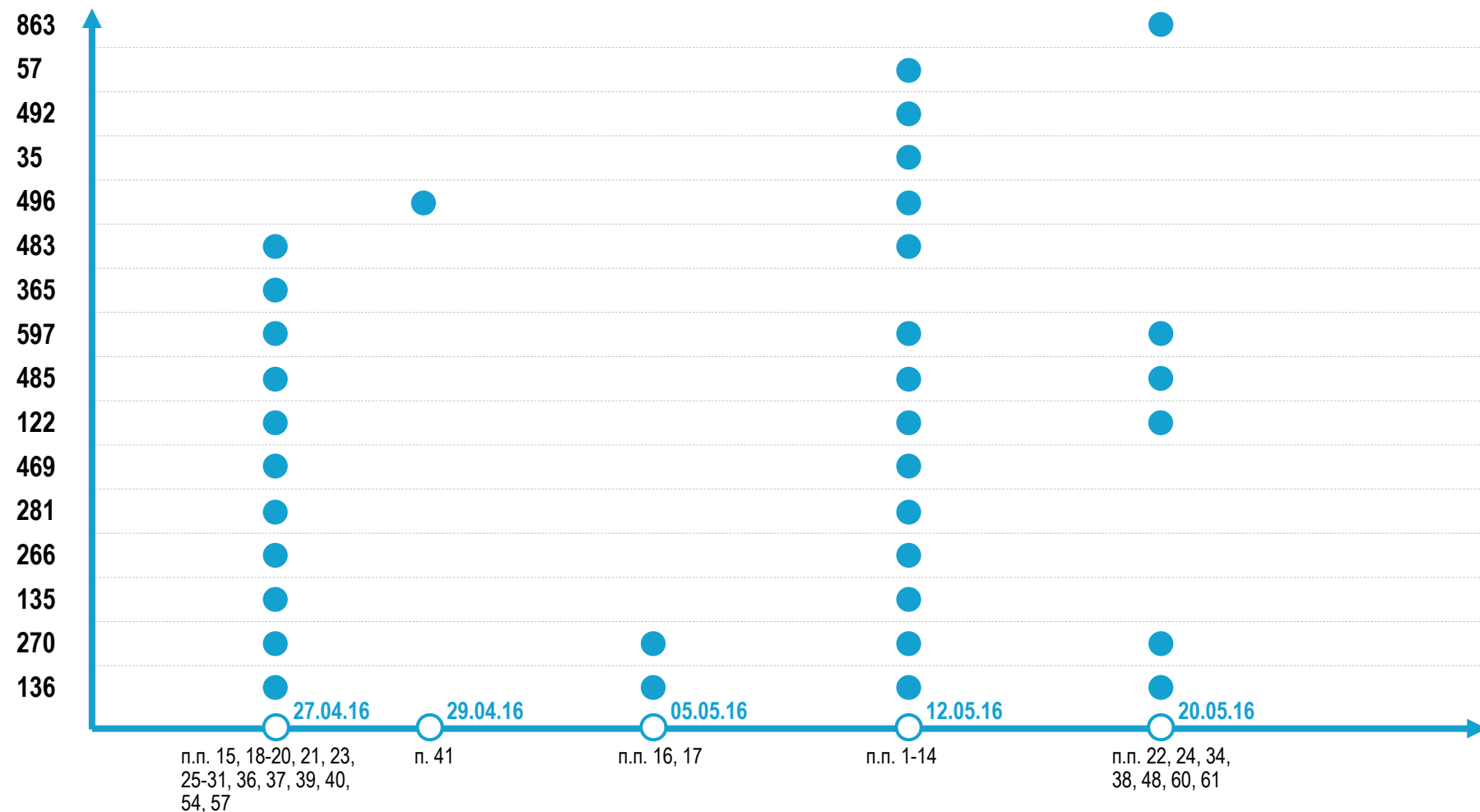
Додаток Г

Деталізація першого етапу
реформи

19 узгоджених ініціатив можуть бути реалізовані протягом 2 тижнів, а решта 24, що узгоджуються, - протягом ще 1 місяця

ПОСТАНОВА №

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (1/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 1 – ПОДАННЯ ДОКУМЕНТІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ				
1-14	Передбачити можливість подання відсканованих копій документів (зберігається можливість запиту паперових копій у разі необхідності) - для реєстрації договорів / видачі ліцензій на надання позик нерезидентам та на отримання позик від нерезидентів - для операцій з купівлі іноземної валюти із метою повернення інвестиційного прибутку - для відкриття інвесторами інвестиційних рахунків - для отримання ліцензії на розміщення валютних коштів за кордоном - для отримання ліцензії на здійснення інвестицій за кордон - для отримання ліцензій на придбання облігацій зовнішньої державної позики України - для отримання ліцензії на ввезення/вивезення цінних паперів з/на територію України - для здійснення контролю за імпортними та експортними операціями - для переказування коштів у національній та іноземній валюті на користь нерезидентів за деякими операціями - з перекладом замість процедури легалізації для здійснення неторговельних операцій	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004 № 281 від 10.08.2005 № 492 від 18.12.1998 № 485 від 14.10.2004 № 122 від 16.03.1999 № 35 від 29.01.2003 № 469 від 22.12.2011 № 136 від 24.03.1999 № 597 від 30.12.2003 № 496 від 29.12.2007	- НБУ законодавчо має право встановлювати порядок електронного документообігу у банківському секторі - Поняття «копія» у законодавстві визначена без прив'язки до способу копіювання, через що немає необхідності у окремому визначення «ксерокопія», «сканкопія» і т.д. - Проставлення відміток на оригіналі документів неефективним, оскільки суб'єкт може мати декілька оригіналів, або підмінити сторінку з відмітками. Доцільно замінити такий спосіб контролю на централізований запис інформації про операцію до БД	- Не підтримується НБУ. НБУ виявляє нелегальні операції з метою запобігання відтоку капіталу - Моніторинг НБУ поширюється, у т.ч. й на дії банку під час розгляду звернень клієнтів стосовно реєстрації кредитних договорів, що підпадають під Постанову №270. Дане положення буде переглянуто, у т.ч. вимог щодо подання клієнтом підтвердних документів - Пропозиція вивчається, буде запропоновано як альтернативний варіант подання документації - Проводиться розробка моделі подання док., яка б забезпечила легальність наданих даних та можливість їх використання в якості доказу у випадку судового процесу

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (2/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 1 – ПОДАННЯ ДОКУМЕНТІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ				
1-14	Передбачити можливість подання відсканованих копій документів (зберігається можливість запиту паперових копій у разі необхідності) - для видачі ліцензії на використання іноземної валюти як засобу платежу на території України. - для отримання ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків небанківською фінансовою установою - для отримання ліцензії на окремі валютні операції (плати нерезидентам за договорами страхування, операції, які не підпадають під винятки статті 5 Декрету КМК 1993 року) - при здійсненні усіх видів операцій зі страхування з використанням іноземної валюти, зазначених у постанові нбу 135	Постанова НБУ № 483 від 14.10.2004 № 57 від 26.02.2013 № 266 від 17.06.2004 № 135 від 11.04.2000	Не спричиняє додаткових витрат для банків, оскільки передбачає використання вже існуючих засобів клієнт-банку, інтернет-банку та виданих клієнтам ЕЦП	Розглядається питання щодо здійснення контролю за валютними операціями у частині проставлення відміток про купівлю та перерахування ін. валюти на оригіналах документів. Наразі вивчається відповідність терміну «сканкопії» законодавству
ГРУПА 2 – ВІДМІНА ВИМОГИ ПЕРЕКЛАДУ ДОКУМЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ				
15	Прибрати вимогу щодо перекладу платіжного документу SWIFT для процедури реєстрації договорів/змін до договорів та отримання ліцензій на надання транскордонних позик	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004	Відповідне уточнення буде внесено	

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (3/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 2 – ВІДМІНА ВИМОГИ ПЕРЕКЛАДУ ДОКУМЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ				
16-17	Прибрати вимогу щодо перекладу документів - необхідних для контролю за торговими операціями - необхідних для отримання ліцензії на здійснення транскордонних позик	Постанова НБУ № 136 від 24.03.1999 № 270 від 17.06.2004	- На разі у НПА Нацбанку вже є виключення вимоги перекладу документів з російської мови - Пропонується скасувати переклад з англійської мови, яка є діловою мовою в усьому світі	- Вивчається спільно з учасниками ринку - Опрацьовується визначення єдиного підходу стосовно перекладу документів, складених іноземною мовою
18-20	- необхідних для отримання ліцензії на отримання іноземної валюти - необхідних для отримання ліцензії на вивезення (пересилання) за межі України цінних паперів - для здійснення операцій страхування з іноземною валютою передбачених постановою 135	№ 266 від 17.06.2004 № 469 від 22.12.2011 № 135 від 11.04.2000	Відповідне уточнення буде внесено	
ГРУПА 3 – ЗАСТОСУВАННЯ ІНВОЙСУ ДЛЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ				
21	Передбачити включення інвойсу як документа, що підтверджує надання послуг / виконання робіт	Постанова НБУ № 136 від 24.03.1999	Відповідне уточнення буде внесено	

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (4/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 4 – ПОДАННЯ ДОКУМЕНТІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ				
22	Пропонується отримання акту цінової експертизи тільки за запитом банку у разі обґрунтованої підозри у завищенні цін	Постанова НБУ № 597 від 30.12.2003	Відповідне уточнення буде внесено. Функція ДЗІ має бути перенесена у фінансовий моніторинг	
ГРУПА 5 – ДОЗВОЛИТИ ПЕРЕКАЗИ У ВАЛЮТІ МІЖ РАХУНКАМИ РОДИЧІВ				
23	Дозволити перекази у валюті між рахунками родичів	Постанова НБУ № 365 від 04.12.2015	Відповідне уточнення буде внесено	
ГРУПА 6 – ВІДМІНА РЕЗЕРВУВАННЯ КОШТІВ НА 4 ДНІ ПРИ КУПІВЛІ ВАЛЮТИ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ЗА ІМПОРТ				
24	Прибрати вимогу про резервування коштів не менше ніж на 4 дні	Постанова НБУ № 863 від 04.12.2015	Відповідне уточнення буде внесено. Підтримано Головою введення правила Т+0	

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (5/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 7 – СКАСУВАННЯ ПОДАЧІ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ У ПУБЛІЧНОМУ ДОСТУПІ				
25-31	Скасувати необхідність подання документів, що знаходяться у публічному доступі	Постанова НБУ	Відповідне уточнення буде внесено	
	■ виписку з ЄДРПОУ для процедури реєстрації договорів / змін до договорів та отримання ліцензій на надання транскордонних позик ■ копію сертифікату суб'єкта оціночної діяльності у випадку повернення інвестиції (у формі цінних паперів) та прибутку від неї ■ виписку з ЄДРПОУ для видачі ліцензії на розміщення валютних коштів за кордоном ■ виписку з ЄДРПОУ для видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон ■ виписку з ЄДРПОУ для отримання ліцензії на ввезення/вивезення цінних паперів з/на територію України. ■ виписка/витяг з ЄДРПОУ для видачі ліцензії на використання іноземної валюти як засобу платежу на території України ■ виписка/витяг з ЄДРПОУ для отримання ліцензії на окремі валютні операції (плати нерезидентам за договорами страхування, операції, які не підпадають під винятки статті 5 Декрету КМК 1993 року)	№ 270 від 17.06.2004 № 281 від 10.08.2005 № 485 від 14.10.2004 № 122 від 16.03.99 № 469 від № 483 від 14.10.2004 № 266 від 17.06.2004		

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (6/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 8 – СПРОЩЕННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР				
32	Передбачити альтернативи банківської гарантії від банку із кредитним рейтингом А на надання позики нерезиденту резидентом	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004	- Підтримано позицію НБУ - Зміна має бути реалізована на наступному етапі реформи	Потребує перегляду на більш пізньому етапі лібералізації, оскільки стимулювати відтік капіталу шляхом спрощення процедури
33	Розглянути можливість скорочення строку розгляду пакету документів на видачу індивідуальної ліцензії на надання позики нерезиденту	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004	- Підтримано позицію НБУ - Зміна має бути реалізована на наступному етапі реформи	- Строк не може бути скорочено, через необхідність залучення підрозділів НБУ, що супроводжують питання фінансового моніторингу - У разі відсутності зауважень, ліцензія може бути надана раніше
34	Передбачити альтернативну процедуру колективної реєстрації для декількох позичальників за одним договором позики	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004	- Мова йде лише про спрощену процедуру подачі необхідних документів на реєстрацію (економія на перекладах та нотаріальному завіренні) - Підтримано Головою НБУ	- Реєстрац. свідоцтво, є індивідуальним дозволом на проведення операцій - Самостійне визначення обслуговуючого банку - Індивідуальний характер застосування можливих санкцій

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (7/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 8 – СПРОЩЕННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР				
35, 44, 50, 51, 53	Ввести потенційну можливість для осіб, що фактично здійснили операцію без ліцензії, отримати ліцензію зі сплатою встановленого штрафу з умовою збереження права на оскарження у суді операції, що здійснена без ліцензії - Для переказування іноземної валюти за межі України з метою придбання облігацій зовнішніх державних позик України - Для здійснення інвестицій за кордон - Для переказування іноземної валюти за межі України для оплати банківських металів та проведення окремих валютних операцій - Для використання іноземної валюти на території України як засобу платежу - Для розміщення резидентами валютних цінностей на рахунках за межами України	Постанова НБУ НБУ № 35 від 29.01.2003 № 122 від 16.03.1999 № 266 від 17.04.2004 № 483 від 14.10.2004 № 485 від 14.10.2004	- Механізм амністії щодо коштів, що фактично вже виведені - Аналогія з інструментами АМКУ	- У 2015 р. був змінений порядок видачі ліцензій на розміщення валютних цінностей на рахунках за кордоном. Було доповнено нормою, що дозволяє фіз. особі до отримання ліцензії розміщувати кошти на рахунку за кордоном за умови, що не пізніше визначеного строку з дати повернення в Україну така особа отримує відповідну індивідуальну ліцензію. - Суперечить логіці правозастосування. Потребує зміни підходу на рівні законодавства (Декрету).
36	Скасувати необхідність подання копії ліцензії на розміщення валютних коштів за кордоном в разі необхідності внесення змін до неї	Постанова НБУ № 485 від 14.10.2004	Відповідне уточнення буде внесено	

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (8/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 8 – СПРОЩЕННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР				
37	Скасувати необхідність отримання ліцензії, в разі придбання акцій іноземних емітентів, що допущені до обігу в Україні	Постанова НБУ № 122 від 26.03.1999		Відповідне уточнення буде внесено
38	Додати "спільну заяву сторін" до переліку документів, що підтверджують неналежну поставку товарів/послуг за договором	Постанова НБУ № 136 від 24.03.1999	- Комерційний арбітраж надто дорогий інструмент - Підтримаємо інший спосіб, окрім «спільної заяви сторін» (наприклад, експертиза проф.асоціації)	Додатково вивчається. Буде здійснено через доповнення переліку можливих доказів неналежної поставки висновком уповноважених установ
39	Замінити письмове підтвердження сплачених податків на просте письмове пояснення від експортера із правом уповноваженого банку вимагати такі письмові підтвердження лише у разі необхідності	Постанова НБУ № 136 від 24.03.1999		Відповідне уточнення буде внесено
40	Виключити "здійснення операції, що підлягає фінансовому моніторингу" з переліку підстав для відмови у видачі погодження та замінити на "підозру у здійсненні незаконної операції"	Постанова НБУ № 597 від 30.12.2003		Відповідне уточнення буде внесено
41	Усунути можливість повного повернення документів у разі подання неповного пакету (замінити на процедуру додаткового запиту)	Постанова НБУ № 57 від 26.02.2013	Це єдиний приклад подібної відмови у НПА НБУ, у решті випадків Нацбанк запитує документи додатково	Потребує додаткового опрацювання з департаментом платіжних систем

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (9/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 8 – СПРОЩЕННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР				
42, 43, 45- 47, 49, 58	Внести зміни, згідно з якими НБУ має запитувати додаткові документи тільки після обґрунтування необхідності такого запиту - для отримання індивідуальної ліцензії на переказування за межі України іноземної валюти з метою надання резидентом позики в іноземній валюті нерезиденту - для отримання індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон - для отримання індивідуальних ліцензій на розміщення резидентами валютних цінностей на рахунках за межами України - для отримання індивідуальної ліцензії НБУ на вивезення (пересилання) за межі України цінних паперів - для отримання індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України для оплати банківських металів та проведення окремих валютних операцій - для отримання індивідуальних ліцензій на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу - для отримання індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України з метою придбання облігацій зовнішніх державних позик України	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004 № 122 від 16.03.1999 № 485 від 14.10.2004 № 469 від 22.12.2011 № 266 від 17.06.2004 № 483 від 14.10.2004 № 35 від 29.01.2003	Підтримано позицію НБУ	Обґрунтування надається НБУ при запитуванні додаткової інформації
48	Обмежити можливість запиту банками документів, не передбачених Постановою	Постанова НБУ № 136 від 24.03.1999	- Створює адмін. тиск на бізнес - Спричиняє зловживання банків	Вивчається спільно з учасниками ринку

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (10/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 8 – СПРОЩЕННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР				
52	Доповнити підстави для відмови НБУ у видачі або внесенні змін до ліцензії пунктом про невідповідність фінансової операції або суб'єкта законодавству про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом	Постанова НБУ № 270 від 17.06.2004	▪ Підтримано позицію НБУ	▪ Діюча редакція постанови включає пропонування випадок відмови НБУ
ГРУПА 9 – СКАСУВАННЯ ОBOB'ЯЗKОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ПЕЧАТКИ				
54	Замінити обов'язкове використання печатки на використання печатки "в разі наявності" для використання іноземної валюти у відносинах страхування	Постанова НБУ № 135 від 11.04.2000	Відповідне уточнення буде внесено	
ГРУПА 10 – СПРОЩЕННЯ ДОКУМЕНТООБІГУ ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
55	У випадку повернення інвестиції, передбачити необхідність подання єдиного документу, який підтверджує фактичне здійснення інвестиції	Постанови НБУ № 281 від 10.08.2005	▪ Підтримано позицію НБУ ▪ Зміна має бути реалізована на наступному етапі реформи	▪ Згідно Декрету повернення інвестицій не підлягає ліцензуванню. Лише договір дозволяє оцінити юридичну природу правочину
56	У випадку повернення інвестиції у формі договору про спільну діяльність, передбачити необхідність подання єдиного документу, який підтверджує фактичне здійснення інвестиції	Постанови НБУ № 281 від 10.08.2005	▪ Підтримано позицію НБУ ▪ Зміна має бути реалізована на наступному етапі реформи	▪ Згідно Декрету повернення інвестицій не підлягає ліцензуванню. Лише договір дозволяє оцінити юридичну природу правочину
57	Виключити подання додаткових документів в разі повернення інвестиційного вкладу, на який були направлені кошти від здійснення інвестиційної діяльності в Україні	Постанови НБУ № 281 від 10.08.2005	Відповідне уточнення буде внесено	

Результати узгодження 62 заходів, направлених на спрощення валютної системи України (11/11)

№	НАЗВА ЗАХОДУ	НПА	КОМЕНТАР ЕКСПЕРТІВ	КОМЕНТАР НБУ
ГРУПА 11 – ПЕРЕВЕДЕННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР НА ДЕКЛАРАТИВНИЙ ПРИНЦИП				
59	У випадку повернення інвестиції та прибутку від неї перевести подачу договору про повернення інвестицій на декларативний порядок	Постанови НБУ № 281 від 10.08.2005	- Підтримано позицію НБУ - Зміна має бути реалізована на наступному етапі реформи	Згідно Декрету повернення інвестицій не підлягає ліцензуванню. Лише договір дозволяє оцінити юридичну природу правочину. Підвищує ризик зловживань
60	Перевести подачу кошторису у декларативному порядку на запит НБУ для видачі ліцензії на розміщення валютних коштів за кордоном	Постанова НБУ № 485 від 14.10.2004	Кошторис обмежує свободу підприємця у власній діяльності	Елемент регулювання є доцільним. Це можливо на більш пізньому етапі лібералізації
61	Перевести подання податкових документів для видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон на декларативну форму	Постанова НБУ № 122 від 16.03.1999	Контроль за сплатою податків не є функцією валютного контролю	- Це можливо на більш пізньому етапі лібералізації, при наложенні доступу до бази даних ДФС (або обміну інформацією) - Даний захід може підвищити ризик зловживань
ГРУПА 12 – ІНШЕ				
62	Дозволити зарахування/списання на/з інвестиційних рахунків іноземних інвесторів в національній та іноземній валюті коштів за операціями, які не суперечать вимогам щодо обмежень щодо відпливу капіталу	Постанова НБУ № 492 від 12.11.2003	На разі той вичерпний перелік операцій, що наведений у Постанові обмежує можливості інвесторів щодо власної діяльності	На розгляді

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

easyBUSINESS IN UA

ЦЕНТР
ЕКОНОМІЧНОЇ
СТРАТЕГІЇ

USAID ЛІДЕРСТВО
В ЕКОНОМІЧНОМУ
ВРЯДУВАННІ
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ